

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Opowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 127

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 17 marca 1935

Rok 30

Poznań, 16 marca.

Tym torem pójdziemy dalej

Na stronie 14 i 15 niniejszego numeru pisma naszego reproduujemy część prac, nadesłanych na konkurs graficzny „Kurjera Poznańskiego”; dalsze reprodukcje podamy następnie.

Zostawiając postanowienia sądu konkursowego osłonięte tajemnicą, póki się nie odbędzie plebiscyt Czytelników naszych, stwierdzamy ogólnie, że owoc artystyczny konkursu jest piękny i ważki.

Przed oczyma Czytelników przesuną się fragmenty miasta naszego: gmachy kościelne i świeckie, — posągi i rzeźby, — ulice, uliczki i zaułki, — widziane okiem artystów, a przez „zwykłych śmiertelników” w codziennym ich ped-dzie życiowym tak często niedoceniane, a nawet całkiem przeoczone. Poznań nie jest Krakowem czy Wilnem, ale ma swoje pomniki architektury i rzeźby o pięknym i silnym obliczu, ma swoje zabytki i zakątki o patynie wieków i czarze intymnym; tylko, jak wogóle w życiu, trzeba na piękno mieć oczy otwarte. Trzeba to czynić szczególnie, gdy chodzi o własne gniazdo.

Prace graficzne, które — poza reprodukcjami na łamach pisma naszego — dostępne będą za dni kilka wszystkim w oryginałach w salonie Instytutu Krzewienia Sztuki, przypomną ludności miasta naszego fragmenty jego, godne szczególnego estetycznego umiłowania, a zarazem zapoznają nas ze sposobem odczuwania piękna przez artystów, przeważnie wśród nas żyjących, choć kroczących własnymi, nieraz może nieznanymi, zwaia ścieżkami.

Owoc konkursu nie tylko przepelnia nas radością, ale będzie dla nas bodźcem do dalszych w tym duchu inicjatyw, służących ożywieniu w mieście naszym życia artystycznego, zbliżaniu do niego szerszych kół, podniesieniu kultury estetycznej społeczeństwa naszego. Od tego wysiłku nie zdoła nas powstrzymać ani uprzedzenie ludzi złej woli, ani tu czy tam niezrozumienie rzeczy.

Jak przed blisko trzydziestu laty w artykule programowym pierwszego numeru „Kurjera Poznańskiego”, tak i dzisiaj traktujemy zagadnienia kulturalne nie jako „smakołyk” tylko dla „koneserów”, lecz jako chleb powszedni dla sfer szerokich narówni z aspiracjami ich politycznymi i potrzebami gospodarczymi.

A stosunek nasz do zagadnień kultury, sztuki, literatury jest prosty, szczery. Samo się przez się rozumie, że mieści się on w ramach ogólnego naszego światopoglądu, naszego sposobu patrzenia na byt narodu i państwa polskiego; od tego jednak daleko do ciasnego, niekulturalnego ujmowania rzeczy, do robienia z literatury i sztuki środka, wiodącego do celów ubocznych, narzędzia aktualnych rozgrywek partyjno-politycznych, czy społeczno-klasowych.

Votum zaufania dla Flandina

W sprawie przedłużenia służby wojskowej za rządem głosowało 354, a przeciw 210
Tarcia wśród radykałów — Zadowolenie w Paryżu i w Londynie — Niemieckie zastrzeżenia

Paryż. (Tel. wł.) Izba przyjęła op dyskusji na nocnym posiedzeniu przedłożenie w sprawie przedłużenia służby wojskowej i na wniosek deputowanego radykalnego Laurent-Eynaca wyraziła zaufanie rządowi 354 głosami przeciw 210.

Przed głosowaniem bardzo ostro zaatakował Flandina były premier radykalny Daladier, któremu jednak należytą odprawę dał w imieniu rządu kolega partyjny, Herriot.

Jak donosi prasa, podczas przerwy frakcja radykalna zebrała się na naradę, w czasie których doszło do ostrego starcia pomiędzy Herriotem i Daladierem. W rezultacie frakcja wypowiedziała się za stanowiskiem Herriota, wyrażając mu uznanie i zaufanie 27 głosami przeciw 12.

Paryż. (PAT.) Przedstawiony przez socjalistów porządek dzienny odmawiający „zwiększenia obciążeń wojskowych bez odwołania się do opinii kraju”, przeciw czemu rząd stawiał votum zaufania, odrzucony został 389 głosami przeciw 190.

Natomiast rząd zgodził się na porządek obrad, stwierdzający, że Izba z całkowitem zaufaniem aprobuje deklarację, odrzuca wszelkie poprawki i przechodzi do porządku dziennego. W głosowaniu za tym wnioskiem padło 354 głosy, przeciwko 210, m. in. aż 32 radykałów.

Paryż. (Tel. wł.) Debata w izbie znalazły żywy oddźwięk w prasie francuskiej.

Dzisiejsze pisma poranne prawie jednomyślnie — za wyjątkiem lewicy — przyjęły z pełnym zadowoleniem uchwałę izby. Pisma podkreślają, że była to walka o wpływy, która narazie przyniosła zwycięstwo rządowi. Dzienniki są jednak zdania, że ta bardzo ważna sprawa jeszcze nie jest ostatecznie załatwiona i prawdopodobnie wypłynie znów na forum polityczne po wyborach do rad gminnych.

Szczególnie pisma prawicowe nie ukrywają swej radości, natomiast ogromne niezadowolenie i zdenerwowanie wykazuje prasa lewicowa, która bije na alarm rzekomo w obronie pokoju światowego.

Londyn (tel. wł.) Większość dzienników ograniczyła się do sprawozdawczych opisów. Jedyny „Daily Telegraph” poświęcił dyskusji interesujący komentarz, w którym stwierdza, że daleko właściwsze jest postawienie sprawy, że nie może być rozbrojenia bez bezpieczeństwa niż odwrotnie. Mocne przemówienie premiera Flandina w izbie znalazło napewno w Anglii żywy oddźwięk i zrozumienie. Przyczyni się ono niewątpliwie do podwojenia wysiłków obu państw, aby nawiązać porozumienie z Niemcami, Polską i Sowiecami. W wymienionych trzech państwach obecnie główną zasadą polityczną jest dewiza, że nie istnieje bezpieczeństwo bez oparcia o siłę zbrojną. Trudno nazwać ją właściwą drogą do rozbrojenia, jakiej życzy sobie Wielka Brytania. Lecz ta droga jest obecnie jedyną drogą rokującą chociaż nadzieję wspólnego porozumienia na grun-

cie międzynarodowym w sprawie pokoju.

Berlin (PAT.) Mowa premiera Flandina wywołała tu znamienne zastrzeżenia. Urzędowy komentarz Niem. Biura Inf. z wyraźną ironią pisze o nieścisłości, jaką Flandin miał popelić przy wyliczaniu sił zbrojnych Francji, poza jej właściwą armją. Agencja niemiecka dodaje:

„Jeśli atak francuski jest wykluc-

zony, a zbroją się tylko Niemcy, to Flandin powinien był, obok armij mocarstw lokarneńskich, wymienić również wojska znanych sojuszników Francji. Może jednak właśnie z tego powodu nie wspominał zupełnie o armji sowieckiej. Uwagi premiera Francji nie wzbudzą wielkiej wiary w obiektywność, z jaką przystępuje do rokowań nad odprężeniem”.

Końcowe posiedzenia Sejmu

Obrady nad konstytucją rozpoczną się 25, lub 26 b. m.

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś rozpoczęły się obrady sejmowej komisji skarbowej, na której rozpatrywane są przedłożenia rządowe o pożyczce wewnętrznej, o świadczeniach w naturze i o podatku gruntowym.

Jak słychać, w łonie B. B. istniały bardzo poważne nieporozumienia na tle ustawy o świadczeniach.

Sejm w środę przystąpi do rozpatrzenia ustaw podatkowych, uchwalonych w komisji skarbowej. Obrady potrwają do piątku, poczem ustawy zostaną przesłane do Senatu.

W poniedziałek lub we wtorek 25 lub 26 b. m. rozpocznie się dyskusja nad poprawkami Senatu do uchwalonej przez Sejm konstytucji. Dyskusja zostanie zakończona prawdopodobnie 27 b. m.

Deklaracja o sposobie głosowania według interpretacji przywódcy klubu B. B. należy do marszałka Sejmu, który, jak mówią, ma postanowić, że poprawki te przyjąć można zwyczajną większością głosów. Posłowie z B. B. otrzymali nakaz nieopuszczania Warszawy od 20 marca.

28 marca, to znaczy po uchwaleniu nowej konstytucji, Sejm uchwali poprawki, wniesione przez Senat do preliminarza budżetowego, poczem nastąpić ma zamknięcie sesji sejmowej. (w)

Min. Simon o dążeniach W. Brytanji

Londyn. (PAT.) Ag. Reutera donosi:

W Swansea (w Walji) przemawiał sir John Simon.

DWA ŚWIATY

„Pokój — mówił minister — jest celem polityki brytyjskiej i największym pragnieniem naszego narodu. Istnieją wielkie kontrasty pomiędzy światem przedwojennym, a nowym, do którego dążą wszyscy mężowie stanu dobrej woli. W Brytanię popiera Ligę Narodów, popiera ją solidnie, stale i bez zastrzeżeń.”

SPRAWA ZBROJEŃ

Dalej Simon oświadczył, iż w ostatnich czasach nie było żadnego rozbrojenia, ale przeciwnie mieliśmy wzrost zbrojeń, wskutek poczynił kilku

państw, a wśród nich znajduje się Rzeczpospolita. Znajdujemy się obecnie w sytuacji, w której jednostronne rozbrojenie nie może do niczego doprowadzić.

PRZED PODRÓŻĄ

O wizycie w Berlinie, Moskwie i Warszawie Simon oświadczył: „Nie mam żadnych złudzeń co do trudności mego zadania, ale cokolwiek osiągniemy, przyczyni się to do uspokojenia Europy i zwiększy możliwości układu o rozbrojeniu, do którego dążymy od dłuższego czasu. Rząd brytyjski uważa każdą z tych wizyt za wyjątkowo doniosłą i korzysta szczerze z okazji oddziaływania w trzech zpośród stolic Europy na rzecz porozumienia międzynarodowego, które stanowi główne nasze zadanie.”

Zmiana polityki polskiej?

Warszawa. (Tel. wł.) Prasa wiedeńska twierdzi, — jak donosi „Kurjer Warszawski” — że należy oczekiwać nawrotu polskiej polityki zagranicznej w kierunku Francji.

Wedle „Neues Wiener Abendblatt” pracować będzie w tym kierunku nowy ambasador francuski Noel, któremu chodzi nie tylko o przebudowę sojuszu polsko-francuskiego, ale o poprawę stosunków między Warszawą a Pragą.

„Der Thelegraph” twierdzi, że już

ujawniły się w polityce polskiej tendencje do odseparowania się od Niemiec, do czego przyczyniła się gośna agitacja narodowych socjalistów w Gdańsku. (w)

**Plebiscyt Czytelników
w związku z Konkursem Graficznym**

**„Kurjera Poznańskiego”
ogłaszamy w numerze dzisiejszym
na stronach 14—15, zapraszając
wszystkich do udziału w nim.**

Ten stosunek do życia kulturalnego daje nam poczucie pełnej wewnętrznej niezawisłości. Tym torem pójdzie w

sposób zdecydowany dalej myśl nasza i inicjatywa.

3270 klm lotu przez stratosferę

Wspaniały wynik lotu Wilej Posta — Przebył przestrzeń Nowy Jork — Cleveland z szybkością 445 klm na godzinę

London. (PAT) Wilej Post, słynny jednooki pilot amerykański, ustanowił nowy rekord lotu przez stratosferę z przeciętną szybkością 279.36 mil na godzinę, czyli przeszło 445 klm.

Post próbował dokonać przelotu z

Los Angeles do Nowego Jorku, ale z powodu wyczerpania się zapasów tlenu po pokręciu dystansu 2.044 mil (3170 klm) wylądował po 7 godzinach w Cleveland.

Post leciał na wysokości przeszło 5 mil (3 klm), a w pewnej chwili wzblił się do 34 000 stóp. W ciągu mniej wię-

cej 2 godzin Post miał szybkość 340 mil, czyli 544 klm. na godzinę.

Gdy Post, wylądował, wyostał się ze swego aeroplanu, oświadczył on tylko:

„Wszystko w porządku. Czuję się doskonale, ale jestem zbyt ogluszony, abym mógł rozmawiać“.

KUPUJĄC

TRZEBA BYĆ ZADOWOLONYM

Będziemy zadowoleni, kupując perfumy i wodę kwiatową MOLINARD PARIS

HABANITA I LAVANDE de BONNE MAMAN

Gen. zast. na Polskę i Gdańsk:

K. & A. Miklaszewski, Kraków.

~~~~~

Tg 130

Ceny transakcyjne:
Zyto 495 tonn par. Poznań 15,50

Ceny orientacyjne:

Zyto (Uspodob spokojne)	15,25-15,50
Pszenna (Uspodob spokojne)	15,75-16,25
Jęczmień browarowy	20,25-21,00
Uspodobienie słabe.	
Jęczmień 710-725 g/l	18,25-18,50
Jęczmień 690-690 g/l	17,25-17,75
Uspodobienie słabe.	
Owies (Uspodob. słabe)	14,50-15,00
Owies nad. się do siewu	15,10-15,50
Uspodobienie słabe.	
Maka	
żytnia I gat. 0.55% wł. w.	21,75-22,75
żytnia I gat. 0.65% wł. w.	20,75-21,75
żytnia II gat. 55-70% wł. w.	15,25-16,25
żytnia psól. pon. 70% wł. w.	13,25-14,25
żytnia razowa 0.95% wł. w.	17,25-18,25
Uspodobienie spokojne.	
pszenna gat. IA 3-20% wł. w.	27,50-30,00
pszenna gat. IB 0-45% wł. w.	27,00-27,50
pszenna gat. IC 0-55% wł. w.	26,00-26,50
pszenna gat. ID 0-60% wł. w.	25,00-25,50
pszenna gat. IE 0-65% wł. w.	24,00-24,50
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w.	23,00-23,50
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w.	22,50-23,00
pszen. gat. IIF 45-65% wł. w.	19,50-20,00
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w.	16,75-17,25
psz. gat. IIIA 65-70% wł. w.	15,75-16,25
psz. gat. IIIB 70-75% wł. w.	13,25-13,75

Sprawy teatralne

Kraków. (Tel. wł.). Dyrektor teatru miejskiego w Krakowie Juliusz Osterwa złożył na ręce prezydenta miasta rezygnację.

Wilno. (Tel. wł.). Magistrat postanowił wypowiedzieć umowę dotychczasowemu dzierżawcy teatru miejskiego dyr. Mieczysławowi Szpakiewiczowi. Wypowiedzenie łączy się z zamierzoną przez magistrat zmianą warunków dzierżawnych.

W Wiedniu za Habsburgami

Wiedeń. (PAT). Zebrało się dziś 5 000 przywódców stanu włościańskiego. Na zgromadzeniu obecny był kancl. Schuschnigg, kilku członków rządu, kard. Innitzer i wiele wybitnych osobistości.

Pierwsze przemówienie wygłosił kard. Innitzer, poczem przemówił kancl. Schuschnigg, oświadczając:

Pozostajemy konerwatystami, choć zwrócićni jesteśmy ku nowym czasom“.

Min. rolnictwa Reither wygłosił przemówienie zawierające kilka zasadniczych momentów:

„Stan włościański — oświadczył m. in. — żąda wynagrodzenia krzywdy, wyrządzonej Habsburgom. Chłopi żądają Habsburgowi, Franciszkowi Józefowi, uzyskanie reprezentantów w przedstawicielstwie narodowym.

„Stan włościański żąda przywrócenia powszechnego obowiązku służby wojskowej“.

Laval jedzie do Moskwy?

Paryż. (Tel. wł.). „Echo de Paris“ donosi, że min. Laval w najbliższych dniach ma wyjechać do Moskwy, aby rewizytować rząd moskiewski.

Rintelen

Wiedeń. (PAT). Rintelen znajduje się obecnie w szpitalu więziennym, gdzie lekarze mają zbadać stan jego zdrowia. Jeżeli okaże się poważny, Rintelen zostanie wypuszczony z więzienia i oddany pod nadzór policji.

Wiadomości

Posel Rzeszy v. Popen wystąpił na posiedzeniu niemieckiej izby handlowej przeciwko Austrii, zarzucając jej, że sprzyja wywozowi węgla polskiego do Austrii kosztem węgla niemieckiego, co zmusza rząd niemiecki do samoobrony.

Rada miejska Marsylii postanowiła położyć płytę z brązu w tym miejscu, w którym król Jugosławji Aleksander i min. Barthou padli pod kulami terorysty Kelemena.

Lotnicy Codos i Rossi przybyli do Paryża z Porto Praia po przelecie bez lądowania 4.700 km.

Korespondent „Matin“ donosi z Genewy, iż przewidywane jest tam zwolnienie na 16 maja nadzwyczajnej sesji Zgromadzenia Ligi Narodów, celem powzięcia decyzji w sprawie sporu między Boliwią i Paragwajem, w związku z rezolucjami, opracowanymi przez specjalny komitet konsultacyjny, powołany dla tej sprawy.

Doszło do burzliwego zajścia na wiecu politycznym w miejscowości Etaple we Francji. Gdy radykalny deputowany Elbel udawał się na trybunę, aby zabrać głos, podszedł do niego właściciel sklepu Gardon i uderzył kufakiem w oko. Rozbite błonki poraniły gałkę i zaszła konieczność natychmiastowego wyluszczenia oka. Napastnika aresztowano. Elbel odgrywa dość znaczącą rolę wśród radykalów.

Ogłoszono na Litwie rozporządzenie prezydenta państwa o wejściu w życie t. zw. „prawa o statucie kłajpedzkim“. Rozporządzenie to ma na celu rozstrzygnięcie wszelkich rozbieżności i niejasności, któreby mogły powstać przy wprowadzaniu w życie statutu kłajpedzkiego.

Szajka szpiegowska we Francji

Paryż. (PAT) Sędzia śledczy ukończył dochodzenia w głośnej sprawie o szpiegostwo na rzecz Sowietów.

Organizację szpiegowską wykryto w grudniu 1931. Od tego czasu wydano nakaz aresztowania 32 osób, zamieszanych w afere. Obecnie oskarża się 17 osób, które przebywają w więzieniu.

Na czele organizacji szpiegowskiej stał obywatel amerykański Svit z żoną, Jugosłowianin Naradicz, Rumun Berkovitz z żoną, Rosjanka Lidja Stahl,

urzędnik w dziale szyfrów min. marynarki prof. języków Louis Martin, nau czycielka Francuzka Mermet, Żydówka z Polski Chana Salma, chemik Francuz Aubry z żoną, ppłk. rez. armji francuskiej Dumoulin i kilka innych osób.

Czterech oskarżonych jest na wolności za kaucją, 11 osób, zamieszanych w afere, zdołało zbiec. Podczas rewizji znaleziono szereg kompromitujących dokumentów i około 100 tys. franków.

Szczegóły zamachu na Ibn Sauda

Paryż. (PAT.) Z Mekki donoszą następujące szczegóły zamachu na króla Ibn-Sauda.

Gdy król w towarzystwie swego syna następcy tronu Emira-Seuda odbywał czwartą koleję procesję dookoła meczetu, trzech ludzi ze sztyletami rzuciło się na niego. Emir Seud udaremnił zamach, zabijając jednego z na-

pastników. Reszta świty rzuciła się na pozostałych zamachowców, kładąc ich trupem na miejscu. Po zamachu król z synem kontynuowali procesję.

Należy podkreślić, że niedawno król Ibn-Saud prowadził wojnę z Imamem Jemenu, tak, iż zamach ten może być odbitiem wrogich śósunków pomiędzy obu władcami arabskimi.

Ofiary katastrofy górniczej

Chorzów. (PAT) Akcja ratunkowa w kopalni „Wolfgang - Wawel“ została ukończona. Wydobyto z pod gruzów zwłoki górnika F. Tomali Ciągło jego, straszliwie zmasakrowane. Znajdowało się w odległości 4 m od miejsca, w którym przed wypadkiem pracował. Liczył 36 lat i osierocił żonę oraz troje dzieci.

Jak wykazało dochodzenie, na od cinku, w którym załamał się filar pracowało 5 robotników, z osóród których jednemu udało się w ostatniej chwili

odskoczyć i ująć cało. Drugi. Nabiato, uległ częściowemu potłuczeniu kolana, a górniczy Siedeman i Szyncel odnieśli ciężkie rany, przyczem pierwszy wyszedł z katastrofy ze złamaną ręką, a drugi ma zmiążdżone lewe podudzie.

Na miejscu katastrofy bawiła komisja, która badała przyczyny nieszczęścia. Ustalono, że wskutek t. zw. tapnięcia skały zawaliły się duże masy węgla i kamieni, które spowodowały załamanie filara i zasypanie nieszczęśliwych.

„Dar Pomorza“ w Japonji

Tokjo. (PAT) W związku z przybyciem do Japonji „Daru Pomorza“, posestwo w Tokio w porozumieniu z władzami japońskimi przygotowało obszerny program pobytu statku, który pozostanie w Japonji około 15 dni.

Statek przywiatał w Jokohamie 5-go marca poseł Michał Mościcki w towarzystwie członków poselstwa. Kapitan

statku złożył w następnym dniach szereg urzędowych i kurtuazyjnych wizyt. Kadeci zwiedzają obecnie wyższe szkoły handlowe marynarki w Tokjo i Kobe, szkołę marynarki wojennej w Jokosuka, urządając następnie przyjęcia dla tych instytucji na statku.

Załoga zwiedzi miasta japońskie Jokohamę, Tokjo, Kjoto, Kobe, Osakę, Nikko i Kamakurę. Będzie ona podejmowana na przedstawieniu japońskiego teatru Kabuki w Tokjo i przez towarzystwo polsko-japońskie. Władze japońskie udzieliły załozde wolnych przejazdów na liniach tramwajowych i autobusowych. Poseł Rzeczypospolitej w Tokjo urządza dla oficerów i uczniów „Daru Pomorza“ w poselstwie śniadanie, obiad dla oficerów i kół japońskich, wreszcie wydaje na ich część bal z udziałem kół japońskich i całego korpusu dyplomatycznego.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.27 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.25 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. gotówką 198.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.99 zł, gotówką 172.65 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 16. 3. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych placono jedynie za 5% poz. konwers. 68½.

W pożyczkach komunalnych obracano 8% obligacjami m. Poznania z r. 1926 po 60.—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. placono za 4½% dol. listy zast. 48¼, natomiast 4¼% dol. listy zast. w złocie obracano po 46¼, 4¼% złotowe listy zast. po 48¼ oraz 4% listy zast. konwert. po 47¼.

Z akcji bankowych placono za Bank Cukrownictwa 64,— oraz za Bank Polski 90½.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu w zł i w złotych za sztukę.

Papier procentowe

5% państw. poz. konwers. 68,50 P.

8% obl. m. Poznania z 1926 r. 60,— +

4½% dolarowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 48,25 P.

4¼% dolarowe listy zast. serji K. z r. 1933 w złocie Pozn. Ziem. Kred. 46,50 +

4¼% złotowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 48,25 +

4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K. 47,50 +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Cukrownictwa 64,— P.

Bank Polski 90,50 P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 16. 3. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa 120 kg. za 100 kg.:

Standarty: 1) żyto 715 g/l. 2) pszenica 750 g/l. 3) owies 470 g/l.

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 3115 tonn, pszenicy 523 tonn, jęczmienia 212,5 tonn, owa 102,5 tonn, maki żytniej 212,5 tonn, maki pszennej 61,9 tonn, otrąb żytnich 230 tonn, otrąb pszennych 383 tonn, otrąb jęczmiennych 5 tonn, rzepaku 0,75 tonn, gorczycy 10 tonn, grochu Wiktorja 10 tonn, wyki 1 tonnę, peluszeki 2 tonny, łubinu niebieskiego 63 tonn, siemienia lnianego 0,8 tonn, maku niebieskiego 6,5 tonn, konicyny czerwonej 0,6 tonn, nasion 5,13 tonn, makuchu słonecznikowego 3 tonny, słomy 30 tonn.

MARGARYNA

TRYUMF

wyborna do smarowania chleba

Pg 2340-62,84

Co słyhać w marcu 1935?

Marzec 1935 ma na widnokręgu międzynarodowym podwójne oblicze. Na drugą połowę miesiąca zapowiedziane są odwiedziny pojedynczo brytyjskie do Berlina i porozumiewawcze do Moskwy i do Warszawy. Ale pierwsza połowa miesiąca rozbrzmiewa w różnych krajach sześciem przygotowywanej i doskonałej broni. Dopiero razem taki marzec 1935 daje obraz rzeczywistości.

Biała Księga brytyjska z 4 b. m., której rozgłos był tak niezwykle, dotyczyła powiększenia wydatków na wojsko lądowe, ale do 6 b. m. uzupełniono ją danymi o wzroście wydatków także na lotnictwo i siły morskie w r. 1935. Zwyczaj wydatków w porównaniu z rokiem poprzednim mniej więcej porówni w trzech działach wynosi 10 milj. 539 tys. funtów, czyli ponad 250 milj. zł. Ale to jest właśnie tylko zwyczajka około 10-procentowa, z którą razem wydatki te osiągają piękną wysokość 124 milj. 250 tys. funtów, czyli ponad 3 miljardy zł. Podwyżka o 10 proc. gdy już wydaje się bardzo dużo i gdy tyle mówi się o rozbrojeniu, ma oczywiście wielką swą wymowę w obrazowaniu prawdziwych poglądów Wielkiej Brytanji i jej oceny stanu rzeczy w świecie.

We Francji uchwaliła rada ministrów 12 b. m. wniesienie przedłożenia ustawodawczego, mocą którego w latach od 1935 do 1940 służba wojskowa będzie dwuletnia. Potrzebę tej zmiany uzasadnił szczegółowo w głosnym wystąpieniu z 1 b. m. marszałek Pétain. Zwyczajny zaciąg wojskowy francuski dawał 240 tys. ludzi rocznie. W czasie wojny, od 1915 do 1919 włącznie, liczba urodzin oczywiście zmalała i to w takiej mierze, że roczniki 20-letnich między rokiem 1935 i 1939 będą dawały zaciąg tylko 120 tys. ludzi. Powstały wskutek tego niedobór sił wypełnić można jedynie dwuletnią służbą wojskową.

Skądże takie potrzeby zbrojeń i czujności?

W Niemczech wywołała „Biała Księga” brytyjska wielkie poruszenie i niby nawet oburzenie. Dlaczego? Podobno dlatego, że, zwiększając wydatki na obronę państwa, powołano się na samowolne zbrojenia Rzeszy Niemieckiej.

Oburzenie niemieckie jest zadziwiające, albo, mówiąc wyraźniej, jest całkowicie sztuczne, bo przecież nawet p. von Ribbentrop, pełnomocnik Führera Hitlera, starając się w rozmowie z dziennikarzem angielskim p. Ward Price'm z 9 b. m. objaśnić to oburzenie, inaczej zaczął, a inaczej skończył:

„Rozbroiliśmy się, zniszczyliśmy wszystko w oczach międzysojuszniczej komisji nadzorczej, czekaliśmy na rozbrojenie się innych, a... dopiero wtedy powiła Führer konieczne zarządzenia celem odbudowania niezbędnej siły obronnej Rzeszy”.

Otóż właśnie cała rzecz w tem, że Rzesza Niemiecka, przekreślając część piątą traktatu wersalskiego, uzbroiła się ponownie najzupełniej samowolnie. To jest najistotniejszym w zakresie międzynarodowym dziełem dwuletnich rządów kanclerza Hitlera. Ogrom zaś dokonanego zbrojenia się wyraża, napewno nie w całości, ale w przybliżeniu, zawrotną wysokością ponad 2 miliardów marek wydatków Rzeszy na wojsko w ciągu ostatniego i kończącego się właśnie w tym miesiącu roku budżetowego 1934-35.

Co więcej, dnia 1 marca r. b., jednocześnie z objęciem Zagłębia Saary przez Niemcy, gen. Goering, komisarz

lotnictwa t. zw. podróźniczego Rzeszy, zawiadomił swych współpracowników, że Führer postanowił ujawnić wojskowe cele i wojskową służbę tego lotnictwa. Od 9 b. m. zaczęto o tem urzędowo zawiadamiać attachés wojskowych ambasad i poselstw poszczególnych państw w Berlinie. Już dzisiaj liczbę samolotów wojskowych niemieckich oblicza się na kilka tysięcy, gdy, według postanowień traktatowych, miało

ono wogóle nie istnieć.

A po tem wszystkim Niemcy jeszcze się dziwią, że w innych krajach Europy o zbrojeniach ich się mówi, oraz bierze się je w rachubę we własnych zabezpieczeniach.

W marcu 1935 słyhać zatem przede wszystkim sześć zbrojeń, a kto chce trzeźwo widzieć rzeczywistość, niech nie zatyka uszu.

STANISŁAW STRONSKI

KSIAŻĘCE ZARĘCZINY W SKANDYNAWJI

W piątek ogłoszono oficjalnie zaręcziny duńskiego następcy tronu, księcia Fryderyka, liczącego lat 36 z 25-letnią księżniczką Ingrid, — córką szwedzkiego następcy tronu ks. Gustawa Adolfa. Księżniczka Ingrid jest wnuczką króla Gustawa V. Wczoraj w czasie uroczystości zaręczynowych w pałacu królewskim w Sztokholmie, królowa duńska, matka księcia Fryderyka, nagle zasłabła. Lekarze stwierdzili zapalenie ślepej kiszki i zarządzili operację, którą niezwłocznie przeprowadzono w klinice Hemmets.

Protest przeciwko „swawoli” traktatu wersalskiego

Znamienne wynurzenia gdańskiego pełnomocnika Hitlera

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdańsk, 15 marca.

Gdańsk przeżywa emocjonujący okres przedwyborczy. W najbliższą sobotę hitlerowcy urządzają „apel generalny”, który rozpocznie właściwą kampanję wyborczą. W apelu mają brać udział wszystkie bez wyjątku formacje narodowo-socjalistyczne. Hasła wyborcze jednak zostały już rzucone.

W wywiadzie prasowym, udzielonym przedstawicielom prasy w Berlinie przez namiestnika Hitlera w Gdańsku, p. Alberta Forstera, m.in. czytamy:

„Wybory w Gdańsku nie mogą być porównywane z plebiscytem w Zagłębiu Saary; nie mają one na celu rewizji statutu gdańskiego, ponieważ taka rewizja jest związana z konfliktem międzynarodowym. Chodzi wyłącznie o parlamentarne wybory, które dadzą Volkstagowi silną pod każdym względem większość narodowo-socjalistyczną, tak, że małym partjom, jak niemiecko-narodowym, centrowcom, socjalistom i komunistom, raz na zawsze będzie uniemożliwione unicestwienie każdej czynności rządu gdańskiego przez składanie zażaleń u Wysokiego Komisarza Ligi Narodów.”

Cytujemy według komunikatu, wydanego przez Niemieckie Biuro Informacyjne. Jak więc zapowiada p. Forster, chodzi tylko o likwidację opozycji, o zdobycie możliwości realizowania programu hitlerowskiego w całej

pełni — bez przeszkód z jakiegokolwiek strony. Pod jednym jednak względem, według Forstera, wybory mogą być porównywane z plebiscytem saarskim: okaże się, że w Gdańsku jest ten sam duch, równie silny, jak w Zagłębiu Saary.

Ale właściwe intencje oficjalnych czynników, oraz wartość wyżej cytowanych słów p. Forstera można dopiero ocenić na podstawie dalszego ciągu wspomnianego wywiadu prasowego.

„W tych dniach — jak podaje słowa p. Forstera N. B. I. — do walki wyborczej staną najlepsi mówcy ruchu narodowo-socjalistycznego oraz liczni ministrowie Rzeszy, aby w ten sposób wskazać światu na znaczenie tych wyborów.

„Gdańskie zwycięstwo wyborcze ze zwycięstwem narodowego socjalizmu będzie stanowiło dowód niemieckiego ducha gdańskiej ludności i równocześnie będzie twardą skargą przeciwko swawoli traktatu wersalskiego, który to całkowicie niemieckie miasto od Rzeszy oderwał.”

W jednym więc wywiadzie mamy i ostrożnego męża stanu i zwykłego agitatora. Raz mówi, że to o całkiem niewinną rzecz chodzi, ale równocześnie stwierdza, że będzie to protest przeciwko „swawoli” („Unfug”) traktatu wersalskiego. Na tej „swawoli” opiera się właśnie statut gdański, którego nie chcą rzekomo zmieniać.

E. P.

Propaganda nienawiści do Polski wśród dzieci niemieckich

W niemieckich szkołach powszechnych został świeżo zaprowadzony podręcznik historii p. t. „Geschichtsbuch für die Jugend des Dritten Reiches”, którego autorami są Karl Schütte i Otto Gaede. Ukazał się on nakładem firmy „Pädagogischer Verlag von Hermann Schwedel” w Halle.

Podręcznik ten przepojony jest nawiścią nie tylko niechęcią, lecz nawet nienawiścią i pogardą do narodu polskiego. A równocześnie podręcznik ten jest wyraźną i zdecydowaną propa-

gandą hasel rewizjonistycznych i odwetowych.

Należy zaznaczyć, że podręcznik Schüttego i Gaedego cieszy się w szkołach niebywałą popularnością; drugie jego wydanie jest już wyczerpane. Według informacji księgarskich przygotowuje się trzecie wydanie.

Oprócz niego polecono został do użytku szkolnego publicznych szkół powszechnych podręcznik p. t. „Geschichte des deutschen Volkes für die deutsche Jugend nach den Richtlinien

UWAGI

Hen na krańcu świata, w pobliżu legendarnej „Ultima Thule”, leży spowita w mgły gejzerów Islandja. Pomimo radjofonji i postępu w komunikacji rzadko kiedy daje o sobie słyhać. Tych sto tysięcy mieszkańców, których wyspa na sobie mieści, marzy o górnej i chmurnej przeszłości najstarszego królestwa wikingów i obce im są dzisiejsze kłopoty kontynentu europejskiego.

Dwa lata temu ożywiło się nieco tętno życia islandzkiego. Przypomniano sobie bowiem, że przypada tysiąclecie powstania parlamentu w Islandji, najstarszej instytucji samorządu obywatelskiego w Europie! Zrobiło się więc trochę ruchu, przybyli do Reykjaviku goście z różnych stron świata, delegacje z mowami, turyści. Ale był to tylko epizod. Rozjechali się — i dziś znów spoczywa wyspa w właściwym sobie letargu atmosfery polarnej. Wielkie zdarzenia tego świata przechodzą zdaleka od Islandji i unikają tak odludnych szlaków.

Świeżo doniosły dzienniki o pewnej aferze, która znów przypomniała o istnieniu wyspy na chmurnej Północy, a zarazem stanowi pokłosie świątecznego jubileuszu niedawnego 1000-lecia. Oto królestwo Islandji, by uczcić rocznicę parlamentu, postanowiło wypuścić specjalną serję marek pocztowych i oddać wykonanie zamówienia pewnej firmie graficznej w Wiedniu. Znalazł się i pośrednik dla tej transakcji, jakiś przygodny adwokat — i już wydawała się sprawa pomyslnie rozwiązana.

Aż oto spostrzeżono, że zanim jeszcze zamówione marki wiedeńskiego wyrobu dotarły do urzędów pocztowych na odległej wyspie, można już było u różnych filatelistów w Europie i Ameryce otrzymać dowolną liczbę autentycznych islandzkich znaczków jubileuszowych. Sprawa wydała się podejrzana i dopiero powoli wyszło na jaw, że ów przygodny pośrednik wiedeński drukował na własną rękę marki ponad kontyngent, licząc na to, że do Islandji daleko, a nabywców będzie na miejscu pod dostatkiem. Wreszcie niedawno ptaszka nakryto; przyznał, że oszustwa jego sięgają sumy 40 tysięcy szylingów.

Pech z jubileuszową edycją wywołał wśród prostodusznych i spokojnych Islandczyków oburzenie. Dotknięto ich czulej struny, — dumy tysiącletnich spadkobierców najstarszego parlamentu świata. Nie przeculi poczciwcy, że tradycje te będą dla kontynentalnych aferzystów jednym tylko jeszcze źródłem do nabijania kieszeni...

des Reichsministeriums des Innern”, napisany przez Józefa Gallego, radcę szkolnego, a wydany nakładem firmy Julius Beltz w Langensalza.

Autor i tej książki szkolnej nie ukrywa swych antypolskich tendencji. Mianowicie na str. 185, w rozdziale, zatytułowanym: „O Górny Śląsk”, czytamy co następuje: „Nie wolno nam zapominać, jak wschodni Górny Śląsk dostał się w ręce Polski. Od lutego 1920 r. przebywały wojska francuskie i kryminalna policja francuska na G. Śląsku, aby wespół z polskimi bandami urabiał Górnoszlązków w duchu przychylnym dla plebiscytu. Rozbrojono nie tylko niemieckich mieszkańców, aby oddać ich całkowicie we władzę polskich bandytów, uzbrojonych w karabiny i amunicję z Warszawy, ale rozwiązano nawet policję niemiecką, aby pozbawić Niemców jakiegokolwiek zbrojnej ochrony. Rezultat jednak głosowania wypadł tak, jak się tego spodziewano: korzystnie, przynosząc prawie 2/3 niemieckich głosów. Wówczas Polacy umieli rozpętać wielkie powstanie, wpuszczając z tamtej strony granicy dobrze uzbrojoną armię rozbójników w sile 50 tysięcy ludzi”.

Naturalnie — według autora — w toczącej się walce dzielność niemiecka przewyższa o całe niebo polską. I tak we walkach o Górę św. Anny, w których autor pierwsze miejsce wyznacza Schlageterowi, Polacy poznali co to jest bój („Als die Polen sahen, das der Ernst des Krieges etwas anderes ist, als Banditenüberfälle, ist kein Halt mehr”).

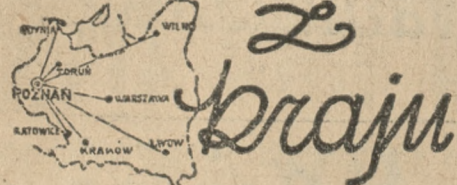
Tak to się pisze o Polsce i Polakach dla dzieci szkolnych w Niemczech...

Stronictwo Narodowe

KOŁO WINIARY

Zebrań plenarne z referatem odbędzie się w niedzielę, dnia 17 b. m. o godzinie 18 w Sokolni.

Wszystkich członków o punktualnej przybyłości prosi Zarząd.

OGŁASZANIE WYROKÓW W SPRAWACH CYWILNYCH

Minister sprawiedliwości wydał ważny okólnik w sprawie ogłaszania wyroków w sprawach cywilnych. W okólniku tym podkreślone jest, iż w niektórych sądach po zamknięciu rozprawy w sprawie cywilnej sąd ani nie wydaje wyroku, ani nie ogłasza o odroczeniu ogłoszenia sentencji na określony termin, lecz przystępuje do rozpoznawania następnej sprawy. Postępowanie takie jest sprzeczne z przepisami k. p. c. W myśl bowiem tych przepisów sąd, jeżeli nie wydaje wyroku bezpośrednio po rozprawie, powinien niezwłocznie po jej zamknięciu obwieścić z podaniem dnia i godziny termin, w którym ogłoszona zostanie sentencja wyroku. Tryb ten obowiązuje także wówczas, gdy ogłoszenie sentencji wyroku odracza się tylko do końca posiedzenia.

KTO DOSTARCZA NAJWIĘCEJ KOMUNISTÓW POLSCE?

W sądzie okręgowym warszawskim toczyła się sprawa żydowskiej nauczycielki Reginy Szmelc za obrazę policji państwowej. Występujący w charakterze świadka komisarz policji Lunderburski na zapytanie prokuratora, jaki jest procent Żydów wśród osób aresztowanych za działalność komunistyczną, oznajmił że 98 procent tego rodzaju aresztowanych należy do narodowości żydowskiej. (KAP).

OSZUKAŃCZA AFERA Z POLSKIM CUKREM.

Prokuratura warszawska, jak donoszą, zakończyła dochodzenia w sprawie wielkiej afery z przemycanym cukrem. Nasz cukier, jak wiadomo sprzedaje się zagranicą po cenie 5-krotnie tańszej, niż w kraju. Na tem oparło swoje kombinacje utworzone w tym celu towarzystwo z większym kapitałem, które zakupowało cukier w kraju rzekomo dla wywozu do Anglii. Tymczasem w rzeczywistości jakoby go w drodze przeladowywano na inny okręt, którym wracał do Polski i był sprzedawany tu po cenach rynkowych. Dochodzenia toczyły się przeciwko kilku finansistom warszawskim, którzy zostali pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

SZEWC, KTÓRY PRZEMIENIŁ SIĘ W DENTYSTĘ.

Na Marymoncie pod Warszawą zaszedł wypadek, który wywołał tam znaczne poruszenie. Praktykujący tamże od kilkunastu lat dentysta Jan Misiu wyrwał zęb niezaklejonej Janinie Lewińskiej, która wskutek tego zabiegów zmarła. Rozpoczęły się dochodzenia, w toku których został ujawniony niezwykle wprost stan rzeczy. Misiu wogóle nie jest z zawodu dentystą, tylko szewcem, a z dentystką zapoznał się cośnicioś w więzieniu przed laty, usługując tam w gabinecie dentystycznym. Tę znajomość wyzyskał potem na wolności i dopiero teraz wypadek ten przyczynił się do zdezasowania oszusta. Misiu został aresztowany.

KRWAWA WALKA MIĘDZY MARJAWITAMI

W tych dniach przybyli do Radzyminka w pow. plockim zwolennicy Kowalskiego w liczbie około 30 osób ze swoją kapłanką na czele i udali się do miejscowej swej świątyni, by ją opanować. Zastali bramy i drzwi pozamykane. Rozpoczęli więc formalny atak na kościół i na plebanję. Bramę kościelną wylamali i wyrwali poprostu z muru. Do bardziej jeszcze zaciętej walki doszło przy zdobywaniu „plebanji”.

W niedzielę feldmanowcy po zgromadzeniu większych sił przystąpili do wyrzucenia przeciwników. Odbyła się bitwa w kościele, a potem na „plebanji”. Puszczono w ruch noże, kolki itd. Awanturę likwidować musiała policja, która od kilku dni nie opuszczała Radzyminka.

Ludność okoliczna z oburzeniem patrzy na te awantury. Rozsądniejsi marjawiści opuszczają szeregi jednej i drugiej strony. (KAP)

WYKOPALISKA ARCHEOLOGICZNE POD BĘDZINEM

Sensacyjnego odkrycia dokonano zupełnie przypadkowo we wsi Gołusza Dolna, w pow. będzińskim, gdzie znaleziono cenny dla nauki materiał w postaci kości mamuta. Na terenie Zagłębia trafiały się dotychczas różnego rodzaju wykopaliska, w tej liczbie i kły mamutów, były to jednak wypadki bardzo rzadkie i ubogie, gdyż znajdowano tylko pojedyncze kości, natomiast ostatnie wykopalisko zdaje się wskazywać na to, że odkryto większą ilość kości zwierząt przedpotopowych.

ZBIÓR CHMIELU NA WOŁYNIU

Według zestawienia Woł. Towarzystwa Chmielarskiego w Dubnie zbiór chmielu w bieżącym sezonie wynosi na Wołyniu 22,000 cetnarów wartości około 6 milj. zł. Około 90 proc. zbiorów sprzedano dotychczas na eksport.

Echa pobytu Schuschnigga w Paryżu

Interpelacja w Izbie deputowanych i odpowiedź min. Laval

Paryż. (PAT.) W odpowiedzi na interpelację dep. Henriot w sprawie kampanii socjalistów i komunistów, która poprzedziła przyjazd kancl. Schuschnigga do Paryża oraz w sprawie wrogich demonstracji, które uniemożliwiły godne przyjęcie szefa rządu austriackiego, min. Laval oświadczył m. in., że nietylko prawo gościnności, ale również sprawa, dla której przybyli do Paryża kancl. Schuschnigga i min. spraw zagr. Austrii powinny być uchronić od skierowanej przeciwko nim kampanii.

„Istotnie — mówił dalej minister — obaj austriaccy mężowie stanu przybyli do nas, aby omówić pakt naddunajski i wszystkie zagadnienia, związane z utrzymaniem pokoju w Europie środkowej. Kampania groźb oraz prowokacji doprowadziła do tego, że poseł austriacki w Paryżu sam podjął u nas kroki, celem wydania zarządzeń, aby zapewnić bezpieczeństwo gościom. Pewne elementy usiłowały umotywić tę ohydzną kampanję wydarzeniami w Austrii. Nie jest naszą rzeczą omawiać wewnętrzną politykę kancl. Schuschnigga. Trzeba wziąć pod uwagę fakt, że wszyscy przyjaciele pokoju są przyjaciółmi Francji, z czego wynika, że wszędzie, gdzie istnieje możliwość pokoju, szukać będziemy współpracy z narodami i rządami.

„Przed paru miesiącami na ziemi francuskiej dokonano zabójstwa króla jugosłowiańskiego. Bolesne to wydarzenie winno być raz na zawsze oszczędzić nam wszelkiego rodzaju kampanii, wymierzonych przeciw przedstawicielom innych rządów. Rząd francuski uczynił w porozumieniu z poselstwem austriackim w Paryżu wszystko, aby uchronić gości austriackich od przykrości.”

Po tej odpowiedzi i demagogicznym przemówieniu komunisty dep. Henriot oświadczył, że wobec wyjaśnień min. Laval'a cofa swą interpelację, a jednocześnie zaznacza, że nie

może powstrzymać od wyrażenia przemożnego powstrzymać się od wyrażenia przekonania, iż odpowiedzialność za niegodne Francji przyjęcie kanclerza Schuschnigga ponosi min. spraw wewnętrznych.

Pułk ograbił miasto

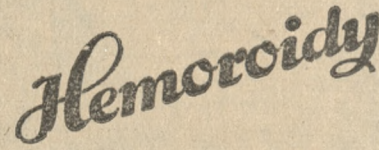
Szanghaj. (PAT.) W prowincji Ngan-Wei (w Chinach wschodnich nad rzeką Jan-Tse-Kiang) zbuntował się pułk wojsk rządowych.

Zbuntowani żołnierze wtargnęli na przedmieścia miasta Wu-Hu i splundrowali je. Oficerów rozbrojono i wzięto pod straż, a z więzienia wypuszczono 300 aresztantów.

Z Nankinu wysłano wojska dla skromienia zbuntowanych żołnierzy.

Przesilenie w Norwegii

Oslo. (PAT.) Po dyskusji w Stortingu rząd Mowinckela podał się do dymisji. Gabinet ten złożony z liberałów objął władzę dnia 2 marca 1935 r.

sa przyczyna złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Czopki Anusol •Godecke•

Wielkanoc nad Adriatykiem,

wśród słonecznej wiosny w Jugosławiji. I. wycieczka wyrusza 7 kwietnia. Zwiedzanie Wiednia, Zagrzebia, Splitu, Budapesztu. Zapisy, informacje, prospekty we wszystkich Oddziałach i Agencjach ORBISU oraz we FRANCO-POLU, Warszawa, Mazowiecka 9.

Tg 495

Katastrofa lotnicza

Kair. (PAT) Samolot, utrzymujący stałą komunikację pomiędzy Egipetem i Palestyną, spadł z odległości 10 mil na zachód od El-Arisz (miasteczko na krańcu przesmyku Sueskiego).

Dwaj podróżni są zabici, dwaj odnieśli lekkie obrażenia, jeden jest ciężko raniony, a dwaj weszli z wypadku cało. Pilot ma złamane obie nogi.

SZEPSTAŁY

i pestki morelowe PERSKIE

nadeszły

TOW. HANDLOWO - PRZEMYSŁOWE

ALFRED JURZYKOWSKI - S. A.

Warszawa Senatorska 38

Tel. Centrala 553-30 ng 7441

Hitler zachorował

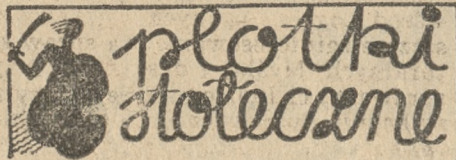
Wiedeń. (Tel. wł.) Prasa austriacka podaje, że trwająca od dłuższego czasu choroba gardła Hitlera pozostaje w ścisłym związku z wegetariańskim sposobem odżywiania się kanclerza Rzeszy, który zupełnie nie jada mięsa.

W ostatnich czasach Hitler zjadał zbyt wielką ilość orzechów, wskutek czego nastąpiło wysuszenie gardła, sprawiające mu trudność przy przemawianiu. Ponieważ wykryli lekarze prawdziwe źródło choroby, przypuszczają się powszechnie, że Hitler wróci niebawem do zdrowia.

Na karę śmierci

Wiedeń. (PAT.) Sąd najwyższy skazał na karę śmierci przez powieszenie nar. socjalistów Hildegardę Goessel i Maxa Wilda za szmugiel materiałów wybuchowych z Niemiec.

Jest to pierwszy wyrok śmierci na kobietę, wydany w Austrii. Sąd zwrócił się jednak do prez. Miklusa z wnioskiem o łaskę.

15 marca.

Kiedy wczoraj późnym wieczorem dodatek nadzwyczajny „Gazety Warszawskiej” obwieścił o pamiętnym posiedzeniu rady miejskiej w Łodzi, publiczność kupowała go z żywym zainteresowaniem. Ale ważniejsze były komentarze, które sprawa wywołała. Słychać je było wszędzie: w kawiarniach, tramwajach, teatrze, w rozmowach ulicznych.

Ciekawa była reakcja jednostek. Można było widzieć takich, którzy po przeczytaniu dodatku pograżyli się w głębokiej zadumie. To skutek zagadnienia, postawionego w naszym życiu publicznym po raz pierwszy. W tym fakcie leży doniosłość wniosku łódzkiego.

Przed niedawnym czasem wybitni działacze żydowscy — żeby jak najprętniej działacem narodowym.

— Bardzobyśmy pragnęli — mówili działacze żydowscy — żeby jak najprędzej narodowcy objęli władzę w Polsce.

— Jakto? Panowie to mówią?

— Najzupełniej szczerze to twierdzimy!

— Ależ przecie nasza polityka zwraca się przeciwko wam, panowie.

— To nic. Właśnie dlatego, że panowie dążą do usunięcia Żydów z Polski, podjęlibyście panowie starania, a żeby wynaleźć jaką kolonję w południowej Ameryce dla Żydów, żeby z Polski można wywozić corocznie po parę tysięcy naszych współrodaków. Bo, czy siak, czy tak, czujemy, że się w Polsce nie utrzymamy...

Zelwerowicz — czyli Zelwer wspominał, jak go nazwano — święcił 35-lecie swej działalności artystycznej. Jako aktor, jako dyrektor teatru, jako reżyser, jako dyrektor szkoły dramatycznej.

Wybrano na to nową sztukę Szaniawskiego, o której „Kurjer” pisał na innym miejscu. Tu tylko nadmieniamy, że uroczystość ku czci ulubionego artysty wypadła nader przyjacielsko.

Bardzo wdzięcznym momentem była inicjatywa grona młodszych artystów, którzy wyszli ze szkoły Zelwerowicza, aby biuś jubilatowi ustawiono w foyer Teatru Narodowego.

Nie brak było podczas tej uroczystości kilku szczegółów pikantniejszych.

Uderzała nieobecność przedstawiciela Związku Autorów Dramatycznych. Na jubileuszu Stępowskiego przemawiał prezes Z. A. D.-u (fatalnie brzmią te skrótły) W. Grubiński. I coś się w swem przemówieniu przemówił. Dość, że teraz na jubileuszu Zelwera, Grubiński już nie zabrał głosu, ani nikt z autorów.

ALEKSANDER ZELWEROWICZ

Zapewniają, że od 15 maja będziemy szybciej jeździli do Paryża. Tylko 23 godziny. A to przez Wrocław—Dresna—Norymbergę—Strasburg. Bardzo to piękne. Chodzi tylko o to, żeby było za co jeździć i żeby można było dostać łatwo paszport.

Bo z paszportami, to tak, jak z taniem mieszkaniem. Można je dostać, tylko gdy się go potrzebuje, wyrastają tak ogromne trudności, że niekiedy wręcz nieprzezwyciężalne...

WARSZAWIANIN.

Urodę Pani podnoszą:

perfumy pudry, pomadki, wody kolońskie

Lenthéric PARFUMEUR Paris

Eksmisja siostry Litwinowa

Łódź. (Tel. wł.) Siostra komisarza spraw zagranicznych Sowietów Litwinowa, Estera Finkelstein, zamieszkała w Łodzi przy ul. Kopernika 14, wskutek niezapłacenia komornego otrzymała eksmisję. Wiadomość ta wywołała wielką sensację w kołach żydowskich.

Przedstawiciel

dobre wprowadzony w branży kolonialnej w Poznaniu otrzyma za pośrednictwem artykułów pierwszej potrzeby. Oferty: Warszawa, Skrzynka pocztowa 584. ng 7035

CRÈPE SATIN

NAJMODNIEJSZE PERFUMY I WODA KWIATOWA. Lotos WARSZAWA

ng 6715

Tg 488

Kultura wraca z wygnania

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Łódź, 15 marca.

Tak jest: kultura w Łodzi wraca z wygnania, choć sprzymierzone siły z pod znaku tory, młota i kielni trąbią wszem wobec, że jest odwrotnie. Wracą z wygnania kultura rodzima, kultura polska nie tylko ze słowa, ale i z ducha. Ludzie, od lat duszący się w atmosferze wszechwładzy Żydów i miernot żydowskich, które opano-

wiązek plastyków grupy „Ryngraf”, skupiający się dokoła czasopisma „Polska Druga”.

Otóż łódzki „I. P. S.” robił dotąd wszystko, aby „Ryngraf” zignorować i zbojkotować. To samo stało się na wspomnianej wystawie, mającej reprezentować sztukę „polską”.

Wogóle „Ryngraf” razem z „Polską Drugą” popadł w niełaskę zarówno miejscowych czynników „sanacyjnych”, jak i Żydów — i to od chwili zwłaszcza, kiedy się okazało, że Polska druga ma być nie Judeo-Polska, lecz Polska narodowa.

Właśnie z grupy „Ryngrafa” wyszedł protest przeciwko kierownictwu Teatru Miejskiego z powodu zatrucia duszy polskiej żydowskimi „szmoneciami” i propagandą rozkładową szerzoną ze sceny.

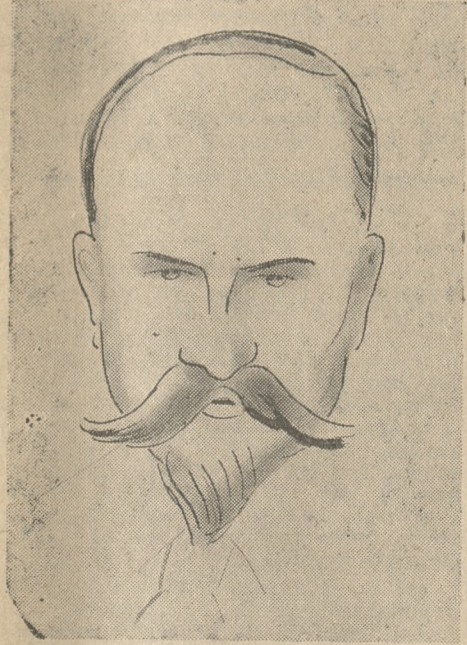
Dyrektor teatru p. Wroczyński pozwał autora protestu, znanego rzeźbiarza p. Kowalskiego przed sąd. Rozprawa odbyła się i sąd postanowił zażądać opinii biegłych, mianowicie Grzymały-Siedleckiego i Irzykowskiego z Warszawy. Opinia ta jest już obecnie w posiadaniu sądu, ale trzyma się ją, aż do następnej rozprawy, w tajemnicy.

Tymczasem jednak radziecki Klub Narodowy wydał w tej sprawie swój wyrok, oparty na sumieniu i opinii publicznej. Wyrok brzmiał: Teatr Miejski nie spełnia należycie swego zadania i nie służy właściwie kulturze polskiej, przeto subwencję miejską 200 tysięcy zł redukuje się o 54 tysiące. Wyrok nie jest bezapelacyjny. Klub Narodowy będzie gotów każdej chwili subwencję skreśloną przywrócić, o ile kierownictwo teatru, zamiast urządzać „protestacyjne” zebrania (odbyło się takie zebranie właśnie kilka dni temu), zrewiduje swój program i postąpi tak, jak tego wymaga opinia publiczna i dobro kultury polskiej. Teatr nie może być w żadnym razie szkodnikiem kulturalnym. Do tego Klub Narodowy nie dopuści.

Równocześnie, jak wiadomo, Klub Narodowy podwyższył o 20 tysięcy zł subwencję dla Teatrów Popularnych, które były dotąd pogardzone i ignorowane przez czynniki odpowiedzialne, chociaż swoje zadanie spełniają z najlepszym pożytkiem.

Wreszcie nastąpiła znana już uchwała radzieckiej komisji regulaminowo-prawnej w sprawie statutu nagrody literackiej m. Łodzi. Statut dotychczasowy tej nagrody był tak misternie pomyślany, że Żydzi mogli nią operować dowolnie. Nic dziwnego, że ostatnia nagroda dostała się rasowemu Żydowi Tuwimowi, który 10 tysięcy złotych wziął i jeszcze okazała się — niewdzięcznikiem. Główna była niedawno „obelga” Tuwima, rzucona na „miasta rodzinne”, Łódź, na łamach „Wiadomości Literackich”. Nawet Żydom się ta niewdzięczność nie podobała.

Klub Narodowy postanowił, że nagroda literacka m. Łodzi może odtąd

Radny narodowy prof. Podgórski

wały niemal wszystkie dziedziny tujejszego życia kulturalnego, zaczynając podnosić czoła i zdziwionymi oczyma spoglądać na niedostępny dla nich dotąd świat. To, co się stało w ostatnich miesiącach, jedni z nich nazywają rewolucją, drudzy wybawieniem.

— Byliśmy poniewierani — oświadczył nam niedawno jeden z czołowych plastyków łódzkich —, a teraz zaczynamy czuć się ludźmi. Zaczynamy oddychać!

Niema w tem cienia przesady. Wszystkie moce tak się sprzyściły w ciągu ostatnich lat kilkunastu, że śmiało powiedzieć można, iż kultura w Łodzi była dotąd wyłączną domeną Żydów, opanowywaną przez nich świadomie, konsekwentnie i z wyrafinowaną metodycznością. Każdego Polaka-chrześcijanina, który chciał się wybić, gaszono, ośmieszano, zamykano przed nim drzwi.

Weźmy przykład. Odbyła się niedawno w Łodzi wystawa sztuki „polskiej”, zorganizowana przez miejscowy oddział „I. P. S.-u”, żyjący pod opiekunictwem skrzydłami komisarycznego magistratu. Wystawa miała na celu m. in. poparcie moralne i materialne artystów łódzkich. A oto nazwiska wystawiających: Samuel Finkelstein, Mechel Gurewicz, Mechel Gottlieb, Dawid, Helena Cloria, Sara Majerowicz, Aniela Menkesowa, Natan Szpigiel, Marek Szapiro, Tadeusz Trębacz(?), Joachim Kahane. A z Polaków: Mieczysław Siemiński i Władysław Strzemiński.

Zatem na 11 Żydów i Żydówek dwóch Polaków. Więc może w Łodzi niema artystów polskich, chrześcijańskich? Owszem, są, tylko się przed nimi drzwi zamknęło, albowiem oni są „nieszwoi”, oni też, jak się zdaje, „trochę endekami pachną”.

Jest w Łodzi od lat czysto polski

Radny narodowy kpt. Grzegorzak

CZEKOLADA

Fuchs słodzi życie

KARAMELKI

17 7381 2

przypaść w udziale tylko i wyłącznie Polakowi-chrześcijaninowi.

W ten sposób obóz narodowy na terenie Łodzi zmierza konsekwentnie i planowo do odrobienia zła i spusto-

Radny narodowy adw. Kowalski

szeń, dokonanych przez hegemonię żydowską w kulturze polskiej. Zdawałoby się mogło, że wśród 36 radnych narodowych, wśród których przeważa element robotniczy i rzemieślniczy, nie będzie należytego zrozumienia dla spraw kulturalnych zwłaszcza w czasach, kiedy dominuje troska o chleb codzienny, którego brak dziesiątkom tysięcy ludzi. Tymczasem nie tylko jest zrozumienie, ale jest również wśród ogółu radnych narodowych szczerze zainteresowanie dla spraw kulturalnych. Myśląc i dyskutując o tych sprawach, ci ludzie ciężkiej pracy rąk wykazują duże wycucie i gorące umiłowanie wszystkiego, naprawdę polskie, co płynie z głębin narodowej duszy.

— Nie może dostać 10 tysięcy złotych nagrody z pieniędzy publicznych wogóle Żyd, a już nigdy taki Żyd, co kiedy pisze o wojnie, woła do robotnika: „Rznij karabinem” w bruk ulicy!”

Tak powiedział o lauracie „plebiscytu” żydowskich „Wiadomości Literackich”, o Tuwimie jeden z radnych, łódzki robotnik fabryczny. Ten robotnik wypowiedział to, co myśli dziś cała Łódź narodowa. (F)

Przy chorobach krwi, skórnych i nerwowych osiągamy przy stosowaniu naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** regularne funkcjonowanie narządów trawienia. Zalecana przez lekarzy. Tg 485.

Ukonstytuował się już nowy zarząd „Bratniej Pomocy” uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, w którym narodowcy posiadają trzy czwarte mandatów. Prezesem został p. Jan Kazimierz Rubin.

W Krakowie na walnym zebraniu „Bratniej Pomocy” Medyków U. J. również zwycięstwo odniosła młodzież narodowa. Przewodniczącym zebrania został członek Młodzieży Wszechpolskiej p. Wł. Radecki, na którego padło 113 głosów przeciw 76 głosom „sanacji” i Żydów (Żydzi niestety jeszcze są członkami stowarzyszenia). Absolutoryjum dla ustępującego zarządu narodowego uchwalono większością 110 głosów przeciw 39 głosom „sanacji” i Żydów, przy 10 wstrzymujących się.

W najbliższych dniach odbędą się wybory nowych władz „Br. Pomocy” Medyków U. J. Wystawiono dwie listy: narodową i „sanacyjno” żydowską. Nastroje są wybitnie przychylnie dla listy narodowej.

W „Bratniaku” Akademii Górniczej w Krakowie odbyło się walne zebranie, na którym 90 procent stanowią narodowcy. Lista będzie tylko jedna.

Na walnym zebraniu jednego z największych kół regionalnych uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademickiego Kole Podhalan „sanacja” również znalazła się w mniejszości.

Z „Polski Czerwonego Krzyża”

Piszą nam z miasta, co następuje:

Dnia 14 bm. odbyło się w sali „Belwederu” doroczne walne zebranie członków oddziału poznańskiego „Polskiego Czerwonego Krzyża” przy obecności dwudziestu kilku osób ze społeczeństwa cywilnego i około czterystu wojskowych.

Jak wytłumaczyć abstynencję społeczeństwa poznańskiego, znanego ze swej ofiarności na cele publiczne? Niewątpliwie pierwszym powodem była zmiana systemu zapraszania indywidualnego na jednorazowe ogłoszenie w gazetach. Drugim — jest małe zainteresowanie się sprawami „Polskiego Czerwonego Krzyża” wskutek pewnych braków w propagowaniu jego szczytnych haseł. Wreszcie stale powtarzające się objawy zbytnej ingerencji władz do wewnętrznego życia tej instytucji społecznej spowodowały bierność społeczeństwa.

Ponieważ wszystkim świadomym obywatelom kraju musi leżeć na sercu rozwój „Polskiego Czerwonego Krzyża”, jako organizacji o doniosłym znaczeniu państwowym, przeto należałoby w przyszłości zaciągnąć kontakt członków z zarządem stowarzyszenia, który też winien przeciwstawić się wersjom o zamiarach zmilitaryzowania „Czerwonego Krzyża”.

„Polski Czerwony Krzyż jest i musi być organizacją całego społeczeństwa, niezbędną dla wszystkich zarówno w czasie pokoju, jak i wojny.

Walne zgromadzenie okręgu wielkop. P. C. K.

Dnia 28 bm. o godz. 15.30 odbędzie się w lokalu P. C. K. przy ul. Fr. Ratajczaka nr 16 (podwórze i piętro na lewo) — walne zgromadzenie okręgu wielkopolskiego Polskiego Czerwonego Krzyża. Na porządku obrad: Zagajenie posiedzenia przez prezesa zarządu okręgu; wybór prezydium; roczne sprawozdanie zarządu i bilansu; sprawozdanie kom. rew. i pokwitowanie; uzupełniające wybory członków komitetu okręgu; uchwalenie programu prac i preliminarza budżetowego okręgu na rok 1935; wnioski bez uchwał.

Jutro odczyt Nowaczyńskiego

Jutro, w niedzielę, o godz. 12 w południe w sali kina „Metropolis” Adolf Nowaczyński wygłosi odczyt p. t.

„Najpiękniejszy człowiek mojej generacji — Brat Albert”

Bilety w cenie 99 gr i 49 gr wraz z 10-gr podatkiem do nabycia przy wejściu na salę, już od godz. 11 począwszy, albo dziś jeszcze w przedsprzedaży w składzie kapeluszy p. Zemlerskiej, przy ul. św. Marcina 52.

Odczyt organizuje Narodowa Organizacja Kobiet na obiady dla ubogich studentów.

We Lwowie i Krakowie młodzież narodowa zwycięża dalej

Narodowcy górą w „Bratniaku” medyków na uniwersytetach lwowskim i krakowskim, na Akademii Górniczej, w Akademickim Kole Podhalan

Ze Lwowa i Krakowa nadchodzą wiadomości o dalszych sukcesach młodzieży narodowej w organizacjach akademickich.

We Lwowie odbyło się przy bardzo licznej frekwencji walne zebranie Wzajemnej Pomocy Medyków. Zpełne zwycięstwo odniosła młodzież naro-

dowa; opozycja „sanacyjna” składała się zaledwie z 16 osób. Nowe władze towarzystwa składają się z samych narodowców. Na czele zarządu stanął p. B. Sadliński.

W wolnych wnioskach potępiono „barbarzyńskie i niegodne akademika metody walki Legionu Młodych”.

Reformackie pigułki Zakonnik

stosują się: jako regulujące żołądek, przy cierpieniach watroby, nadmiernej otyłości, usmierzające hemoroidy i przy skłonnościach do obstrukcji są łagodnym środkiem przeczyszczającym. Użycie 1-2 pig. na noc.

ng 6703

DZIAŁ GOSPODARCZY

Oryginalna polityka importowa Włoch

Podczas gdy tu i ówdzie słychać o poprawie gospodarczego położenia świata, sytuacja w handlu światowym stale się pogarsza. Mnożą się restrykcje importowe, trudności dewizowe itp. zarządzenia ograniczające swobodę w międzynarodowej wymianie dóbr. Szczególnie charakterystyczna jest brutalność, z jaką niektóre państwa reglamentują swój przywóz z zagranicy. Wydawało się doniedawna, że rekord w tej dziedzinie osiągnęła Rumunja, która oficjalnie ustaliła, że przywóz do Rumunii nie może przekroczyć 60 proc. wywozu z Rumunii. Okazuje się, że rekord rumuński został pobity przez drugi kraj romański: przez Włochy.

W tych dniach rząd włoski zadekretował, że przywóz towarów do Włoch nie może przekroczyć w roku bieżącym 15 do 35 proc. importu zeszłorocznego. Oczywiście, bezwzględne zarządzenie rządu faszystowskiego wywołało ogromne wzburzenie w całym świecie, a szczególnie wśród głównych kontrahentów zagranicznych Italii.

Rzym tłumaczy się, że był zmuszony do powzięcia tak radykalnych zarządzeń, ponieważ pod wpływem deficytowego salda bilansu handlowego i spekulacji międzynarodowej na spadek kursu liry, waluta włoska, mimo iż należy do rodziny walut złotych, spadła o przeszło 5 procent poniżej paritetu.

Istotnie, saldo włoskiego bilansu handlowego pogorszyło się bardzo gwałtownie z minus półtora miljarda lirów w r. 1933 do 2 i pół miljarda lirów w r. 1934. Dla przykładu warto przytoczyć, że np. nadwyżka przywozu Stanów Zjednoczonych do Italii wyniosła w ub. roku pół miljarda lirów, Niemiec 300 milionów lirów, a W. Brytanii 200 milionów lirów. Rozumie się więc samo przez się, że pewne ograniczenie importu było dla Włoch koniecznością, tembardziej że i pozostałe pozycje bilansu płatniczego, jak dochód z turystyki i z przekazów emigranckich, zostały przez kryzys poważnie nadszczerbione. Wszystko to jednak nie tłumaczy, dlaczego wprowadzono reglamentację tak nagle, brutalnie i „linearnie“?

Z WYDAWNICTW

(w) „Reklama“, nr. 1, r. IV. (1935), organ Polskiego Związku Reklamowego. Każdy doświadczony kupiec i przemysłowiec wie, jak doniosła dla rozwoju handlu i przemysłu rolę spełnia reklama. Umiejętnie posługiwanie się reklamą to najpewniejsza droga do sukcesu handlowego. Zagadnienia reklamowe należą do dziedziny zagadnień najbardziej interesujących sfery gospodarczej. To też z zadowoleniem podkreślić należy, iż, po dłuższej przerwie wznownie zostało wydawnictwo czasopiśma „Reklama“. Ukazał się ostatnio numer pierwszy na r. 1935 tego wydawnictwa, redagowanego przez p. E. Rafalskiego. Na czoło numeru wysuwają się prace następujące: „Propaganda na usługach państwa“ (M. Wańkiewicz), interesujący wywiad w sprawach reklamy z prof. S. Z. Zakrzewskim, prezesem Polsk. Związku Reklamowego, „Ustalanie budżetu reklamowego“ (dyr. H. Loewy), „Reklama w drugiej potędze“ (inż. J. Sosnkowski), „Światło elektryczne w służbie nowoczesnej reklamy“ (inż. M. Wodnicki), „150-lecie „Timesa““, a ogłoszenie prasowe i inne. — Treść redakcyjną numeru zamyka obfita kronika p. t. „Ze świata propagandy i reklamy“. Numer, ujęty w staranną szatę graficzną, zdobną liczne ilustracje i fotografie. Redakcja i administracja czasopiśma „Reklama“ mieści się w Warszawie, ul. Królewska nr. 5.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wczoraj na giełdach walutowych trwała w dalszym ciągu mocniejsza tendencja dla walut anglo - saskich.
 — W dniach 6 — 9 b. m. obradował w Warszawie zjazd dyrektorów szkół handlowych.
 — Dnia 11 b. m. zawarto układ handlowy niemiecko-portugalski.
 — Zjazd jugosłowiańskich producentów obawia zapowiedział akcję przeciwko znanej czeskosłowackiej firmie „Bata“, posiadającej w Jugosławii zarówno własną fabrykę, jak i liczne składy.
 — Rząd Czechosłowacji podwyższył gwarancje państwowe dla eksportu o blisko 200 milionów koron do łącznej kwoty 1 miljarda koron.
 — Litewska izba rolnicza urządza we wrześniu b. r. wielką wystawę rolniczą w Kownia.

Zdaje się, tajemnica tkwi nietylko w temperamentie południowym faszystów i ich upodobaniu do decyzji „mocarstwowych“, ile w chęci wygrania niezmiernie ostrych zarządzeń w rozgrywce polityczno-handlowych z zagranicą. Krótce bowiem po ogłoszeniu wspomnianych zarządzeń, rząd włoski przystąpił do rządów poszczególnych państw, a m. i. również do rządu polskiego z propozycją zawarcia układów clearingowych i kompensacyjnych,

Wskaźniki obrotu i normy dochodowości przedsiębiorstw handlowych

Według projektowanego rozporządzenia, opracowanego w ministerstwie skarbu, o którym już wspominaliśmy, celem obliczenia wysokości obrotu przedsiębiorstw handlowych, będą mogły komisje odwoławcze ustalać następujące wskaźniki obrotu:

- a) ogólny procent zysku brutto dla poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw oraz zysk brutto na poszczególnych grupach towarów;
- b) wielokrotność wartości ogólnego zapasu towaru w stosunku do obrotu oraz wielokrotność wartości poszczególnych grup i rodzajów towaru w stosunku do osiągniętego z tych towarów obrotu;
- c) stosunek kosztów handlowych do obrotu.

Dla obliczenia obrotów przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych komisje odwoławcze będą mogły ustalać następujące wskaźniki obrotu: a) wytwórczości na jednego robotnika, robotniko-dzień lub robotniko-godzina; b) wytwórczości określonych tyków maszyn na jednostkę czasu; c) stosunku wartości zużytego surowca do wartości sprzedanej wyrobów gotowych; d) stosunku kosztów robocizny do obrotu lub wartości sprzedanej wyrobów gotowych; e) stosunku zużytej energii elektrycznej, nabywanej w elektrowniach lub innych zakładach wytwarzających prąd, do wartości sprzedanej wyrobów gotowych.

Komisje odwoławcze ustalać będą te wskaźniki spośród wyżej wymienionych, które uznane będą za niezbędne do prawidłowego ustalania obrotów dla bardziej licznych i mających większe znaczenie grup płatników w danym okręgu wymiarowym.

Normy dochodowości ustalać się będą na podstawie danych, zebranych z ksiąg handlowych i z innych źródeł lub na podstawie opinii biegłych. Normy dochodowości wyrażają procent dochodu ustalony w stosunku do obrotu. Komisje odwoławcze będą mogły ustalać: normy brutto i normy netto.

Normy dochodowości brutto wyrażać mogą przychód brutto, od którego przy wymiarze podatku dochodowego odlicza się w przedsiębiorstwach handlowych — koszty handlowe, w przedsiębiorstwach przemysłowych i rzemieślniczych — koszty produkcji i wszelkie inne koszty, związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

KRONIKA GOSPODARCZA

UKŁAD W SPRAWIE POLSKICH DŁUGÓW RELIEFOWYCH PODPISANY W LONDYNIE

Dnia 14 bm. podpisany został w Londynie w ministerstwie skarbu nowy układ, dotyczący polskich długów reliefowych, ustalający zmianę warunków spłaty. W imieniu rządu polskiego podpisał ten układ radca finansowy ambasady R. P. p. Wiesław Zbijewski.

W myśl nowego układu spłata długów reliefowych wobec W. Brytanii i Francji zostaje zawieszona do chwili rozstrzygnięcia sprawy międzynarodowych długów wojennych. Uregulowanie długów wobec dawnych państw neutralnych, a mianowicie Szwecji, Norwegii, Danii, Holandii i Szwajcarii, obejmować będzie tylko spłatę kapitału długu, natomiast procenty ulegną anulowaniu. Spłatę kapitału rozłożono na korzystniejsze terminy.

Suma długów reliefowych, podlegających spłacie wynosi: wobec Norwegii — ok. 16 mil. kor. norweskich, wobec Szwecji — 5,850 tys. kor. szwedzkich, wobec pozostałych b. państw neutralnych — tylko stosunkowo nieznaczne kwoty.

Z KRAJU

(k) Zboże do Niemiec winno pójść Warta przez Poznań. Jak już donosiła prasa, Niemcy zakupiły w Polsce 150 tys. tonn zboża. Niewątpliwie większą część tego zamówienia będzie zrealizowana z Wielkopolski jako głównego producenta. Łącznie z tem należałoby już dziś zastanowić się nad sposobem i drogami wykonania tran-

szportu tego wielkiego zamówienia. Agencja „Zachód“ zwraca uwagę, że dla wykonania tych transakcyj najlepszą drogą jest

opartych na stosunku wymiany, jak 1:1. Oczywiście, lepszy taki stosunek, jak 15—35 proc. importu zeszłorocznego!
 Interesy Polski nie są zagrożone tą propozycją bowiem nasza wymiana towarowa z Italją jest mniejszej wyrównana. Odnosimy nawet wrażenie że na nowej polityce handlowej Włoch Polska może zrobić niezły interes, zastępując w pewnej mierze importem polskim przywóz z takich krajów, z którymi Italja ma nadmiernie deficytowe stosunki handlowe, a których nie da się poprawić w drodze kompensaty.

Normy netto wyrażają dochód normalny przedsiębiorstwa, operującego kapitałem własnym, prowadzonego przez właściciela bez udziału płatnej siły kierowniczej.

Przy oparciu norm dochodowości na wynikach badania ksiąg handlowych i gospodarczych, za podstawę obliczenia norm należy przyjąć zysk bilansowy, zwiększony o sumę: a) niepotracalnych wydatków; b) strat na dłużnikach; c) nadzwyczajnych strat i wydatków; d) plac kierowników przedsiębiorstwa bez względu na posiadanie przez nich prawo zastępstwa interesów firmy; e) wynagrodzeń wszystkich pracowników biurowych, łącznie z wynagrodzeniem w naturze i wszelkimi świadczeniami; f) kosztów utrzymania i prowadzenia biura z wyjątkiem wymienionych pod lit. d) i e); g) kosztów, wydatków i strat niezwiązanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa; h) wartości użytkowej lokali przedsiębiorstwa we własnym budynku, jeżeli wartość ta nie obciąża rachunku strat i zysków.

Doliczenia powyższe z wyjątkiem ostatnich uskutecznią się tylko w przypadku, gdy obciążają one rachunek strat i zysków.

Od ustalonej w ten sposób sumy potrąca się zapisane w księgach jako zyski: a) przychody i zyski, przewidziane w art. 7 ustawy o państwowym podatku dochodowym; b) przychody i zyski, niezwiązane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Różnica stanowi dochód normalny niniejszego rozporządzenia. Normy dochodowości wprowadza się przez ustalenie stosunku procentowego, obliczonego w podany wyżej sposób dochodu, osiągniętego w danym roku obrotu.

Ustalone przez komisje odwoławcze wskaźniki i normy wiążą w zasadzie władze wymiarowe. W razie obniżenia normy lub wskaźnika władze wymiarowe mają obowiązek uzasadnienia w akcie wymiarowym przyczyn obniżenia. Podwyższenie normy lub wskaźnika może mieć miejsce po uprzednim wysłuchaniu biegłego; opinij biegłego dołącza się do aktu wymiarowego.

Dla całego okręgu izby skarbowej ustala się wskaźniki obrotu i normy dochodowości jednolite; jeżeli jednak ze względu na odrębne warunki ekonomiczne zachodzi potrzeba ustalenia dla poszczególnych okręgów wymiarowych innych norm i wskaźników, należy ustalić dla tych okręgów specjalne normy i wskaźniki. (k)

Zniżka cen artykułów przemysłowych a Targi Poznańskie

Akcja czynników miarodajnych, dążąca do obniżenia ceny całego szeregu artykułów przemysłowych, spowodowała, że firmy objęte tą zniżką oraz przemysł, któremu zniżka pozwala na obniżenie cen swych wyrobów, zechcą na Targach Poznańskich jaknajszerszym warstwom kupiectwa zadokumentować obniżenie cennika. Wynika stąd, że leży w interesie tych firm, by jaknajwcześniej zgłosiły swój udział na Targi Poznańskie, które będą w tym roku największemi Targami, jakie się kiedykolwiek w Polsce odbyły.

droga rzeczna Warta, gdyż zapasy zboża eksportowego — jak wiadomo — są głównie skoncentrowane w zachodnich województwach Polski, a więc w rejonie dorzecza Warty, a miejsca odbioru zboża znajdują się przeważnie w okolicach Berlina; każda więc inna droga transportu byłaby drogą okrężną, sztucznie wybraną i co najważniejsza — droższą. Sprawa ta powinna zainteresować władze miasta Poznania, nietylko ze względu na przeładownię miejską, lecz również z uwagi na możliwość znalezienia zatrudnienia dla wielu rąk bezrobotnych naszego miasta przy transporcie zboża z Polski do Niemiec Wartą przez Poznań. (AZ)

(k) Tekst układu handlowego polsko-brytyjskiego z dn. 27 lutego rb., który wszedł już w życie prawnie przed ratyfikacją ostateczną, ogłoszony został jako osobny załącznik do nr. 9 z dnia 20. 3. 1935 „Informatora Eksportowego“ — wydawnictwa Państwowego Instytutu Eksportowego (Warszawa, Elektoralna 2). Jest to tekst kompletny, zawierający również 3 listy żądań celnych na towary angielskie importowane do Polski i towary polskie importowane do Anglii.

(k) Obieg polskich monet srebrnych i bilonu. Obieg polskich monet srebrnych i bilonu na dzień 10. b. m. w porównaniu ze stanem na ultimo lutego zmniejszył się z ogólnej sumy 379,1 miljn. zł do 378,6 miljn. zł; w tem obieg monet srebrnych wzrósł nieznacznie z 239,4 miljn. zł do 239,6 miljn. zł, a obieg bilonu niklowego i brązowego spadł z 89,7 miljn. zł do 88,9 miljn. zł.

Z ZAGRANICY

(z) Pogłoski o fuzji trzech największych banków włoskich. W Rzymie obiegają pogłoski o przewidywanej rzekomo fuzji trzech najpoważniejszych instytucji bankowych, a mianowicie: Banca Commerciale Italiana, Credito Italiano, Banca di Roma. Jak wiadomo na posiedzeniach rad nadzorczych tych banków postanowiono ostatnio nie wypłacać dywidendy za rok 1934.

(z) Bilans handlowy Włoch w lutym w dalszym ciągu niepomyślny. Handel zagraniczny Włoch w lutym r. b. przedstawiał się następująco (w milj. lirów — w nawiasie dane za styczeń r. b.): import 626,8 (620,8), eksport 391,0 (379,2), ujemne saldo 235,8 (241,6). Jak widać więc, handel zagraniczny w lutym wykazuje wzrost zarówno po stronie importu, jak i eksportu. Ujemne saldo spadło w porównaniu ze styczniem, ale zbyt mało, żeby można było mówić o jakiejś poprawie. Nie należy zapominać, że w ciągu ostatniej dekady lutego prowizorycznie były już stosowane nowe ograniczenia importu, które — jak widać — poważniejszego wpływu na bilans handlowy nie wywarły.

Z prasy gospodarczej

O oddłużeniu spółdzielni rolniczo - handlowych

W nr. 5 „Poradnika Spółdzielni“ z dn. 1 marca br. p. A. M. Nowakowski, obecny dyrektor Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych R. P., w artykule wstępnym zajmuje się zagadnieniem oddłużenia spółdzielni rolniczo - handlowych.

Autor stwierdza, iż sfery rolnicze pod wpływem kryzysu „napowrót okazują coraz większe zainteresowanie dla spółdzielni, w szczególności dla spółdzielni rolniczo - handlowych, traktowanych nie jako źródła kredytu, jak to było w okresie dobrej konjunktury, lecz jako jedyne go części pośrednika przy zbyciu ziemniaków“. Powrót tego zaufania — zdaniem autora — powstał nie z sentymentu do spółdzielczości, lecz wskutek coraz większych trudności w zbyciu produktów rolnych. Upadek wielu spółdzielni wskutek zadłużenia jest stratą dla rolnictwa, które bądź pozbawione jest zupełnie pośrednictwa, bądź zdane na łaskę nielicznych pośredników prywatnych, wyszukujących bezceremonialnie brak wszelkiej konkurencji.
 Wskutek tego zagadnienie oddłużenia

wszystkich spółdzielni rolniczo - handlowych bez względu na ich stan prawny i faktyczny idzie po linii interesów rolnictwa. Oddłużenie to — według autora — „ma na celu uwolnienie ich od balastu długów, krepującego wszelką swobodę ruchów i możliwość rozwijania działalności w zakresie handlu ziemniakami“. „Stać się to może na drodze dobrowolnych, względnie przymusowych, opartych na prawie o postępowaniu układowem — układow: wierzycieli ze spółdzielni, względnie bezpośrednio z jej dłużnikami z wypuszczeniem spółdzielni z obligi“. Układy tego rodzaju ułatwia instrukcja Banku Akceptacyjnego. Akcja oddłużenia wymienionych spółdzielni wymagałaby jednak nowelizacji artykułów 102, 103 i 105 ustawy o spółdzielniach. Ponadto w związku z tem autor domaga się „naprawienia błęd, popełnionego w drugiej serii ustaw konwersyjno - oddłużeniowych, które wyłączyły spółdzielnie rolniczo - handlowe z kategorii instytucji kredytu zorganizowanego i włączyły je do kategorii prywatnych wierzycieli“. W odniesieniu do spółdzielni upadłych i znajdujących się w likwidacji, autor domaga się oddłużenia ze względu na interesy członków i wierzycieli oraz w celu przyspieszenia procesu likwidacji, na czym — przy rozłożeniu długów z mocy ustawy na lat 14 — korzystałby jedynie zarządcy masy upadłościowej i likwidatorzy.

SZCZEK OREZA NA BALKANACH

Telefonista ocala Ateny

(Od specjalnego korespondenta)

Ateny, 10 marca.

Niedziela w stolicy państwa, targanego wojną domową, — po dziewięciu dniach napięcia nerwowego i ciągłego wyczekiwania nowych wiadomości z terenów, objętych powstaniem, — płynnie nadspodziewanie spokojnie. Z pewnością mieszkańcy wielkich centrów europejskich z większym zainteresowaniem oczekują nowin ze zrewoltowanego kraju, aniżeli te tysiące Ateńczyków, na których dziś spoglądam.

Rewolucja nie objęła swymi płomieniami stolicy. Zmagania o zawładnięcie władzą rozgrywają się daleko, na peryferjach państwa. Tu natomiast, gdyby nie obwieszczenia o stanie wyjątkowym i liczne patrole wojskowe, przeciągające ulicami, niemożność nabycia prasy venizelistowskiej — nie nie wska-

Teraz dopiero wydaje się, że niewiele brakowało, a również Ateny byłyby w rękach rewolucjonistów. Jak w klasycznym dramacie greckim rozwijała się scenografia. Koszary greckiej gwardii pieszej, t. zw. „Efzonosów” w podateńskiej dzielnicy Makrijanni. Piątkowy wieczór. Do koszar przybywa kilkunastu emerytowanych oficerów - venizelosistów, zwolnionych ze względów partyjno - politycznych przez zwolenników Tsaldarisa. Oficerowie zarządzają pogotowie. Przy pomocy dwóch kompanii gwardii planują marsz na ministerstwo wojny i internowanie rządu. Za godzinę ma nastąpić wymarsz. Rewolucjoniści zyskują pierwszy punkt oparcia w stolicy.

Druga część dramatu: prawidłowy rozwój akcji krzyżuje i paraliżuje klasyczny „deus ex machina”. W tym wypadku skromny, zapomniany telefonista pułkowy. Kiedy koledzy pułkowi już podporządkowali się nowej komendzie i przygotowywali do nocnego wymarszu, przezorny telefonista połączył się z ministerstwem wojny i tam zażądał potwierdzenia rozkazu nagłego pogotowia dla koszar w Makrijanni.

W ministerstwie są niemiłe zaskoczeni. Nie ulega wątpliwości, że ma się do czynienia z próbą puczu. Telefony idą w ruch. Gen. Kondylis obejmuje osobiście kierownictwo akcją likwidacyjną ruchawki. Zanim zamachowcy, niczego się nie spodziewający, zdążyli się zorjentować, już koszary gwardii zostały otoczone przez dwie baterie artylerii oraz kilka batalionów piechoty. Kiedy świt nastał, po kilkugodzinnych walkach, zakończonych wypadem „na bagnety”, koszary „Efzonosów” były zdobyte i ruchawka, zagrażająca stolicy, stłumiona. To był już epilog dramatu.

W tym samym czasie inne grupy zamachowców wtargnęły do portu floty wojennej na Salaminie. Śmiałego wypadu dokonali przeniesieni w stan spoczynku oficerowie marynarki wojennej. Po krótkiej, lecz krwawej walce opanowano arsenał i port. Niewątpliwie spiskowcy mieli popleczników wśród czynnych wojskowych. Zanim wojska rządowe, przybywające z odsieczą, zdążyły przejść do działania, osiem okrętów wojennych wypłynęło ze Salamin, biorąc kurs na Kretę, gdzie bawił Venizelos. Zawładnięcie siłami morskimi Grecji posłużyło czwartemu korpusowi (macedońsko - trackiemu) armii greckiej jako hasło przyłączenia się do powstania przeciwko rządowi ateńskiemu.

Termin powstania został przez Venizelosa starannie wybrany. Postanowiono obalenie rządu Tsaldarisa wówczas, kiedy w okresie toczącego się procesu przeciwko zamachowcom na życie Venizelosa i jego żony (zamachu dokonanemu w nocy z 5 na 6 czerwca 1933 r. pod Atenami) sentyment ludności obróci się przeciwko administracji państwowej, przeciwko której istnieją pewne poszlaki, że była co najmniej poinformowana o przygotowaniach do zamachu na Venizelosa. Ustalenie rzeczywistego stanu rzeczy będzie teraz jeszcze trudniejsze, choć venizelosisci utrzymują, że zamach był inspirowany przez ówczesnego ministra spraw wewnętrznych Rhallysa oraz posła Meta-

Parlez-moi d'amour

-lecz wpierw się ogol!..

Jeśli pragniesz oczarować wybrankę kołącym serce wyznaniem (lecz nie kołącym zarostem...) — by oświadczyć Twe były ogniste i piekące — mniej piekące natomiast świeżo ogolony Twój policzek ...

... jak różdżka czarodziejska krem do golenia Palmolive przemieni Twój twarde zarost, tę kolczastą poduszczkę do szpilek, w oblicze gładkie a świeże o atlasowej miękkości naskórka. Dzięki pomysłowej kombinacji gliceryny z olejkami oliwnymi najbardziej oporny zarost ustępuje w jednej chwili. Naskórek staje się ide-

alnie gładki. Słowem, triumf na całej linii! „Zielony krem” — ta kreacja firmy Palmolive, pochłoniła 15 lat doświadczeń! Jak tu więc wątpić w sukces Twych starań? Lecz musisz skorzystać bezwzględnie z tej oferty.

Spróbuj na nasz koszt

Prosimy kupić jedną tubę zaraz. Jeśli po użyciu połowy zawartości tuby nie będzie Pan zadowolony — prosimy opróżnioną do połowy tubę odstawić do Colgate-Palmolive Sp. z o. o., Ryńska 6, w Warszawie, a otrzyma Pan natychmiast zwrot pieniędzy.

krem do golenia
PALMOLIVE

EFZONOS

grecki gwardzista w charakterystycznym stroju, noszonym jedynie przez tę formację zwałoby na to, że kraj przeżywa jeden z najcięższych wstrząsów. Ludzie przyzwyczaili się do nowej sytuacji. Nawet dodatki nadzwyczajne, rzucone co kilka godzin na ulicę przez prasę Partii Ludowej, oraz dzienniki niezależne, nie elektryzują już przechodniów i bywalców kawiarnianych. Ponieważ zaś prasa ta nie może pochwalić się dotychczas sukcesami generalissimusa rządowego, gen. Kondylisa, przeto przerzucono się na publikowanie pierwszych wyników śledztwa, mającego na celu ujawnienie przygotowań do zamachu stanu i jego techniki. Wygodniej pisać na ten temat, aniżeli o tem, co dzieje się nad Strumą, w okolicach Dramy, Kawalli, Serresu, wogóle w tych częściach Macedonii i Tracji, w których powstańcy są górą.

WIDOK OGÓLNY ATEN

xasa, przywódcę grupy politycznej „wolnej myśli” („elefterofroni”), a obecnego ministra spraw wewnętrznych.

Po stronie rewolucjonistów liczono, że wystąpienie w takich warunkach przeciwko rządowi i ludziom, obwinionym o organizowanie zamachu na życie „ojca republiki” wywoła powszechne poruszenie i skłoni ludność cywilną do masowego chwycenia za broń. Spodziewano się również, że brawurowe wyprowadzenie z bazy floty wojennej ośmiu największych jednostek bojowych wywoła entuzjazm dla śmiałości.

Tymczasem stała się rzecz dziwna: ludność grecka, mająca w ciągu ćwierćwiecza 9 rewolucyj poza sobą, nie chwyciła za broń i nie przyłączyła się do powstania. Pozostała bierna. Ciężar walki spoczął na zbuntowanych siłach wojskowych, które jednak w licznych garnizonach, zwłaszcza zaś w Peloponezie i w starej Grecji, gdzie wpływy venizelosistowskie w wojsku zostały wyteplone „czystką” gen. Kondylisa,

nie miały odwagi wystąpić. To należy zapisać jako bezsporne na bilans strat starego Kreteńczyka. Ponadto Venizelos, sam nie będąc wojskowym, musiał powierzyć kierownictwo powstania generałom, którzy wielkie nadzieje wiązały z przedostaniem się gen. Plastirasa na obszar objęty rewolucją, i objęcie przezeń ogólnego kierownictwa wojskowego nad powstańcami. Talent wojskowy musi więc powetować niedopisanie cywilów w rewolucji, owego ważnego czynnika, we wszystkich ruchach, jak tego dowiodły jeszcze niedawno wypadki rewolucji hiszpańskiej.

Strona rządowa Tsaldarisa widzi natomiast w takim rozwoju wypadków i nieoparciu Venizelosa przez ludność, darzącą go dawniej wielką sympatią, pierwszy stopień do uporania się z rewolucjonistami.

W jakim stopniu nadzieje te są słuszne, pokażą już niewątpliwie najbliższe godziny.

JULJUSZ HAŁABURDA.

Orzecznictwo sądów polskich

Teren, na którym znajduje się szkółka drzew, jest wolny od podatku od placów

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z 6 marca 1934 r. (I rej. 1359/31) zajął się kwestją, czy teren, na którym znajduje się szkółka drzew i krzewów owocowych, podlega państwowemu podatkowi od placów budowlanych, wypowiadając przytem następujące uwagi:

„Paragr. 26 rozporządzenia z 3 listopada 1927, poz. 913 „Dz. Ust.”, określając w ustępie 1 place i grunty, które uzyskały charakter placów budowlanych i które podlegają podatkowi, ustala jako pierwszą, a więc najistotniejszą cechę takich placów — notabene odrębną od kwestji ich sytuacji terytorjalnej według planu regulacyjnego — nadawanie się ich do zabudowania. Z całości przepisów par. 26 dojdź się musi do wniosku, że ta zasadnicza cecha placów budowlanych niewątpliwie dotyczy również i ustępu 2 tegoż paragrafu. Zresztą zarówno dla ustępu 1, jak i dla dalszych ustępów par. 26, będącego tu w mowie rozporządzenia — o ile chodzi o przedmiot opodatkowania — w równej mierze jest miarodajny jako podstawa prawna tekst art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o rozbudowanie miast z 22 kwietnia 1927 roku, poz. 372 „Dz. Ust.”, stanowiący wyraźnie, iż warunkiem dla uznania placu za podlegający podatkowi od placów budowlanych jest, aby plac nadawał się pod budowę.

Z 3 listopada 1927 roku widać, że kwestja, czy plac nadaje się pod budowę, nie jest przez przepisy tego rozporządzenia rozumiana wyłącznie w sensie możliwości techniczno-budowlanych. Jeżeli zaś wspomniany par. 27 z góry wyklucza od opodatkowania wymienione w nim grunty względnie place jako typowe kategorie rodzajowe, to przez to nie przesądza on w niczem o możliwości istnienia co do poszczególnych placów — indywidualnych warunków, które nadawałyby im charakter placów, nie nadających się do zabudowania, w związku z czem nie podlegałyby one podatkowi w myśl wyraźnego przepisu par. 26.

„W odniesieniu do szkółek, drzew i krzewów owocowych, prowadzonych zawodowo jako przedsiębiorstwo zarobkowe, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał, że nie mogą one być uważane za place, „nadające się do zabudowania”, podpadające pod przepis par. 26 ust., ustęp 1 powołanego wyżej rozporządzenia, i że co do nich zachodzą analogiczne warunki zwolnienia, jak przy placach, wymienionych w par. 27, punkt 4 rozporządzenia. Skoro więc niezabudowany plac skarżący jest zajęty pod wyżej wspomniane szkółki, to należało uznać, iż nie posiada on charakteru placu, nadającego się do zabudowania w sensie rozporządzenia z 3 listopada 1927, i że w myśl par. 26 tego rozporządzenia opodatkowaniu nie podlega...” (K)

„Już jednak z par. 27 rozporządzenia

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WIDZ MA PRZED SOBĄ NOWE ZADANIA...

Ostatnimi laty zaszły duże zmiany — Czem żyła dotychczas publiczność naszych wystaw? — Tradycje i dorobek — Przyszły nowe zagadnienia — Zarówno w formowaniu kształtu, jak w zestawieniu barw — Modernizm, ale nie radykalny — Kształt i jego deformacja — Jaką rolę ma u Hryniewskiego kolor? — Dekoracyjność i realizm — Martwe natury — Pędzlem i szpachtlą — Po linii największego oporu.
(Jan Hryniewski w Instytucie Krzewienia Sztuki).

Ażeby wejść w bliższe porozumienie z malarskim dorobkiem J. Hryniewskiego, zastanówmy się potrosze nad zmianami, które w ostatnich latach zaszły w dziedzinie sztuk plastycznych. Albowiem ogół naszej publiczności, zwiedzającej wystawy, żyje jeszcze dorobkiem — poważnym zresztą i ważkim — jaki do naszej plastyki wniosła grupa artystów krakowskiej „Sztuki”. Dorobek to bogaty, wyhodowany troskliwie i samodzielnie, choć w przeważnej mierze na zasadach francuskiego impresjonizmu. Widzowie nasi tak żyli się z nim, że dzisiaj, z pewną trudnością przyzwyczajając się muszą do rzeczy nowych, co jest psychologicznie zrozumiałe. Pamiętamy jak ujemnie reagowano na pierwsze obrazy naszych impresjonistów; dzisiaj są one już materiałem lekkostrawnym, na jego miejsce artyści przygotowują nam nowe zagadnienia, z którymi widz musi się uporać.

Chodzi tu o nowy sposób formowania kształtów i o zgola odmienne zestawienie kolorów. Zaczęło się to od „formizmu”, który u nas skupiał pod jedną nazwą trzy z zagranicy przejęte radykalne kierunki: kubizm, expresjonizm i futurizm. Poprzednie pojęcia plastyczne nie wystarczały; co zdolniejsi i inteligentniejsi artyści zaczęli byli szukać za nowym wyrazem, który dał w sztuce pełny odpowiednik życia współczesnego. Tak wyłoniły się nowe zasady kompozycyjne — a raczej główny nacisk na komponowanie obrazu jako jednolitej całości w rysunku postaci, krajobrazu czy martwej natury, tak samo nowy typ formalny w kolorze, zupełnie odmienne harmonizowanie kolorów. Po bliższym przyjrzeniu się płótnom Hryniewskiego znajdujemy, że w dzisiejszym stadium modernizmu jego nie jest już tak radykalny, jak np. u Czyżewskiego lub Wąsowicza. Ogranicza się on do kilku płócien, w których odnajdujemy śmielsze posunięcia formalne lub bardziej ryzykowne harmonie kolorystyczne.

I tak w kilku portretach, rysunek owalu twarzy, dalek rysunek oczów, ust, posiada specyficzny charakter uproszczenia i wytwarza właściwy artyście typ. Inne deformacje kształtów poddyktowane są koniecznościami kompozycyjnymi, jakich wymaga struktura obrazu. Typowym przykładem tego byłby portret artysty malarza O. Figura w pozycji półleżącej, ujęta w silnie modelowane płaszczyzny, zamknięte energicznym konturem, łącznie z rozłożeniem poduszki, ze stolikiem i „martwą naturą”, układa się w pomyślnie rozplanowaną całość kompozycyjną. Hryniewski wogóle dużo wagi poświęca kompozycji tak w obrazach figuralnych, jak w pejzażu, jak i w martwej naturze. Pewne zastrzeżenia budzą tylko tła obrazów, czasem zbyt niespokojne.

A teraz kolor, który właściwie jest głównym założeniem całego malarstwa Hryniewskiego. Zdają on przez kolor do formy — koncepcja obrazu powstaje w jego świadomości od strony zagadnienia kolorystycznego. Najwyraźniej wychodzi to na jaw w martwych naturach. Ich poszczególne akcesoria są dobrane z myślą o ogólnej orkiestracji barw, na którą składają się tony-kolory poszczególnych przedmiotów. Podobnie rzecz ma się z figurami. W „Dziewczynię z kaktusami” cynobrowy szlafrok, żółte twarzy i włosów, i zieleni kaktusa na tle szaro-zielonej draperji działają przekonująco szerokimi płaszczyznami kolorów. Również dekoracyjnie potraktowana jest duża martwa natura z melonami. Tutaj znowu silny kolorystyczny akord daje jasne kadmium z oranżowymi czerwieniami owoców, ugiem i bielą naczyń — wszystko rzuca na tło zieleni i szarobłękitnej draperji. Jednakże to dekoracyjne traktowanie obrazu zanika w większości płócien; napotyka się w nich na najpełniejszy realizm, jak np. w martwej naturze z gitarą, lub w martwej naturze z tamburinem czy wreszcie w martwej naturze nr. 2. Wymieniamy tylko te trzy — z wielu innych — jako typowe przykłady wydo-

bicia z farby całej intensywności koloru, umiejętnego modelowania bryły, wnikliwego wycucia materiału przedmiotów i ich estetycznego skomponowania. Wogóle możnaby powiedzieć, że specjalnością Hryniewskiego są martwe natury.

Należy też zwrócić uwagę na bogactwo i różnorodność faktury jego płócien. W wielu wypadkach używa miast pędzla szpachtli — a to z dużą umiejętnością i zrozumieniem możliwości technicznych tego narzędzia. Pięknie modeluje nieraz plastykę przedmiotów, a na większych przestrzeniach wydobywa interesującą vibrację płaszczyzny, bądź też wygładza ją w łagodnie modelowane powierzchnie. Piękne efekty takich różnic w fakturze szpachtlikowej mamy w „Akcji siedzącej”, wyróżniającym się poza ten piękny rysunkiem głowy i dyskretną tonacją kolorystyczną. Bo w kolorystyce Hryniewskiego rozróżnić można dwa sposoby harmonizowania. Jeden opiera się na kolorach złamanym, doprowadzonym do przytłumionej ogólnej tonacji, drugi wydobywa z kolorów jak największą siłę przy równoczesnym zestawieniu w harmonie, oparte na ich wzajemnych kontrastach. Do pierwszych zaliczyć można „Rodzinę cygańską”, „Zegar”, „Kościół Marjański” i t. p. — do drugich martwą naturą nr. 2, „Dziewczynę z kaktusem”, „Begonię” i t. d. „Pejzaż jesienny” wskazywałby na nową drogę: na stapianie kontrastujących kolorów w pięknie wibrującą powierzchnię barwną.

W ogólnym efekcie wystawa posiada wysoki poziom i świadczy o poważnym, rzeczem ustunkowaniu się do zagadnień malarskich. Artysta idzie zdaleka po linii największego oporu, i nie oglądając się na szerszą popularność — wzbogaca swą wiedzę w coraz to ciekawsze wyniki.

Jan Mroziński.

Poznań.

DZIŚ PREMJERA

„NIESZPORY SYCYLIJSKIE” W TEATRZE WIELKIM

W pół roku po słynnym fiasko, jakie spotkało premjerę „Traviatę” (we Wenecji 6 marca 1853 r.) Verdi wyjechał do Paryża i otrzymał tam zamówienie na nową operę mającą uświetnić wielką wszechświatową wystawę paryską. Opera miała mieć tytuł „Nieszpory Sycylijskie” a napisany już tekst doręczył Verdiemu znany pisarz sceniczny Scribe. Mistrz pochłonięty przeróbką „Traviaty”, której powtórnego wystawienia podjął się przyjaciel Verdiego Antonio Gallo (odbyło się ono 6 maja 1854 r. z ogromnym sukcesem), zmuszony był przerwać pracę nad Nieszporami, które ukończył dopiero w rok później w Paryżu. Verdi miał przytem wiele zmartwień ze Sribem, który nie chciał się stosować do jego życzeń. Przeladanie tekstu słowami znamienne dla Francuzów, nie przypadło do gustu Verdiemu, zwłaszcza nie podobał mu się akt trzeci. Wielu było trzeba namów, a nawet grób wycofania się ze współpracy, nim tekst został tak przerobiony, że Verdi mógł go zaaprobować.

Samą premjerę poprzedziło również wiele kłopotów i trudności. Nagle zniknęła z horyzontu primadonna — dla której Verdi pisał główną partję kobiecą, niejaka Cruvell (z pochodzenia Niemka, nazwiskiem Crüwell, której życie prywatne było przedmiotem plotek całego Paryża). Verdi myślał, że premjera wogóle się nie odbędzie. — Wszelako tuż przed samym ostatnim terminem deserterka nagle się znalazła i do premjery doszła już bez wypadku. Odbyła się ona 13 lipca 1855 i miała duży sukces. Na język włoski przełożono „Nieszpory” dopiero później; pierwszy raz pod tytułem „Giovanna di Braganza”, drugi raz jako „Giovanna di Guzman”. Na terenie Włoch, „Nieszpory” się wszakże nie przyjęły.

Dzieło to należy do typu tzw. wielkiej opery. Była to, jak wspomina sam kompozytor, pierwsza jego próba na

ŻYCIE KULTURALNE

POTRZEBNE NUMERY JUŻ SIĘ ZNALAZŁY

Donosiliśmy pokrótce, że potrzebne Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu numery „Kurjera Poznańskiego” z roku ubiegłego, zostały już Dyrekcji Biblioteki doręczone, a to na prośbę, jaką za pośrednictwem Działu Kultury i Sztuki wystosowała do kulturalnego polskiego ogółu, a którą ze swej strony zaopatrzyliśmy od siebie stosownym apelem.

W miarę, jak odnośny nr. „Kurjera” z naszym działem dociera do coraz dalszych okolic Polski, mnożą się przesyłki numerów, oraz listowne zgłoszenia. Napływają one w ualeym ciągu zarówno do Biblioteki Uniwersyteckiej, jak do naszej redakcji. Jest to z jednej strony nowy przy-

kład poczytności, jaką cieszy się „Kurjer Poznański” na wszystkich ziemiach polskich, z drugiej zaś świadczy — co z nie-małym zadowoleniem stwierdzamy — o mocnych węzłach, jakie czytelników z naszą redakcją spajają.

Zapotrzebowanie Biblioteki zostało kilkakrotnie pokryte i odnośny komplet „Kurjera” odzyska już pełną wartość dla pracy naukowej. Pozostaje nam więc tylko podziękować jak najserdeczniej naszym czytelnikom za gotowość, z jaką pospieszyli na pomoc ważnej placówce kultury narodowej i uwidocznili ich o załatwieniu sprawy, aby już nie facygowali się dależemni zgłoszeniami.

NAUKA

Odczyty o Indiach. Przypominamy, że Towarzystwo Geograficzne w Poznaniu urządziła dziś w sobotę i jutro w niedzielę o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus (Uniwersytet) dwa bogato ilustrowane odczyty o Indiach pod tyt. „Obrazki z podróży do Indji”, które wygłosi znany podróżnik W. Loga. Bilety w cenie 1 zł i 50 gr. przy wejściu na salę.

tym terenie, na którym znalazł się później „Don Carlosem” i „Aida”. Już w samej formie widowiskowej odchylają się „Nieszpory” od normalnego typu dzieł verdiowskich i typowo włoską operą nie są, a przyjmują w dużej mierze właściwości układu scenicznego opery meyerbeerowskiej. Już sam obfity w słowa tekst francuski musiał wpłynąć na styl muzyki. Komponując go, Verdi był zmuszony wydłużyć nieraz formę muzyczną, której zwięzłości dotychczas tak surowo był przestrzegał. Tradycyjny w Paryżu podział na pięć aktów również mu przeszkadzał, podobnie jak rytmika języka francuskiego, a trzeba zważyć, że jako muzyk zrosnięty ze sceną tworzył zawsze w oparciu o słowo i o sytuację. Stosując się do wymagań i zwyczajów opery paryskiej, Verdi musiał też włączyć do swego dzieła wielki balet (4 pory roku), kompozycję salonową w stylu epoki, bez łączności organicznej z akcją. Jednakże nie wyrzekł się swojej włoskości, która przebiła się w pięknej kantylenie, zwłaszcza w partji Monoforte'a w akcie III i Procidy w akcie II (w obu wypadkach Verdi dał osobne arje niskim głosem męskim).

Mimo pewnych nierówności stylu „Nieszpory” mają w muzyce charakter wyraznie włoski. Na uwagę zasługują wielki tercet poprzedzający mord w ostatnim akcie, który odznacza się wielopostaciową melodyką i mistrzowskim prowadzeniem głosów. Kiedy po balecie wchodzi ensemble, przypomina się znana scena gry z „Traviaty”, której technikę Verdi tutaj wyraźnie stosuje. Zresztą w wielu szczegółach można się doszukać rysów pokrewnych z poprzednimi operami Verdiego. Trzeba je wszakże uważać nie za powtarzanie się, ani za kopje samego siebie, ale za elementy osobistego stylu kompozytora, który czasem, podświadomie tylko, zawadza o ścieżki znajome.

Dr. Zygmunt Sitowski.

Recital Nadziei Padlewskiej. Jutro w niedzielę odbędzie się w Auli Uniwersyteckiej recital prof. Nadziei Padlewskiej. Znamienita pianistka przygotowała program obfity i wysoce interesujący. Rozpoczyna go chaconne skrzypcowa Bacha w układzie fortepianowym Busoniego, dalej idą trzy sonaty Domenico Scarlattiego, dwie rapsodje Brahmsa, „Andante favori” Beethovena, nokturn, walc i dwa mazurki Chopina i „Funerailles” Liszta, zaś ostatnią część programu stanowią utwory kompozytorów rosyjskich: Glazunowa, Skrijabina i Rachmaninowa. Amatorzy poważnej muzyki, popartej wybitnym kunsztem pianistycznym, mają przed sobą piękny wieczór.

Koncert religijny przygotowuje na dzień 26 marca Wielkopolska Szkoła Muzyczna. Program zawiera niewykonywane dotychczas w Poznaniu oratorjum na tle słów Chrystusa na krzyżu, skomponowane przez Henryka Schützta, którego 350 lecie urodzin przypada na rok bieżący. Nadto zawiera program Pergolesego „Stabat mater” i Astorgi „Stabat mater” na głosy solowe, chóru i orkiestry.

TEATR

Co grają w Katowicach? Z Katowic donoszą nam (ad): Teatr Katowicki gra misterjum H. v. Hofmansthala p. t. „Každy człowiek” spolszczone przez Jaroslawa Iwaszkiewicza. Główne role grają: reżysjer p. Kochanowicz, (rola tytułowa) p. Grzębska (Dobre Uczynki), Hańska (Wiara), Orzecka (żona dłużnika), p. Czajkowski (śmierć). Oprawę muzyczną dał p. Bończa-Tomaszewski, dekoracje art. mal. Józef Jarnutowski.

Teatr Ludowy „Reduta Śląska” w Chorzowie (Król-Huta) gra przy wypełnionej widowni „Sen nocy letniej” Szekspira.

Z teatru — pływania. Z Paryża donoszą nam (sp): Théâtre des Champs - Elysées zostaje zamieniony w części na salon radioaparatów, w części na bar - pływanię. W Paryżu jest obecnie moda na restauracje i dancingi połączone z pływaniem.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Duerera „Święto Różańcowe” jest obecnie wystawione w praskiej Galerji Państwowej. Słynny ten obraz przeszedł na własność państwa z posiadania klasztoru w Strahovie, jak donosiliśmy swego czasu. Skarb zapłacił za niego dużym obszarem lasów państwowych, które graniczą z dobrami klasztoru.

Wystawa sztuki polskiej w Brukseli będzie otwarta w Pawilonie Sztuki na wystawie międzynarodowej. Obejmie twórczość polską powojenną.

OCHRONA PRZYRODY

Zniszczona sosna pienińska. Od niepamiętnych czasów na szczycie Sokolicy w Pienińskim Parku Narodowym rosły dwie wspaniałe sosny, pamiętne każdemu kto je raz widział zdaleka. Któregoś dnia dwaj żołnierze dla uwiecznienia swego pobytu na szczycie zdarli korę z pnia jednej sosny i tam umieścili swe podpisy. Biedne drzewo jest zupełnie zmarnowane. Podobnie przed paru laty oszczędził pień limby nad Morskim Okiem Łódzki Klub Sportowy, wwrzynając swe emblematy. Prof. dr. W. Szafer odniósł się do dowództwa oddziału owych dwóch żołnierzy w tej sprawie; winni zostali przykładowo ukarani, lecz sosna zginęła. (j. mł.)

SZKOLNICTWO

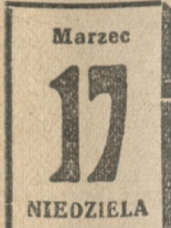
Krajoznawstwo i regionalizm w szkole. W związku z nowymi programami, które stwarzają bardzo pomyślne warunki dla pracy krajoznawczej w szkole, p. K. Bzowski zamieszcza w „Przyjacielu Szkoły” uwagi pod powyższym tytułem. Autor uważa, że rozważania na temat, czy krajoznawstwo jest identyczne z geografją lub pewnymi jej działami są zbyt techniczne; krajoznawstwo jest uczuciowem ustosunkowaniem się do wszelkich zagadnień, związanych z realnym bytem ziemi ojczystej. Regionalizm dąży do gruntownego i wszechstronnego poznania warunków przyrodzonych i duchowego oblicza pewnej okolicy kraju; krajoznawstwo popularyzuje wiedzę o całym kraju. Rozwój regionalizmu przyczynia się do rozwoju krajoznawstwa. W szkole praca krajoznawcza rozpoczyna się od regionalizmu i powoli przekształca się w krajoznawstwo. (sn)

Pisma nadesłane

„Głos”. Nr. 5. Treść: M. Suchocki: „Ku Odrodzeniu”. — H. Zółtowski: „Aktualny problem polityki populacyjnej większości narodów cywilizowanych”. — L. Jaxa-Bykowski: „Męskość i kobiecość”. — S. Sobanski: „Niesmiertelne idee A. Świętochowskiego”. — Cz. Pilichowski: „Poeta gestu wewnętrznego”. — L. Turkowski: „Przedmiesia”. — M. Lebkowski: „Dorobek muzyczny Feliksa Nowowiejskiego”. — K. Dobrzyński: „Bunt”. — H. Majkowski: „Wystawa jubileuszowa w IKS-ie”. — T. Powidzki: „Szlakami duszy słowiańskiej”. — R. Ney: „Reflektorem po scenie”. — Kronika krakowska. — Z opery. — Adr. Red. Poznań, św. Marcin 65.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Gertruda
Poniedziałek: Gabriela arch.

Kalendarz s'wijański
Niedziela: Zbigniewa
Poniedziałek: Boguchwała

Słońca: wschód 6,05
zachód 17,59
Długość dnia 11 g. 54 m.
Księżyc: wschód 15,16 zachód 4,58
Faza: 3 dzień przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn.:
Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. Cels. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. Pogodnie. Wiatr poł. - wsch. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 8 st. Cels., najniższa minus 2 st. Cels.

Przepowiednia pogody na niedzielę:
W nocy lekki przymrozek, w ciągu dnia pogodnie i sucho oraz ciepło, nieznaczne wiatry orzeźwiające z kierunków południowego i wschodniego, względnie południowo - wschodnie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 2,14 metr.

Poradnia przedślubna Polskiego Towarzystwa Eugenicznego Collegium Medicum, Fredry 10, udziela bezpłatnych porad w poniedziałki o godz. 18-ej — kobietom, we wtorki o godz. 18-ej — mężczyznom. zg 10 386

Uroczystość św. Józefa, a tańce. — Niektóre stowarzyszenia na terenie miasta Poznania zamierzają urządzić zabawę taneczne i bale w dzień św. Józefa. — Dzień św. Józefa, 19 marca, jest, tak samo, jak cały czas Wielkiego Postu, dniem pokuty. Ktoby zatem w dzień św. Józefa urządził zabawę taneczne lub brał w nich udział, dopuszcza się grzechu przeciw przykazaniu Kościoła Katolickiego.

Morderca zrzędnował z kaucji. Aleksander Zieliński, morderca żony, który przed kilku dniami skazany został przez sąd apelacyjny w Poznaniu na 12 lat więzienia, zrzędnował z wniesienia skargi kasacyjnej. — Zieliński w I instancji skazany został na karę dożywotniego więzienia.

Z POZNAŃSKIEGO

Kronika gnieźnieńska

— **WYKŁAD.** Ks. dr. Dettloff, profesor uniwersytetu poznańskiego, wygłosi w niedzielę 17 bm. o godz. 20 w auli gimnazjum męskiego w Gnieźnie wykład p. t. „Zabytki wielkopolskie z ukrycia”. (gb)

— **POŻAR.** W zagrodzie rolnika Sokółskiego w Wywiórczynie, pow. gnieźnieński, wybuchł pożar, który strawił stodołę wraz z narzędziami rolniczymi. Straty wynoszą około 8 tys. zł.

— **WYPADEK.** Niejaki Knoll z Rogówka, powracając wieczorem do domu rowerem, zderzył się w drodze z cyklistą. Knoll upadł na ziemię i stracił przytomność. Nieprzytomnego cyklistę w kilka godzin później znalazł pomocnik fryzjerski p. Bazulka, który, po doprowadzeniu p. Knolla do przytomności, odprowadził go do domu. (gb)

— **WALNE ZEBRANIE TOW. UCZESTNIKÓW POWST. WŁKP.** Pod przewodnictwem sen. dr. Meissnera z Poznania odbyło się roczne walne zebranie Tow. Uczestników Powst. Włkp. w Gnieźnie. Dłuższe i treściwe przemówienie o powstaniu wielkopolskim wygłosił p. sen. dr. Meissner. M. in. mowca apelował do zebranych, aby jak największą opieką otoczyli dokumenty powstania włkp., gdyż dokumentem tym grozi nie tylko zaginięcie, ale dość często błędne i nie naukowe opracowanie ze strony czynników bynajmniej niepowołanych do pisania historii powstania wielkopolskiego. — Po wysłuchaniu sprawozdań i po udzieleniu pokwitowania ustępującemu zarządowi, dokonano wyboru nowych władz towarzystwa w osobach: pp. Chadis — prezes, Fabis — sekretarz, Tubacko — skarbnik i Graczyk — komendant. Mimo różnych szyszan Tow. Uczestników Powstania Włkp. rozwija się bardzo pomyślnie. (gb)

— **Z ŻYCIA SOKOŁA.** Plenarne zebranie gniazda wtkowskiego ze względu na posiadzenie rady okręgowej w Gnieźnie w dniu 17 bm., odbędzie się dopiero w niedzielę 24 bm. (wl)

— **Z JARMARKU.** W środę 13 bm. odbył się w Witkowie jarmark ogólny. Ze smutkiem trzeba stwierdzić, iż w dniu

Zamożny gospodarz mordercą i samobójcą

Nowe szczegóły w sprawie tragedji, jaka wydarzyła się pod Toruniem

W sprawie morderstwa i samobójstwa, dokonanego przez gospodarza Wesołowskiego, w gospodarstwie Walyszyk pod Wąbrzeźnem, donosi nasz korespondent toruński, co następuje: Antoni Wesołowski kupił w r. 1922 od ciotki Marij Szefecińskiej 50-morgowe gospodarstwo, przy czem w kontraktie kupna zastrzeżono dożywocie w wysokości tysiąca złotych rocznie dla Marij Szefecińskiej, jej męża Jana i ich wychowawcy Stefanj Laskowskiej.

Przez kilka lat Wesołowski wywiązywał się ze swych zobowiązań, obecnie jednak, kiedy majątek wskutek kryzysu dawał coraz mniejsze zyski, dożywocie to stało się dlań ciężarem, którego chciał się pozbyć.

Szefecińska zaskarżyła Wesołowskiego i w dniu 21 bm. odbyć się miała w Wąbrzeźnie rozprawa.

To było niewątpliwie przyczyną, dla której Wesołowski starał się pozbyć swych krewnych.

Uderzeniami siekiery zabił wszystkich troje, a następnie dręczony wyrzutami sumienia udał się na kolej i rzucił się pod koła pociągu Królewiec — Berlin.

Części zmasakrowanych zwłok znaleziono na przestrzeni kilkudziesięciu metrów. Wesołowski był żonaty i pozostawił pięcioro dzieci od 4 do 14 lat.

Żonę jego, Marię, aresztowano i osadzono w areszcie, gdyż istnieje podejrzenie, że współdziałała z mężem.

Wycieczka wiosenna!

Odjazd z Gdyni dnia 5-go kwietnia

na gruntownie przebudowanym, komfortowym statku „Kościusko“

Ceny od 530,- zł

Najwyższy czas zamówić kabinę!

Gdynia-Ameryka Linje Żeglugowe S.A.

Warszawa, Piac Małachowskiego 4 — Gdynia, Dworzec Morski
oraz BIURA PODRÓŻY. ng 7559

tym Witkowskim zamienilo się w nalewki warszawskie. Spęd trzody był nadzwyczaj wielki, lecz większy był brak kupujących. (wl)

— **KURS O. P. L. G.** W związku z ogólną akcją przygotowania ludności cywilnej do obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej komitet powiatowego L. O. P. P. Kolo Witkowo organizuje przy poparciu władz powiatowych i miejskich kurs obrony przeciwlotniczo-gazowej III kategorii dla służby odkażającej m. Witkowa. Kurs potrwa przez miesiące marzec i kwiecień. (lg)

Kronika gostyńska

— **TEATR NARODOWY.** W środę, 20 b. m. wystawi w Gostyniu w sali Polonii Teatr Narodowy z Poznania wesołą komedię Lichtenberga p. t. „Mecz Małżeński”. Początek o godz. 20. — O godz. 16 przedstawienie dla młodzieży komedj Fredry p. t. „Śluby Panieńskie”. (gd)

— **ZATRUCIE GAZEM.** Śmiertelnemu zatruciu gazem świetlnym uległa w Gostyniu służąca 20-letnia Agnieszka Ładnowska. Krótko przed udaniem się na spoczynek, ofiara nieszczęśliwego wypadku przez nieostrożne manipulowanie przy maszynie gazowej spowodowała ulatnianie się gazu. Nazajutrz znaleziono Ładnowską w łóżku bez znaku życia. Przywołany lekarz stwierdził już tylko śmierć ofiary lekkożyłności. (gd)

— **ZE SPORTU** Dnia 21 b. m. odbędzie się w Gostyniu o godz. 20.15 roczne walne zebranie Klubu Sportowego „Kania” w salce p. K. Jankiewicza. (gd)

Kronika grodziska

— **Z ŻYCIA K. S. M. M.** Z inicjatywy ks. prefekta Poczty utworzono przy Kat. Stow. Młodzieży męskiej w Grodzisku kółko abstynentów, do którego wstąpiło 25 członków. Zarząd kółka tworzą pp.: W. Judkowiak i Ed. Olechnowski. (ki)

— **ZAWODY PING-PONGOWE.** W wewnętrznych zawodach ping-pongowych K. S. M. M. oddział Grodzisk o tytuł mistrza juniorów zdobył i miejsce Czesław Garczarek. II Balasz Zbigniew, III St. Brudniewicz — Klub tenisowy w Grodzisku urządził w niedzielę 7 kwietnia wieczór artystyczno-wokalny. Jako soliści wystąpią znani i cenieni artyści po-

znańscy p. Irena Wojciechowska i tenor p. W. Niewiadomski. Przy fortepianie p. M. Sauer, profesor Państw. Konserwatorium Muzycznego z Poznania. Dochód z tego wieczoru przeznaczą się na budowę kortu tenisowego. (ki)

— **Z POLICJI.** Posterunek P. P. w Grodzisku wykrył w dniu 7 bm. w mieszkaniu gospodarza Andrzeja Kubickiego w Grodzisku mięso, pochodzące z tajnego uboju, które po zbadaniu przez lekarza okazało się niezdadne do spożycia. Mięso z tajnego uboju wykryto również u rzeźnika Bernarda Warguly. Sprawę skierowano do prokuratury. Wszelkie wypadki pokątnego uboju winna ludność w interesie własnym i zdrowia publicznego zgłaszać jak najwcześniej do najbliższego posterunku policji. (ki)

Kronika inowrocławska

— **NOWY PROBOSZCZ W PŁONKOWIE.** Z dniem 15 bm. objął administrację parafji w Płonkowie ks. mansjonarz Józef Jabłoński z Inowrocławia. (nw)

— **ŁOBUZERSKI WYBRYK.** Niej. Korus, zam. przy Pl. 3 Maja pobił i pokopał 11-letniego Kazimierza Mikołajskiego, zam. przy ul. Cmentarnej, tak dotkliwie że chłopiec doznał złamania prawej nogi poniżej kolana. Mikołajskiego przewieziono do szpitala. (nw)

— **SFALSZOWAŁ KSIĄŻECZKĘ.** P. K. O. Piotr Settmann z Gnieńkowa skazany został na 7 miesięcy więzienia za sfalszowanie książeczki P. K. O., gdzie z sumy 1 zł zrobił 101 zł. (nw)

Kronika jarocińska

— **Z ŻYCIA TOWARZYSTW.** W czasie od 15 do 17 b. m. odbywa się w Jarocinie 3-dniowy kurs dla przodowników Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej okręgu Jarocińskiego, śremskiego i średzkiego. Kurs zorganizował XIV okręg K. S. M. Jarocin. Wśród wykładów wymienić należy ks. dyr. Michalskiego, p. Dorożalę z Poznania, asystenta okręgu jarocińskiego, ks. St. Galeckiego z Kotlina naucz. p. Malińskiego, oraz kpt. rez. p. Zycha z Jarocina. Na zakończenie kursu odbędzie się w niedzielę 17 bm. w kościele Chrystusa Króla o godz. 10.30 uroczyste nabożeństwo z kazaniem. O godz.

Na pogrzebie Escoffier'a

Kuchmistrz p. W. Talarczyk z Zimnejwody pod Borkiem donosi nam, że na trumnie zmarłego króla kucharzy Francuza Escoffier'a złożyli wieńce z wstęgami o barwach narodowych w imieniu kucharzy całej Polski pp. Edmund Kaczmarkiewicz, przyjaciel zmarłego i Bolesław Guskowski kuchmistrze polscy, pracujący w Paryżu.

12.30 akademja w sali Kinoteatru „Wiktorja”. (jp)

— **WALNE ZEBRANIA.** Wielkopolski Związek Pszczelarzy w Poznaniu oddział w Jarocinie urządził w niedzielę 24 b. m. o godz. 14 walne zebranie w auli męskiej szkoły powszechnej. — Walne zebranie V okręgu Wielkop. Zw. Kół Spiewaczych w Jarocinie odbyło się w ub. niedzielę przy udziale delegatów, w którym wzięło udział 9 kół. Następnj zjazd odbędzie się w niedzielę, 16 czerwca w Witaszycach. W dniu tym koło spiewackie w Witaszycach obchodzi 30-lecie swego założenia. (jp)

— **Z TEATRU NARODOWEGO.** W czwartek, 21 b. m. o godz. 20 odbędzie się w Jarocinie przedstawienie w sali Kinoteatru Wiktorja sztuki „Mecz małżeński”. — Sztukę wystawi Teatr Narodowy z Poznania. — W tym samym dniu o godz. 16 odbędzie się przedstawienie dla młodzieży sztuki Fredry p. t. „Śluby panieńskie”. (jp)

Kronika keptińska

— **WIADOMOŚCI PARAFJALNE.** W Kościele parafjalnym w każdy piątek o godzinie 16 „Droga Krzyżowa”. Ponadto w każdą niedzielę o godz. 15 odbędzie się „Gorzkie Żale” z kazaniem pasyjnym. (kc)

— **Z TOW. OGRODKÓW DZIAŁKOWYCH.** Walnemu zebraniu Tow. Ogrodników Działkowych w Kepnie przewodniczył prezes p. dyr. Jan Pawlak. Po wysłuchaniu sprawozdań i udzieleniu ustępującemu zarządowi pokwitowania, prezes okręgu p. Bukowski wygłosił referat n. t. „Znaczenie ogródków działkowych dla mieszkańców miast”. Sprawę budowy figury Matki Boskiej w ogródkach odroczone do następnego zebrania. (kc)

— **SKŁADKA NA F. O. M.** Z miasta i pow. keptińskiego zebrano dotychczas na Fundusz Obrony Morskiej 1813 zł. (kc)

— **ZJAZD RADY OKRĘGOWEJ „SOKOŁA.”** W niedzielę, 17 bm. o godz. 13 odbędzie się w lokalu Czytelnj dla Kobię w Kepnie zjazd rady okręgowej Związku Tow. gimn. „Sokol” okręgu keptińskiego. Przed zjazdem odbędzie się o godz. 9 rano zjazd naczelników i instruktorów S. D. S. — **JARMARK** W Kobylogórze odbył się ostatnio jarmark kwartalny, który cieszył się wyjątkowo dużą frekwencją kupujących. Na szczególne wyróżnienie zasłużyć fakt, że był to pierwszy jarmark, na którym nie notowano żadnych wypadków kradzieży. Nawet goście świecili pustkami. (kc)

Kronika kościańska

— **WYKŁAD OŚWIATOWY.** W dniu 13. b. m. o godz. 20 wygłosił w sali Strzelnicy w Śmiglu z inicjatywy komitetu T. C. L. ks. prof. Berek z Kościana bardzo zajmujący referat oświatowy. (mk)

— **BEZPRZYKŁADNY ZŁOCZYŃCA.** Niewykryty dotychczas złoczyńca przemał na szosie Czecz — Śmigiel 10 drzew owocowych. Jest to już trzeci z rzędu wypadek połamania na tymże odcinku drzew. Ogółem złoczyńca zniszczył 60 młodych drzew. Ktokolwiek wiedziałby o osobie, która dopuszcza się bezprzekładnego barbarzyństwa, proszony jest donieść o tem najbliższemu posterunkowi Policji Państwowej. (mk)

— **WYKŁADY.** Zarząd powszechnych wykładów Uniwersytetu Poznańskiego przystępuje do zorganizowania w Kościanie serji wielkopostnej wykładów W dniu 17 bm. o godz. 20 wygłosi w auli gimnazjalnej referat prof. U. P. p. dr. Adam Skatkowski p. t. „Maciejowice i Waterloo”. Wstęp dla dorosłych 30 groszy, a dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 15 groszy. (mk)

— **PRZEDSTAWIENIE** Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży męsk. w Śmiglu urządził w dniu 17. bm. o godz. 20 w sali Strzelnicy przedstawienie teatralne p. t. „Dla Ciebie Polsko”. Spodziewać się należy, że miejscowe obywatelstwo poprze szlachetne wysiłki i zabiegi naszej młodzieży (mk)

— **ZAWODY W PING-PONG** Staraniem 6. drużyny harcerskiej im. ks. J. Poniatowskiego w Śmiglu odbyły się zawody w ping-pong o tytuł mistrza miasta Śmigła. I. miejsce i tytuł mistrza miasta Śmigła zdobył p. Zygmunt Piotrowski z 6. drużyny harcerskiej. II. p. Czesław Plewa z K. S. M. IH. miejsce po dodatkowej rozgrywce zdobył p. Franciszek Stachowiak z 7. drużyny harcerskiej. Trzy pierwsze miejsca nagrodzono pięknymi upominkami. (mk)

Kronika morileńska

— **Z JARMARKU.** W ub. wtorek odbył się w Mogilnie jarmark ogólny. — Frekwencja strażaniarzy żydowskich była mniejsza, aniżeli na ostatnich targach.

Krwawa bójka na noże

Jedna ofiara zmarła — druga dogorywa w szpitalu

Czarnków. (jk.) W czwartek wieczorem rozegrała się w Komorzewie pod Czarnkowem krwawa awantura między braćmi Sawallenami a robotnikiem Stanisławem Bydolekiem.

Bydolek starał się o rękę robotnicy Gertrudy Duesterhoff z Komorzewa. O tę samą dziewczynę ubiegał się młodszy z Sawallenów. Bydolek, zaciekawiony przez Sawallenów, zaczął bronić kijem. W pewnym momencie wszyscy trzej dobyli noży i rozpoczęła się krwa-

wa rozprawa nożowa, podczas której Bydolek ugodzony został dwukrotnie w klatkę piersiową i jamę brzuszną. Ugodzony robotnik rzucił się z furją na Leona Sawallena, raniąc go śmiertelnie.

Mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej Bydolek zmarł. Sawallen przewieziony do szpitala, znajduje się w stanie beznadziejnym. Policja aresztowała Willega Sawallena, osadzając go w więzieniu.

Tragiczny wypadek tancerki

W ub. miesiącu popisywała się w dancingu „Palais de Danse“ w Poznaniu doskonała trójka tancerzy na wrotkach. W bieżącym miesiącu trio to występowało w Grand Hotelu w Łodzi. Podczas tańca wydarzył się tragiczny wypadek, którego ofiarą padła primadonna zespołu 20-letnia Berta Müller. Artystka ta tańcząc na wrotkach upadła w pewnej chwili i nadziła się na ostrze chorągiewki. Z przebitą jamą brzuszna przewieziono ją w stanie beznadziejnym do szpitala.

Za to kupcy polscy cieszyli się lepszymi obrotami. Nie brakło też na ostatnim jarmarku wypadków kradzieży. (mm)

— **KRADZIEŻ.** W nocy z niedzieli na poniedziałek włamali się nieznanzi złodzieje do śpichrza firmy A Szulze w Mogilnie. Po zrobieniu otworu w dachu złodzieje dostali się do wnętrza i skradli większe zapasy koniżyny białej i czerwonej, łącznej wartości 250 zł. Kilku osobników, posądzonych o dokonanie kradzieży, osadzono w więzieniu śledczym.

— **POŻARY.** W Rzeszynie, pow. mogileńskiego, w zagrodzie rolnika Gławca, spalił się dom mieszkalny i chlew. Przyczyną pożaru nie ustalono. W majątności Wycinki spalił się na szkodę Andrzeja Harkiewicza dom mieszkalny i chlew. — Straty wynoszą 5 tys. zł. — Pożar powstał przez nieostrożność żony deputatnika Chojnackiego. — Na szkodę rolnika Marcina Adamskiego w Rzeszowie pożar strawił budynek gospodarczy, w którym mieściła się pralnia, piekarnia, parownia i chlew. Straty wynoszą około 6 tysięcy złotych. (mm)

— **BEZPLATNA OŚWIATA.** W Sławsku Wielkim odbyły się w świetlicy wykłady przeciwgruźliczne pod kierownictwem p. dr. Janczewskiego z Kruszwicy. Oby za przykładem Sławka Wielkiego poszły i inne okoliczne wioski, szerząc w ten sposób wśród społeczeństwa oświatę przeciwko gruźlicy. (nk)

— **Z ŻYCIA „SOKOŁA“.** W ub. tygodniu odbyło się w Kruszwicy w hotelu „Goplo“ zebranie Tow. gimn. Sokół. Wiosenny występ Sokola uchwalono urządzić w dniu 22 kwietnia w drugie święto wielkanocne. (nk)

Kronika pleszewska

— **POWSZCZNE WYKŁADY UNIWER-SYTECKIE.** Staraniem Tow. miłośników nauki i sztuki oraz oddziału powszechnych wykładów uniwersyteckich w Jarocinie zorganizowane zostaną trzy wykłady profesorów uniwersytetu poznańskiego. Odczyty odbędą się w auli gimnazjum o godz. 5 po południu. Kolejność wykładów jest następująca. W niedzielę 17 b. m. prof. dr. A. Niesiołowski p. t. „Zwycięzca moralnego Grunwaldu“ — 500 lecie śmierci Pawła Włodkowica. W niedzielę, 24 b. m. prof. dr. St. Tylec n. t. „Rosyjska piatiletka szkolna“, w niedzielę 31 b. m. prof. dr. M. Jedlicki p. t. „Współczesne Włochy“. (pw)

— **MECZ BOKSERSKI.** Sensacją w życiu sportowym były ostatnie zawody bokserskie pomiędzy pleszewskim klubem sportowym i drużyną mistrzem Krotoszyna. Mimo oddania 4 punktów walkowerem, zawodnicy pleszewscy nie stracili nadziei i grali z myślą o zwycięstwie, broniąc dzielnie barw miasta. P. K. S. remisował z drużynowym mistrzem Krotoszyna w stosunku 8:8. W wadze muszej Drażewski (P. K. S.) Szkudlarski (K) wynik remisowy, waga kogucia zakończyła się walkowerem dla Kukielczyńskiego (K), z powodu nadwagi Dolskiego (P. K. S.) walka ta odbyła się jako towarzyska. Zwyciężył Dolski przez techniczne k. o. Waga piórkowa (K) — Stanisławski (P. K. S.) wynik remisowy. W wadze lekkiej zwyciężył Śnieguła (P. K. S.) Nowaka (K) na punkty. W wadze półśredniej Gola (K) Kroczyńskiego (P. K. S.) na punkty. W wadze średniej pokonał Małolepszy (P. K. S.) Piasecznika (K) przez k. o. W wadze półciężkiej zwyciężył Tylewicz (P. K. S.) Callera (K) na punkty. Walkę w wadze ciężkiej zwyciężył Szula (K) walkowerem. Sędziował p. sierż. Józef Śniegocki. Organizacja sprawna. (pw)

— **Z ŻYCIA WŁOŚCIANEK.** W dniach 4, 5 i 6 b. m. urządzony został w Witaszynie z inicjatywy prezeski, p. dyr. Dostatniej z Zakrzewa, kurs higieny dla włościanek pod kier. p. dr. Kozłowski i Wójcickichowskiej z Poznania. Obecnie Koło włościanek organizuje kurs wyplekania. (pw)

— **WYBORY WÓJTÓW.** W gminie Kotlin pod Pleszewem wybrano wójtem

Likwidacja groźnej szajki bandytów**Sąd w Toruniu skazał ich na wieloletnie kary więzienia**

Toruń (wd). W tutejszym sądzie okręgowym aspał w dniu wczorajszym wyrok w dwudniowym procesie przeciwko szajce bandytów, która miała swoją siedzibę w Lubiczu i była postrachem okolicy.

Na ławie oskarżonych zasiadło 6 osób m. in. 67-letnia kobieta, matka herszta bandy Kazimierza Lipińskiego. Banda ta dokonała szeregu napadów z bronią w ręku m. in. u p. Bliagierowej w Oborach oraz Ketlerowej i Fenc-

kich w Grabowcu.

Po rozprawie sąd wydał wyrok skazujący Lipińskiego na 10 lat więzienia, Adolfa Sackę na 6 lat, Maksymiljana Zmudzińskiego na 3 lata, Józefa Słupczewskiego na 2 i pół lat a Lipińską i Nadolewską na półtora roku więzienia.

Dodać należy, że mąż Nadolewskiej skazany został niedawno za napad rabunkowy na 12 lat więzienia.

p. E. Bazińskiego z Jarocina, podwójtem p. Fr. Zylę z Wilczy, ławnikami pp. Kozłowski z Magnuszewic i Kurkiewicza z Fabjanowa. W gminie Gołuchów wybrano wójtem p. Drygasa z Krzywosądowej, podwójtem p. Stachowskiego z Gołuchowa, a ławnikami pp. dr. hr. Zamoyskiego z Jedlica i Swinarskiego z Krzywosądowej. W Gminie Czernin wójtem został p. Radziejewski z Czernina, podwójtem p. Gajewskiego z Broniszewic. Ławnikami wybrano p. Styziaka z Strzydzewca i p. Ję-wasińskiego z Pieruszyc. (pw)

Kronika wrzesińska

— **ZGON.** We wtorek 12 bm. pochowany został w grobcu rodzinnym śp. Roch Schoen, długoletni obywatel miasta Wrześni, zmarły w 80 roku życia. Kondukt żałobny prowadził ks. prob. Kina-stowski w asyście ks. prof. Jernajczyka i ks. Pawlickiego Śp. R. Schoen miał odwagę przed około 55 laty pierwszy założyć skład lokciowy i blawatów we Wrześni, rozpoczynając konkurować z około 10 żydowskimi składami tego typu, i zwyciężył, zdobywając sobie stałą klientelę w ludzie wiejskim i mieszkańcach Wrześni. Na wskroś uczciwy i rzutki kupiec żył w dobrobiecie, otoczony poważaniem współobywatelstwa. Osierocił dwie zameżne córki oraz trzech synów: Dyr. gimnazjum w Czarnkowie aptekarza, zamieszkałego już kilkadziesiąt lat w Ameryce Południowej oraz najmłodszego syna, kupca, zamieszkałego w Poznaniu. — Część pamięci dzielnego pioniera handlu polskiego. Niechaj ta ziemia wrzesińska, którą zmarły tak gorąco kochał, będzie mu lekka. (rw)

— **KOMITET UPIĘKSZENIA MIASTA.** Z inicjatywy sędziego tut. sądu grodzkiego w Kcyni, p. dr. Dulowskiego utworzył się Kcyni komitet, który postawił sobie za zadanie upiększenie naszego miasteczka. Na zebraniu konstytucyjnym, odbytem onegdaj w sali magistratu, wybrano zarząd w następującym składzie: pp. dr. Dulowski — prezes, T. Wołyński — wiceprezes, F. Tuliszkiewicz — sekret. i St. Pezacki — skarbnik. Komitet projektuje założenie nowego parku, obsadzenia rynku i kilku ulic drzewami itd. Zależy tylko należało, aby piękne plany Komitetu zostały już w najbliższej przyszłości zrealizowane, co przyczyniłoby się wiele do podniesienia estetycznego wyglądu naszego miasteczka. (k)

Kronika wągrowiecka

— **AKCJA POMOCY DOTKNIĘTYM KŁESKĄ SUSZY.** Powiatowy Komitet Pomocy dla dotkniętych kłeską suszy wydał odezwę do społeczeństwa, nawołując do składania jakichkolwiek ofiar w gotówce lub naturze dla rolników, dotkniętych suszą. Istnieją już w powiecie komitety miejskie i wójtoskie, zajmujące się zbiórką. (wb)

— **Z ŻYCIA T. C. L.** W Wągrowcu odbyło się okręgowe zebranie prezesów kół i bibliotekarzy powiatowych T. C. L. Po odczytaniu protokołu nastąpiło roczne sprawozdanie z działalności Komitetu Okręgowego w r. 1934. Odbyto ogółem w ciągu roku 14 zebrań, istnieją 3 kół, liczące 59 członków, zakupiono 255 nowych dzieł i kino oświatowe; bibliotek powiatowych jest w powiecie 20, a liczą one 1477 dzieł, z których wypożyczono 3983 książek. Budżet na rok 1935 ustalono w

Szkoła tresury psów policyjnych**zostanie przeniesiona z Poznania**

Jak się dowiadujemy, centralna szkoła tresury psów policyjnych ma być z Poznania przeniesiona. Narazie nie jest jeszcze postanowione dokąd zostanie przeniesiona ta tresura. Wiedząc istniejącej wersji rozważa się narazie możliwość przeniesienia szkoły tresury psów na Marymont pod Warszawą, do Rembertowa, albo też do Wielkich Mostów, w województwie lwowskim w pobliżu Żółtkwi.

Centralna szkoła tresury psów policyjnych w Poznaniu, jedyna w całej Polsce, cieszyła się powszechnym zainteresowaniem szerokiej publiczności i miłośników zwierząt. Na cetadeli w Poznaniu wytresowano całe zastępy psów policyjnych, których użyteczność w pomocniczej służbie policyjnej, przy

tropieniu przestępców i zbrodniarzy, odnajdywaniu ich śladów, względnie porzuconego łupu, została znakomicie wypróbowana. Jak to już wielokrotnie podkreślaliśmy, użyteczność psa policyjnego w walce z przestępcstwem, lub zbrodnią, została całkowicie stwierdzona.

Obecnie, w centralnej szkole tresury psów policyjnych w Poznaniu panują pustki. Są tam teraz tylko trzy psy policyjne, sławna „Galka“, która ścigała niedawno Wyrembka, pies policyjny „Gach“, z rasy airdail-terrier, który ma znakomite wyniki, oraz pies policyjny „Lux“. Z nadzwyczajnym zainteresowaniem zwiędzali centralną szkołę tresury psów policyjnych w Poznaniu uczestnicy ogólnopolskiego zjazdu

wysokości 500 zł. Postanowiono dalej zakładać nowe kółka i biblioteki T. C. L. w powiecie, przeszkolić bibliotekarzy i przedsięwziąć odpowiednią propagandę oraz powiększyć fundusze przez zbiórki i imprezy. W końcu wybrano nowy zarząd okręgowy w następującym składzie: prezes okręgowy — ks. prof. Michalkiewicz, wiceprezes — dr. Kulińska, sekretarz — Bergmannówna, skarbnik — Janny, bibliotekarz — Grajkowski, ławnicy Grabowska, Piechowiak, Bonowski. Na tem obrady zakończono. (wb)

— **KINO.** Dźwiękowe kino „Metropolis“ w Wągrowcu wyświetla film rosyjski p. t. „Rasputin“. (wb)

Kronika wolsztyńska

— **Z KARTY ŻAŁOBNEJ.** Na miejsce wiecznego spoczynku odprowadzono zwłoki śp. Antoniego Smoczyńskiego, który przez długie lata był prezesem tut. straży pożarnej. W konduktie żałobnym wzięły udział organizacje: Bractwo Kurkowe, Sokół, Straże pożarne i Powstańcy. (rw)

Kronika żnińska

— **OSOBISTE.** Na wydziale lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego otrzymała dyplom lekarza p. Łucja Szerkowska ze Żnina. (zd.)

— **ZE SPORTU.** Mecz piłkarski, rozegrany pomiędzy drużynami „Sokola“ gnieźnieńskiego, a „Sokolem“ żnińskim, zakończył się wynikiem 3:1 dla „Sokola“ gnieźnieńskiego. Wynik zasłużony. (zd.)

— **WALNE ZEBRANIE STRAŻY POŻARNEJ W ŻNINIE.** Odbyło się tu roczne walne zebranie Związku Straży Pożarnych. Po udzieleniu ustępującemu zarządowi absolutorium, wybrano nowe kierownictwo w osobach pp.: M. Ratajski — prezes, J. Piórkowski — sekretarz, St. Zwolankiewicz — skarbnik oraz członkowie pp. Lupa i Słomkowski. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Joachimowski i Cyganek z Janówca. (zd.)

— **TAJEMNICZE ZAGINIĘCIE.** W tajemniczy sposób zaginął 16-letni syn osadnika Binięckiego z Domasławka, który bawił u swego stryja w Smuszewie. Zaginiony powracał wraz z kolegami z zabawy i w drodze został napadnięty przez nieznaną osobników. Gdy Binięcki nie wrócił do domu, wszczęto za nim poszukiwania, powiadając jednocześnie o wypadku policję. Poszukiwania nie dały jednak żadnego rezultatu. Znalezione jedynie pokrąwioną czapkę Binięckiego. Istnieje podejrzenie że napastnicy zamordowali swą ofiarę, a zwłoki ukryli, by w ten sposób uchronić się przed karzącą ręką sprawiedliwości. (zd.)

towarzystw ochrony zwierząt, który się odbył niedawno temu w Poznaniu.

Szerokie rzesze miłośników psa wiadomości o przeniesieniu tresury psów policyjnych z Poznania, gdzie znajdowała się ona od 1921 roku, przyjmą zapewne z pewnego rodzaju żalem, gdyż tak przewodnicy psów, jak i powierzone ich opiece zwierzęta cieszyły się w naszym mieście wielką popularnością.

W pewnym związku z zamierzonym przeniesieniem szkoły psów pozostaje też zapewne wyjazd komendanta centralnej szkoły tresury psów, nadkomisarza Grimma, do Lwowa.

Jakkolwiek sprawa przeniesienia tresury psów, jeżeli chodzi o miejsce, zdaje się nie być ostatecznie przesądzona, to jednak zapewne już jest faktem niespornym, że przeniesienie centralnej tresury psów z Poznania nastąpi w niezadługim już czasie

Powyżej widzimy centralną szkołę tresury psów policyjnych na Cytadeli w Poznaniu, szkoły, która obecnie opuści nasze miasto i będzie przeniesiona prawdopodobnie do Mostów Wielkich w Małopolsce. Na pierwszym planie — przed boksami, w których przebywały psy w czasie tresury, stoją po lewej stronie przewodnik „Galki“ starszy posterunkowy służby śledczej Pokornowski. Na fotografii na lewej sławny pies policyjny „Galka“ podczas ćwiczeń gimnastycznych na wieży.

O ścisłe informacje

Każdego obywatela, milującego na-
sze miasto i wyznającego nasze zasady
patriotyzmu gospodarczego ucziwie,
uderzyć musi spodziewane codziennie
zjawisko, iż w ostatnich miesiącach
wzmogła się znacznie ruchliwość „go-
ści” żydowskich, biegających gorliwie
za swemi interesami w Wielkopolsce.

Pochłonięte troskami doby obecnej
społeczeństwo za mało poświęca uwagi
tej żydowskiej robocie planowej. Obo-
względkiem naszym jest obostrzyć wzrok
krytyczny i zbudzić na tem polu więk-
szą czujność.

Wiemy, że prasa narodowa bez-
ustannie omawia niebezpieczeństwo,
wynikające z rozpanoszenia się żydo-
stwa w Polsce, pilnie notując objawy
twórczej akcji wyzwoleniczej po dru-
giej stronie byłego kordonu, z budują-
cym przykładem dzielnej Łodzi na cze-
le. Wiemy, że i z naszego terenu przy-
gotowuje się akcja pomocy i wylewu
na sąsiadujące z nami ziemie histo-
rycznej Wielkopolski — ale to wszyst-
ko nie uprawnia nas do zaniebdania
czujności w naszym własnym domu,
na tej ziemi, którą się słusznie
chlubimy, jako terenem, stanowiącym
wraz z Pomorzem radosną wyspę
zdrowia na smutnym obrazie zażydzo-
nych miast polskich. Przecież sto-
sunki nasze są właśnie dla rodaków
tamtych ziem bodźcem i nadzieją, po-
partą przykładem żywym, że bez Ży-
dów obyć się jednak można. Czyżby
przez niedopatrzenie i bierność także
i nasze miasta miały się upodobnić do
różnych Berdyczowów czy Będzinów?
Czy mielibyśmy dopuścić, aby miejsce
naszych kupców, naszych rzemieślni-
ków i przemysłowców zajęli przybysze
i w ten sposób zniszczone zostało wiel-
kie dzieło wyzwolenicze najlepszych
patriotów naszych i wysiłków długiego
pokolenia w Wielkopolsce?

Otóż, jeśli nie chcemy dożyć tej
hańby, jeśli nie chcemy, aby stała się
szkoda niepowetowana — zdwojmy
czujność naszą! Niech każdy działelnik
a szczególnie Czytelniczki nasze nadsy-
lają nam wiadomości konkretne i do-
kładne. Obserwujcie w swoim zakresie
życia czy tam się gdzie Żyd nie wci-
ska. Pilnujcie kamienic i składów,
budźcie sumienia przykładem i prze-
strógą przed losom upośledzenia i wy-
zysku, któryby nas i szerokie masy
niechybnie czekał, gdybyśmy się ze-
pchnąć pozwolili do roli, którą nieste-
ty zajmujemy w reszcie Polski.

Niestety znaczna jeszcze część spo-
łeczeństwa nie rozumie planowej ro-
boty żydowskiej, idzie do składów z
tandeta, lub do siatek nastawionych na
dużą skalę w oparciu o międzynarodowe
subsydja i grube kapitały central
żydowskich, mające nas otoczyć pała-
ką „tanioci”. Niejednokrotnie spoty-
kamy także polskich „usłużnych go-
jów”, którzy firmują robotę żydowską
i wprowadzają w błąd publiczność
polską zewnętrznym wyglądem niby
naszej a w istocie żydowskiej firmy.

Czas już zerwać zasłonę z tego ro-
dzaju zamaskowanych protektorów
wojującego żydostwa.

Niesłychaną plagą, która rozpano-
szyła się u nas nadmiernie, jest t. zw.
domokrajstwo, przeważnie nielegalne,
zasilane z żydowskich ośrodków łódz-
kich, warszawskich i t. p., które bar-
dzo często posługują się polską biedo-
tą, by chociaż tą drogą — licząc na mi-
łosierdzie, rozbudzone wobec ciężkiej
doli ludzi bez pracy — nieznacznie i
po cichu zdobyć sobie klientelę sposo-
bem pokątnym i mało kontrolowanym.
Herbata, mydło, przybory toaletowe,
materiały dla mężczyzn, kobiet, dzieci
i t. p. wędrują tą drogą do polskich do-
mów, ku wielkiej radości żydowskich
„macherów” a szkodzi legalnego, pol-
skiego kupca i rzemieślnika.

Jakie będą rezultaty biernego przy-
glądania się takim zjawiskom, może-
my sobie doskonale wyobrazić. Wy-
zwólmy się przeto z ospałości, zabierz-
my się z naszą dawną wielkopolską
sumiennością do przeciwdziałania złu,
które dąży do tego, aby nas pozbawić
warsztatów pracy i chleba dla polskich
dzieci.

W obliczu dzisiejszej nędzy i bez-
robocia, każdy kęs chleba żywiący ob-
cego, uszczupla podstawy życia pol-
skich warsztatów, podcina był polskie-
go handlu, polskiego rzemiosła, pol-
skich placówek przemysłowych i go-
spodarczych wogóle, bo element obcy
taz wpuszczonej i zdomowiony, trud-
no jest wykorzezić.

Pilnujmy i działajmy przeto póki
czas. Od tej naszej czujności zależy ca-
ła akcja ozdrowieńcza, która zapowia-

da się doskonale wobec wzmagającego
się otrzeźwienia w całej Polsce.

Oświata, narost dzieci umiejących
liczyć, czytać i pisać, żywiołowy na-
risk chłopu ku miastu, konieczność u-
nowocześnienia się podupadłych w
szołach żydowskich miast i miaste-
czek na naszą wielkopolską modłę,

wzmagająca się aktywność młodzieży
dorastającej, świadomej konieczności
spolszczenia miast i praca kupiectwa
i rzemiosła swoje zrobia. Tem łatwiej
to pójdzie im twardziej my tutaj trzy-
mac się będziemy, stanowiąc podstawę
i podjętą dla ruchu wyzwoleniczego.
(m)

Krytyczne uwagi o systemie lekarza domowego w Ubezp. Społecznych

Stanowisko Naczelnej Izby Lekarskiej — „Gabinet prywatny
lekarza domowego rozsądnikiem chorób zakaźnych“

Dokonana ostatnio reorganizacja
lecznictwa w Ubezpieczalniach Spo-
łecznych przez wprowadzenie systemu
lekarzy domowych była już niejedno-
krotnie bardzo ostro krytykowana za-
równo przez lekarzy, jak i ubezpieczo-
nych. Od czasu, jak reorganizacja ta
została zastosowana i w innych dziel-
nicach poza naszą, przybyło głosów
krytycznych jeszcze znacznie więcej.
Ale najbardziej zdecydowane stanowi-
sko przeciwko dokonanej przez ubez-
pieczalnie reorganizacji lecznictwa i
zaprowadzeniu systemu lekarzy do-
mowych zajęła obecnie Naczelna Izba
Lekarska w Warszawie w swem codo-
piero opublikowanym oświadczeniu.
Oto czytamy w niem:

„Naczelna izba lekarska w memo-
rjałe do p. ministra opieki społecznej
z dnia 14. XI. 1934 r., opracowanym
na podstawie opinii wszystkich okrę-
gowych izb lekarskich, przeciwstawi-
ając się teżom zakładu ubezpieczeń
na wypadek choroby, stanęła na stanowi-
sku, że reorganizacja lecznictwa w u-
bezpieczalniach społecznych może iść
jedynie w trybie ewolucyjnym, licząc
się z przyjętymi w poszczególnych o-
środkach formami organizacyjnymi
i musi dążyć do wolnego wyboru leka-
rza z pośród wszystkich lekarzy w da-
nej ubezpieczalni w myśl art. 122 usta-
wy o ubezpieczeniu społecznym z dnia
28 marca 1933 rku.

Pod pojęciem lekarza domowego
naczelna izba lekarska rozumiała le-
karza obsługującego powierzonych jego
opiece ubezpieczonych w ordynacji am-
bulatoryjnej, gabinetowej i w domu
chorego z zachowaniem ciągłości le-
czenia, przyjmując za podstawę nale-
żyte stosowanie pomocy specjalistycz-
nej.

Wprowadzony obecnie typ „lekarza
domowego“ nie odpowiada wzorowi
„lekarza domowego“ w ujęciu naczel-
nej izby lekarskiej.

Przerzucenie całego prawie lecz-
nictwa i całej profilaktyki na barki
pojedynczego lekarza, mieszkającego
w wyznaczonym rejonie i ordynującego
w swoim gabinecie, słuszne, a nawet
konieczne na wsi i w małych miastecz-
kach, jest nieuzasadnione, a nawet
szkodliwe w większych miastach.

System ten jest niebezpieczny dla
ubezpieczonych, jak i dla lekarzy.

Gabinet prywatny i mała zwykle
poczekalnia w przeciętnej kamienicy
wielkowiejskiej nie nadają się zupeł-
nie do jednoczesnego przyjęcia kilku-
dziesiątce interesantów i chorych wraz
z towarzyszącymi im osobami oraz do
najprymitywniejszego wydezynfekowa-
nia po godzinach przyjęcia. Poczekal-
nia w mieszkaniu prywatnym stałaby
się w tych warunkach bezwarunkowo
rozsądnikiem chorób zakaźnych,
np. u lekarza domowego pediatry,
przyjmującego liczne przypadki gry-

py, koklusu, wietrznej ospy, błonicy,
wobec nieprzystosowania lokalu (bo-
ksy, odpowiednie ubikacje i t. p.)
i wobec niemożności racjonalnego se-
gregowania chorych, koniecznej stycz-
ności chorych z innymi lokatorami do-
mu itd.

Praca lekarza domowego propono-
wanego typu, jak wykazuje doświad-
czenie (Wilno, Białystok i inne) jest
niezmiernie wyczerpująca, odbywa się
w niedopuszczalnych warunkach sani-
tarnych i trwa z reguły kilkanaście go-
dzin na dobę. Nie może się to nie odbi-
ć na jakości udzielanej pomocy. Obcią-
żenie lekarza domowego całodzienną
pracą, nie tylko lekarską, lecz i admi-
nistracyjną, pozbawi go możliwości pra-
cowania w szpitalu i doksztalcania się
teoretycznego, co obniży dotkliwie po-
ziom naukowy porady lekarskiej i war-
tość wskazówek profilaktycznych. Od-
straszy do od pracy w ubezpieczalni
najbardziej wartościowych lekarzy, nie
mogących się wyrzec kontaktu z nauką
lekarską.

Przeprowadzenie w trybie przyśpie-
szonym tak radykalnej reformy, nie
szczędzącej przyjętych w poszczegól-
nych obwodach form organizacyjnych,
spowoduje zupełnie zbędne i znaczne
wydatki w związku ze zmianą mies-
zkania lekarza, przystosowaniem jego
lokalu, ewentualnym wypłacaniem od-
praw zwolnionym lekarzom, co prze-
cież przeczy zasadniczemu celowi re-
organizacji — oszczędności.

Zgodnie z jednolitą opinią świata
lekarskiego, która oświadczyła się za
utrzymaniem ubezpieczeń społecznych,
a przeciw próbom zredukowania ich
działalności i obniżeniu poziomu le-
cznictwa, naczelna izba lekarska nie mo-
że przyjąć na siebie ciężaru odpowie-
dzialności przed społeczeństwem za
wprowadzenie tej ryzykownej reformy,
bo uważa proponowane zmiany za
szkodliwe dla ubezpieczonych, dla le-
karzy i roważi ubezpieczeń społecz-
nych w Polsce.

Ponadto naczelna izba lekarska u-
waża za konieczne stwierdzić, że spo-
sób wprowadzenia w życie reorganizacji
lecznictwa w ubezpieczalniach spo-
łecznych połączony jest z szeregiem u-
chybień natury formalno-prawnej, a
mianowicie: niewykonywaniem w wie-
tuz wypadkach przewidzianego w wy-
tycznych obowiązku zwołania przez u-
bezpieczalnie społeczne odpowiednich rad
lekarskich, których opinii należało wy-
słuchać przed wprowadzeniem reorgani-
zacji lecznictwa, przeprowadzeniem
redukcji w poszczególnych ubezpie-
czalniach społecznych bez wysłuchania
opini rad lekarskich, które winny by-
ły wypowiedzieć się w tych sprawach,
ogłoszeniem konkursu na stanowiska
lekarzy w ubezpieczalni bez podania
warunków pracy, co stanowi unikat w
historji zawierania umów między pra-
codawcą a pracującym.

Zjazd przedstawicieli pracowników umysłowych

W jutrzejszą niedzielę odbędzie się
w sali malinowej Bazaru zjazd rady
naczelnej Unji Związków Zawodowych
Pracowników Umysłowych w Polsce.
Zrzeszenie to istnieje od kwietnia r.
1932 po połączeniu się Polskiej Konfe-
deracji Pracowników Umysłowych z
Centralną Organizacją Zw. Zaw. Pra-
cowników Umysłowych. Unja jednocy
ogółem przeszło 40 organizacji pracow-
niczych na terenie całej Polski, liczą-
cych przeszło 80 tys. członków.

Rozwiązane towarzystwa

Na mocy decyzji starostwa grodz-
kiego został rozwiązany w Poznaniu
Związek b. więźniów politycznych b.
zaboru pruskiego. Związek nie zastoso-
wał się do rozporządzenia p. ministra
spraw wewnętrznych z grudnia 1932
(Dz. Ustaw R. P. nr. 116 poz. 964) i nie
zgłosił swego istnienia do dnia 31. 12.
33 r. u władz. Wskutek tego władze
rozwiązały związek wspomniany z mo-
cy prawa.

Z tych samych względów nastąpiło
rozwiązanie Wielkopolskiego Klubu
Bandonistów w Poznaniu.

Ile kobiet pracuje zawodowo?

Statystyczny Instytut w Zurychu
podaje interesujące dane, dotyczące
pracy zawodowej kobiet. Okazuje się,
że na pierwszym miejscu znajduje się
pod tym względem Polska. Posiadamy
6 milionów kobiet, pracujących zawo-
dowo, co stanowi 45 proc. ludności żeń-
skiej kraju. Po Polsce następuje Fran-
cja, w której pracy zawodowej oddaje
się 42 proc. kobiet, później idą Niem-
cy (27 proc.), Węgry (26 proc.), Anglia
(25 proc.), Hiszpanja (9 proc.).

Zmiany w letnim rozkładzie lotów

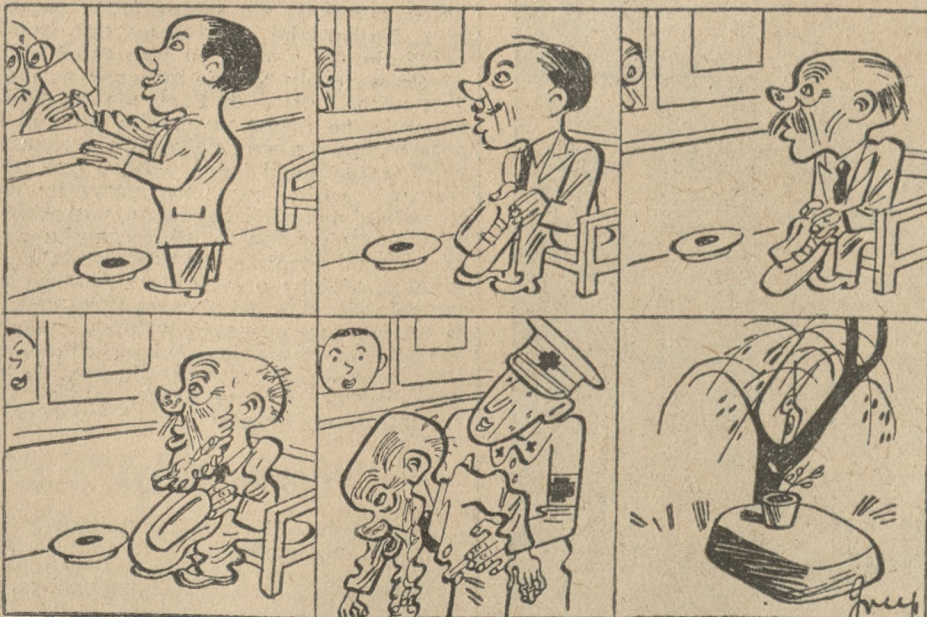
Z dniem 1 kwietnia r. b. wprowa-
dzony zostaje na naszych liniach ko-
munikacji lotniczej letni rozkład lotów,
który obowiązywać będzie do 5 paź-
dziernika r. b. Nowy rozkład lotów na
liniach, obsługiwanych przez P. L. L.
„Lot”, uzgodniony z rozkładem kole-
jowym, żeglugi morskiej oraz rozkła-
dami lotów na zagranicznych liniach
lotniczych, wprowadza w stosunku do
lat ubiegłych szereg ulepszeń, poleg-
ających na bezpośrednich połączeniach
bądź wyłącznie lotniczych, bądź kole-
jowo-lotniczych lub lotniczo-okreto-
wych.

Ważną inowację wprowadzono m.
in. na linii Warszawa — Bukareszt —
Sofia — Saloniki. Dotychczas podróż
z Warszawy do Sofji, Salonik i Aten
rozłożona była na dwa dni z nocle-
giem w Bukareszcie. Obecnie w kie-
runku z Warszawy stworzono połącze-
nie kolejowo-samolotowe (z Warszawy
pociąg nocny do Lwowa, stamtąd zaś
samolotem), dzięki któremu nie traci
się czasu na nocleg w Bukareszcie i
przbywa się do Aten w dniu odlotu
ze Lwowa. W kierunku z Aten do
Warszawy ustalono całkowite połą-
czenie lotnicze w ciągu jednego dnia.
W Salonikach samoloty P. L. L. „Lot”
będą miały bezpośrednie połączenie z
Atenami, a stamtąd z Bliskim i Dale-
kim Wschodem (Egipt, Palestyna, Sy-
ria, Indie, Afryka, Australja). Na linii
Warszawa — Lwów samoloty będą
miały we Lwowie bezpośrednie połą-
czenie kolejowe do i ze Sniatynia, Za-
leszczyk, Drohobycza, Borysławia itd.

Na linii Warszawa — Poznań —
Berlin samoloty będą mogły zabierać
pasażerów, przybywających tego same-
go dnia z Łodzi do Warszawy lub Po-
znania. W Berlinie samoloty te będą
miały bezpośrednie połączenie lotni-
cze z Frankfurtem, Lipskiem, Norym-
bergą, Dreznem, Pragą, Wrocławiem,
Kopenhagą, Malmö, Hamburgiem, Am-
sterdamem, Londynem, Brukselą, Ko-
lonją, Paryżem i t. d.

Dziś Janta-Polczyński w „IKS”

Dziś o godz. 10 wieczór odbędzie się
„X 6”, z współudziałem znanego po-
dróznika Aleksandra Janty - Polczyń-
skiego, który zaprezentuje obyczaje
chińskie i japońskie; telegent odzia-
ny będzie w oryginalne stroje wscho-
dnie. Poza „Janta w kimonie” wystąpią
dziś: Szymon Pigwa, Jerzy Gerzabek,
Juljusz Kręglewski, prof. Sauer i Artur
M. Swinarski. Orkiestra Józefa Ihma.

Niemym film o człowieku, który prędko chciał się doczekać zwrotu pieniędzy,
mylnie ściągniętych przez urząd skarbowy.

Ciekawoski muzeum

Warszawskie Muzeum Narodowe rozstało do przedstawicieli prasy zaproszenia na wycieczkę po salach ze zbiorami sztuki zdobniczej. Szedłem na tę wycieczkę z niewielką nadzieją znalezienia tematu do reportażu.

Tymczasem... Muzeum Narodowe ma swoje życie bogate obfitujące w anegdotę i wcale nie tak odległe od teraźniejszości. W przeciwieństwie do zwykłych, które powstają, raczej narastają z pokolenia na pokolenie, osiadają jak przysłowiowy pył przeszłości — to muzeum powstało niemal nagle.

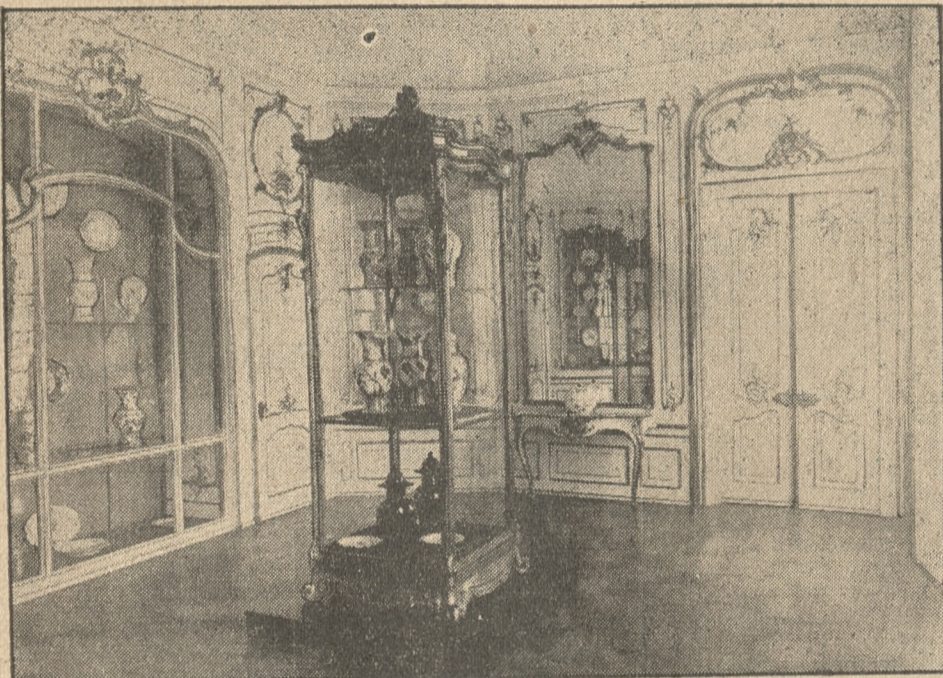
Magja, która tu działała, była wyższej natury. Magja wewnętrznej siły wielkiego narodu, który odbudowaw-

powstało i że mogą w niem złożyć zbiorów męża.

Wszystko to, co tu państwo widziacie, jakimś cudem znalazło miejsce w owej malej, nędznej chałupce.

Oto jeden przykład z białej magji, dzięki której powstało muzeum.

O kilka sal dalej w jednej z gablot obok listu o wyblakłym piśmie, oprawionego w ramki, leży mała tabakierka z granatowej emalii. Otóż pewnego dnia zgłosiła się do dyr Gembarzewskiego inna zgrzybiała staruszka i drzącymi ze starości rękami złożyła przed nim tę tabakierkę i ten list. Jest to tabakierka którą dziad staruski,

Muzeum Narodowe w Warszawie. Sala rokokowa (z dawnego pałacu Tarnowskich na Krakowskim Przedmieściu)

szy swoją teraźniejszość natychmiast zorganizował łączność ze swą przeszłością.

Każdy może osobiście zwiedzić muzeum i zobaczyć zbiory naocznie. Opisywanie ich nie zda się na nic. Nie każdego jednak spotka przywilej słuchania przytem objaśnień dyrektora, p. Gembarzewskiego. Pokazano nam dział sztuki zdobniczej, przedmiotów użytkowych a więc najbardziej z życiem przeszłości związany i najlepiej je ilustrujący. I oto na przykład sala pierwsza — wyroby metalowe. Zaraz na wstępie znajduje się bogaty zbiór wyrobów ślusarskich jak zamki, klucze, kołatki, obejmujący zabytki od średniowiecznych aż po najnowsze. Dyr. Gembarzewski opowiada:

— Cały ten zbiór pochodzi z zapisu niejakiego Szewczykowskiego, starszego cechu ślusarzy w Warszawie.

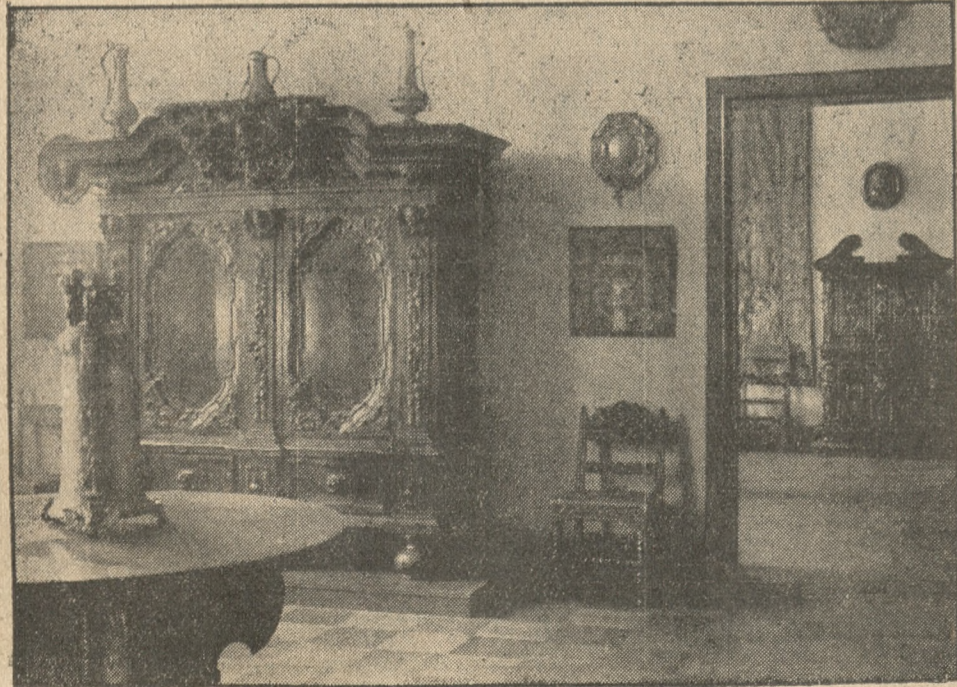
Kiedy dostałem pismo, zawiadamiające o tym legacie, osobiście poszedłem na Wołę pod wskazany adres. Kiedy przybyłem na miejsce pomyślałem, że adres musiał być błędny. Spodziewałem się zastać podmiejską willę — tymczasem stała tam nędzna, mała chałupina.

Zastukałem jednak. Otworzyła mi drzwi siwa staruszka. Adres nie był błędny — to właśnie była pani Szewczykowska.

— Jakaż jestem szczęśliwa — powiedziała — że Muzeum Narodowe

pastor Schmidt, otrzymał wraz z owym listem od Tadeusza Kościuszki. List objaśnia, że Kościuszko przesyła tabakierkę z prośbą, aby Schmidt zaopiekował się oddziałem Niemców wziętych do niewoli. Kościuszko prosi pastora, aby zaopiekował się swymi rodakami. Zaś w wiele lat później wnuczka obdarowanego pastora oddaje tabakierkę do polskiego muzeum Narodowego, mówiąc, że to jest najcenniejszy przedmiot jaki posiada, a jest bezdzielna i nie ma komu go przekazać. Tabakierka dokonała jakieś magicznej przemiany w ciągu życia dwóch pokoleń, które ją dziedziczyły.

Wspominam tylko te dwa wydarzenia. Można ich przytoczyć więcej, z każdym bowiem przedmiotem związana jest jakaś historia. Ale zajęłoby to zbyt wiele miejsca. Ilość bowiem przedmiotów jest bardzo wielka. Dział sztuki zdobniczej obejmuje 17 sal. Są tu sale metalowe, zegarowe i tkanin, opraw książkowych, sztuki kościelnej, wolnomularstwa i judaiców, pasów kontuszowych, potem 7 sal zawierających przedmioty ułożone według okresów czasu, wreszcie sale ceramiki i szkła. W każdej znaleźć można jakieś curiolum. Np. oprawa księgi z r. 1493, wydanej w Amsterdamie, zawierająca notatkę: „Ja, Stanisław, pauper Akademji Krakowskiej, nabyłem tę księgę za 25 złotych ku chwale Boga i pożytkowi potomności”. Data zaś wskazuje że kupił ją ów Stanisław już w trzy miesiące po jej ukazaniu się. Sto-

Muzeum Narodowe w Warszawie. Sala Władysława IV z widokiem na salę Odrodzenia

sunkowo nie o wiele prędzej można dziś nabyć w Polsce wydawnictwa obce.

W sali wolnomularstwa i judaiców znajduje się wśród wielu innych odznaka masońska „Niemieckiej Łoży na Wschodzie Warszawy” z datą 1916, pochodząca z czasów zajęcia Warszawy przez Niemców. Na przeciwległej ścianie, w dziale judaiców, znajdują się t. zw. „założki”, t. j. haftowane ozdoby stroju, noszone dawniej przez żydówki. Założki te wyrabiały fabryki pasów kontuszowych — kiedy pasy te weszły z mody. Brzmi to trochę znacząco.

W sali szkła znajduje się m. in. szklanka z takim napisem:

„Nalewaj, nachylaj — wypijesz.

„Gęsto machaj, a uskakuj — wybijesz!”

Za to, obok tego pijackiego zabytku, znajduje się tam także armatka szkla-

na na drewnianej lawecie, do której przywiązana jest następująca legenda: General Madaliński, który pił tego, gdy wyruszał na powstanie kościuszkowskie przysięgi wraz z całym swym sztabem, że w ciągu całej wojny pić nie będzie. „Z armat nam teraz pić trzeba”, powiedział wówczas. Przysięgi dochowywano ścisłe. Ale, kiedy pewien szlachcic podejmował ucztę sztabu przeciagający przez jego ziemię wojska, i general odmówił wypića toastu, szlachcic przypomniał mu, że z armat pić przysięgał i tę właśnie armatkę wydobyl z domowego skarbca. General toast wychylił, a nim i jego oficerowie.

Dosyć na tem. Reszcie niech każdy sam zobaczy. A przedewszystkiem niech się zainteresuje muzeum, które, mając bardzo skąpe fundusze zgromadziło bardzo bogate zbiory.

JAN GRALEWSKI.

Djeta a choroby przemiany materji

Szczególnej uwadze reumatykom i artretykom!

W reumatyzmie, artretyzmie i podagrze, niezwykle doniosłą jest sprawa przestrzegania odpowiedniej diety, oraz zachowania higienicznego trybu życia. Hasłem tych cierpiących winno być: „unikaj nadmiaru soli i mięsnych potraw”. Powszechnie bowiem wiadomem jest, że zły dobór pokarmów i niewłaściwy tryb życia, pogarszają stan zdrowia cierpiących, sprzyjają rozwojowi choroby. Dla zwalczania

ich nie wystarcza jednak samo tylko przestrzeżenie, choćby najbardziej ścisłej diety. Należy uciec się tu do pomocy lekarstw. Tabletki Togonal stosuje się w reumatyzmie, artretyzmie i podagrze. Uśmierzają one bóle i przynoszą ulgę w tych cierpieniach. Togonal stosuje się w dawce 2 tabletki 3 razy dziennie. Również w grypie, przeziębieniu, bólach nerwowych i głowy stosuje się tabletki Togonal.

ng 7433/4

Interesująca aukcja

W tych dniach odbędzie się na rue Drouot w Paryżu, publiczna licytacja wielkiej kolekcji książek, przedmiotów użytkowych, listów i rękopisów, pozostałych w spuściźnie po pani Marie Duplessis.

Madame Duplessis nie jest kto inny, jak Małgorzata Gautier z „Damy kamelkowej”. Najbardziej wartościowym przedmiotem zbioru jest bezsprzecznie jedyny istniejący egzemplarz „Damy kamelkowej”, wydania Havarda z 1858 roku, który niewątpliwie osiągnie bardzo znaczną cenę. Budzą także duże zainteresowanie listy Aleksandra Dumas'a i Liszta, a także paczka, zawierająca różne rachunki, wyciągi z kont z odręcznie notatkami, na podstawie których można się zorientować co do cen placonych w owe dawne czasy w stolicy francuskiej. W jednym z tych rachunków podana jest cena jedenastu i pół franka za pięć kilogramów cukru, zaś sześćdziesiąt centymów za dwa cielece kołtety. Wszystkie rachunki pochodzą z ostatnich lat życia „Damy kamelkowej” — od 1842 do 1847 roku. W dniu 25 sierpnia 1845 r. odbył się widocznie u Marii Duplessis bankiet, za który gastronom wystawił rachunek w sumie czterdziestu pięciu fran-

ków za dostarczone potrawy. Wina stołowe liczono w owe czasy po cztery franki za butelkę. Ciekawe są też pewne szczegóły dotyczące wieczery wigilijnej w domu Dumas'a; skonsumowano wtedy pięćdziesiąt sandwich'ów (kanapek), które kosztowały dziesięć franków i dwadzieścia pięć porcyj lodów, nabytych za siedem i pół franka. Służący otrzymał „napiwek” w kwocie pięćdziesięciu centymów.

Krawcowa brała za uszycie sukni osiem do dziesięciu franków, za płaszcz jedwabny sześć franków, które to ceny były, jak się zdaje nieco wygórowane, gdyż na jednym z rachunków widnieje dopisek Dumas'a: „Dalibóg, głowa mi pęka!” Jeden z jubilerów, za nabyty u niego klejnot wysadzany pięćdziesięcioma brylantami, wystawił rachunek na pięć tysięcy franków. Pokwitowanie z odbioru tej sumy na fakturze nie widnieje, jest tylko jedno „akonto” w kwocie tysiąca pięset franków.

W idącej pod młotek kolekcji znajdują się setki par obuwia, szalików, a zwłaszcza rękawiczek wszelkich fasonów i kolorów, dla których „Dama kamelkowa” zdawała się mieć szczególną predylekcję. (Kr.)

Wystawa albo ruina

Kupieństwo paryskie ucierpiało ogromnie wskutek kryzysu a głównie wskutek spadku frekwencji turystów. Dawniej gdy Paryż gościł liczne tysiące zamożnych Amerykan i Anglików, magazyny luksusowe na głównych arterjach handlowych środkowia, jak słynna rue la Paix, Avenue de l'Opera, rue Royale, miały pewny i łatwy obrót i zarobek. Dzisiaj sytuacja przedstawia się wręcz katastrofalnie i jedyną nadzieją kupieństwa jest Wystawa Światowa, która ma się odbyć w roku 1937.

Sytuację w handlu paryskim ujmuje w krótkim, lapidarnym aforyzmie: „Wystawa albo ruina” wiceprezes Związku Kupców paryskich, p. A. Dervaux. Pisze on w odezwie, skierowanej do rządu, iż jedyną nadzieją na poprawę sytuacji może być tylko Wystawa Światowa, która ściągnie do Paryża turystów z zagranicy bliższej i dalszej. „We wszystkich miastach francuskich zamykają się sklepy jeden po drugim. Najbardziej zagrożony jest handel przedmiotami zabytku, tu jego gałąź której obroty wynosiły rocznie miljarde franków. Tak zwane articles de Paris nie idą dzisiaj zupełnie, bo niema tych, dla których są przeznaczone, niema nabywców z zagranicy. W tej sytuacji jedna jedyna myśl podtrzymuje jeszcze kupieństwo paryskie: Wystawa! Gdyby, nieszczęśliwym wypadkiem, Wystawa nie miała dojść do skutku w oznaczonym terminie, gdyby została odłożona, musiałoby przyjść do zupełnego zamknięcia się. Dłużej żyć samą tylko nadzieją na poprawę sytuacji, wykladać pieniądze na podtrzymanie istniejących deficytowych przedsiębiorstw, kupieństwo nie będzie mogło. I nastąpi krach, jakiego Paryż jeszcze nie oglądał!”

Or.

Homer odżył

W ojeźźnie Homera komunikaty z pola bitwy nie mogą mieć charakteru suchych, oficjalnych dokumentów, jakie wychodziły w ciągu czterech lat wojny światowej z biur sztabów generalnych.

Generalowie greccy, w których żywie dusza Achillesów homeryckich, mają swój własny styl. Oto jak brzmiał jeden z o-

statnich komunikatów wojennych ze sztabu gen. Kondylisa:

„Wojska nasze rwa naprzód jak wzburzone fale morskie, oczyszczają one wkrótce Macedonję i Trację z band powstańczych”.

Historja wojny trojańskiej niedarmo znajduje się w greckich podręcznikach szkolnych. Coś z ducha „Iljady” przeniknęło do podręczników taktyki i strategji.

Restauracja dla psów

Istnieje już w Londynie salon piękności dla psów, prowadzony przez lady Herbert Scott.

Taż sama przedsiębiorcza dama otworzyła obecnie restaurację, której klientela składa się wyłącznie z czworonogów.

Menu obejmuje zupy, ryby, mięso i jarzyny. — jest zatem wcale bogate i urozmaicone.

„Goście” przychodzą ze swymi panami. Można jednak zamawiać obiady dla swego ulubieńca również i do domu.

Psia restauracja stanowi jedną z osobliwości Londynu i cieszy się liczną klientelą.

Miljonowa wartość skrzypiec

zwiezionych do Warszawy

Uczestnicy konkursu im. Henryka Wieniawskiego w Warszawie, poprzywozili na konkurs cenne skrzypce, częstokroć wypożyczone przez muzea, rządy i zbieraczy prywatnych. Między innymi przywieziono 3 Stradivariusy, 2 Guarneriusy del Gesu. 2 Guadanini, 1 Nicolas Lupot, 2 Nicolo Amati i 1 skrzypce mistrza Krakowskiego z 17 wieku, Marcina Groblicza. Ogólna wartość tych skrzypiec jest oceniana na 2 miliony złotych. Większość skrzypiec, przed przywiezieniem do Warszawy, była ubezpieczona. Niektórzy uczestnicy Polacy grają również na skrzypcach wypożyczonych.

W szkole

— Uważajcie, dzieci! Sprzeczności uzupełniają się. Tumański daj mi na to przykład.

— Jak grabarz żeni się z akuszerką.

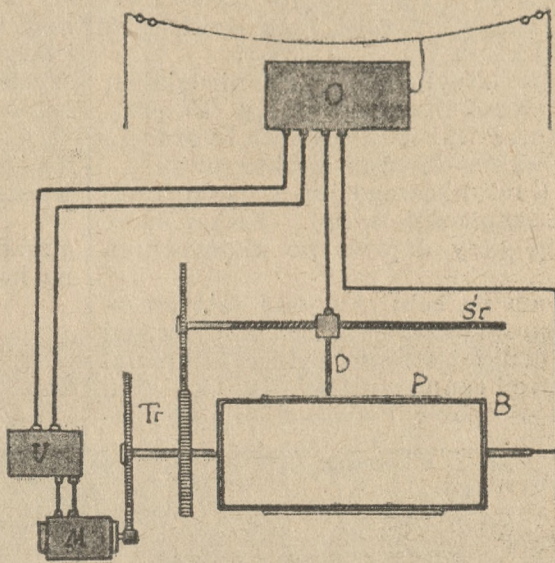
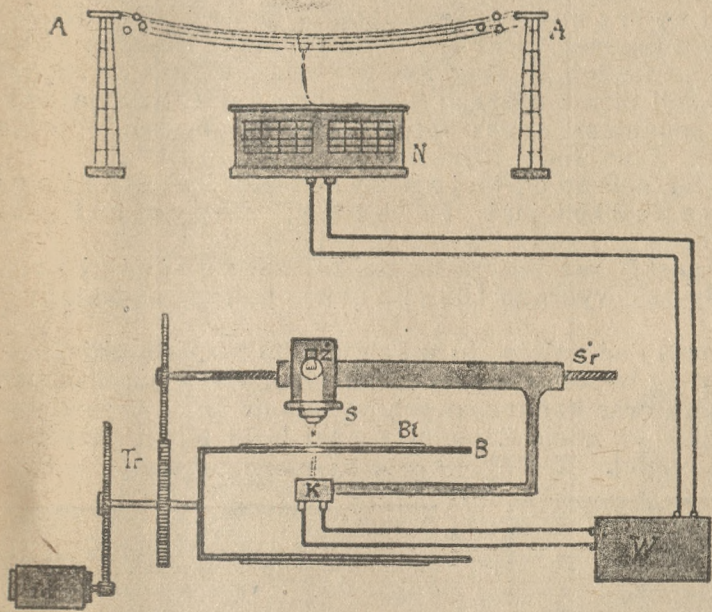
TECHNIKA NA CODZIEN

Przekazywanie fotografii przez radio

Przy kupnie biletu na małej stacji widzimy często, jak za okienkiem jakiś urzędnik siedzi nad małym, mosiężnym aparatem i śledzi pilnie wychodzącą zeń taśmę papieru. Jesteśmy wtedy zazwyczaj dumni z siebie, bo ów wynalazek praojców, noszący miano „telegrafu Morse'a”, znany nam jest dobrze jeszcze z ławy szkolnej. Ktoś w Mosinie nadając poszczególne litery posyła w druty krótkie lub długie im-

obrazek rozbić na szereg mniej lub więcej jasnych punktów i każdy z nich po kolei jako mniej lub więcej silny impuls prądu przesłać na fali radjowej do stacji odbiorczej. W tym celu zakładamy błonę negatywu B1, na szklany bęben B (rysunek lewy), który przy pomocy elektromotoru M i kilku trybów Tr, możemy powoli obracać. Nad bębniem umieszczamy silną elektryczną żarówkę Z, której światło

dwóch gramofonach, ten wie dobrze, że mimo najskrupulatniejszej regulacji, już po kilku zaledwie taktach jedna melodia wyprzedza drugą. Dla synchronizacji oby bębniów potrzebne jest więc specjalne urządzenie U, które zatrzymuje spieszący się cokolwiek bęben odbiorczy po każdym jego obrocie i pozwala mu rozpocząć następny obrót dopiero w chwili, gdy bęben nadawczy czyni to samo. Urządzenie

pulsy prądu, gdzieś w Kościeńcu wychodzą z aparatu na taśmę kropki i kreski, ktoś odczytuje z nich znowu litery... wszakże wszystko to jest jasne jak słońce, stare jak świat, no i powolne jak antyczna kareta.

Także i sposób powstania nalepionej na blankiecie zadrukowanej taśmy, którą zazwyczaj w wersji „Przysyłaj pieniądze, stop” otrzymujemy od małżonki z letniska, nie mieści dla nas specjalnych zagadek. Wiemy bowiem dobrze, że jest to tzw. „szybki, samodrukujący telegraf Hughes'a” alias maszyna do pisania z klawiaturą w Poznaniu a czcionkami w Warszawie.

gorzej jest już z pospolitym, bo pospolitym ale wystarczająco skomplikowanym odbiornikiem radjowym. Działanie lampy detektorowej, kondensatorów i cewek owiane jest już dla wielu lekką mgłą tajemnicy, ale bądź co bądź zawsze zasadę przenoszenia głosu przez radio znamy jako tako i o anatomii naszego Philipsa mamy choćby zielone pojęcie.

Natomiast gdy wyczytamy w Kurjerze Poznańskim, że podobizna zabitego wczoraj za morzem dyplomaty została przekazana redakcji przez radio, wtedy już przeważnie kończy się nasza wiedza techniczna i resztką zielonego pojęcia zmienia się na dobre w czarną ignorancję.

Spróbujemy zatem uprzytomnić sobie, w jaki właściwie sposób taki świeżo zabity dyplomata lub idący na dno parowiec wędruje z zamorskiej anteny na falach eteru do stacji odbiorczej a stamtąd na papier w naszej gazecie.

Fultograf taki, bo takie piękne imię nosi aparat do przenoszenia fotografii przez radio, posiada nawet niezbyt skomplikowaną zasadę działania, a więc ją każdy z pewnością zrozumie.

Tak, jak przy transmisji głosu przez radio musimy mieć w pierwszej linii mikrofon, który fale głosowe zamienia w odpowiadające im pulsowanie prądu, tak samo, rzecz jasna, przy transmisji obrazów trzeba mieć przyrząd, który drgania światła, a więc jego rozjaśnienia i przyciemnienia potrafi przekształcić na silniejsze lub słabsze impulsy elektryczne.

Przyrządem takim jest tzw. komórka fotoelektryczna, która składa się z balonika szklanego zawierającego jakikolwiek rozrzedzony gaz neutralny oraz z dwóch wtopionych do balonika elektrod. Jedna z nich zrobiona z metalu potasu, sodu lub litu posiada własność emitowania elektronów przy naswietlaniu a nieemitowania ciemności. A że takie emitowanie elektronów z jednej elektrody na drugą jest niczem innym, jak wytwarzaniem prądu, choć bardzo słabego prądu, to i sprawa przemiany rozjaśnienia i przyciemnienia światła na impuls elektryczny jest tem samem rozwiązana. Sam proceder nadawania obrazów przez radio jest po zrozumieniu komórki fotoelektrycznej całkiem nieskomplikowany. Chodzi mianowicie już o to tylko, by odnośny

skondensowane szeregiem soczewek S pada wążuiktem snopem przez błonę negatywu B1 i szkło bębna na umieszczoną w jego wnętrzu komórkę fotoelektryczną K. Przez obrót bębna i równocześnie przesuwanie żarówki, soczewek i komórki fotoelektrycznej wzdłuż jego osi i to zapomocą śruby Sr przechodzi promień świetlny w linii śrubowej kolejno przez całą powierzchnię negatywu. Przepuszczany łatwo przez miejsca przezroczyste, np. czarne wąsy dygnitarza, a powstrzymywany przez miejsca ciemne, jak np. przez jego frakową koszulę, pobudza ów promień komórkę fotoelektryczną do wydzielania silniejszego lub słabszego prądu, który wystarczy już tylko sktepować do wzmacniacza W, i przy pomocy kabla przesłać do radjowej stacji nadawczej N.

Stacja ta rozbitego na impulsy dyplomatę wsadza niby na konia na tzw. falę nośną i przez wieżę antenową A promieniuje w przestrzeń. Cała sztuka stacji odbiorczej polega teraz na tem, by przybywającą z eteru wysoko postawioną osobę zsadzić z fali nośnej, przeobrazić zpowrotem na impulsy prądu, a z tych znów, jak z kolejno otrzymanych czarnych, szarych i białych cegiełek, złożyć punkt po punkcie pierwotny obrazek. Samo zdjęcie z fali nośnej, czyli, jak się wyrażają radjoci, przejście z wysokiej częstotliwości na niską, odbywa się w zwykłym odbiorniku radjowym O, a więc nie należy do naszego tematu. Dopiero przekształcenie odpowiednio już wzmocnionych i wyprostowanych impulsów prądu na obraz interesuje nas tutaj. Jak łatwo domyśleć się posługujemy się w tym celu takim samym bębniem, jak na stacji nadawczej. Bęben ten B, (rysunek prawy, uruchamiamy także zapomocą elektromotoru M i trybów Tr, starając się nadać mu dokładnie tę samą szybkość, jak na stacji nadawczej. Nie jest to jednak tak łatwe, jakby można sądzić. Kto próbował już zagrać dwie identyczne płyty równocześnie na

synchronizacyjne U połączone jest przytem z odbiornikiem a więc i na drodze falowej z stacją nadawczą, która po każdym obrocie swego bębna uruchamia je zapomocą specjalnego impulsu prądu. Uzyskawszy w ten sposób wystarczająco dokładną synchronizację, zakładamy na bęben odbiorczy arkusz papieru P, zwilżonego roztworem soli jodowej.

Analogicznie, jak źródło światła i komórkę fotoelektryczną, przesywamy teraz zapomocą trybów Tr i śruby Sr wzdłuż osi obracającego się bębna odbiorczego drucik platynowy D, który w ten sposób ślizga się po papierze w linii śrubowej. Przeprowadzając przytem wzmocniony i wyprostowany prąd pulsujący przez drucik platynowy, zwilżony papier i bęben, otrzymujemy uwarunkowany natężeniem prądu mniej lub więcej silny rozkład chemiczny roztworu soli na papierze. W momentach silnego impulsu wydzielają się mianowicie ciemno brązowe produkty elektrolizy, w momentach zaś, gdy impuls jest słaby, papier pozostaje biały. I tak przeobrażają się znowu wahania prądu w postać wysoko postawionej osoby, którą wystarczy już tylko wysuszyć i dać do drukarni celem odbicia w gazecie.

Wadą opisanego systemu jest konieczność posiadania na stacji nadawczej przezroczystego negatywu, który w praktyce dziennikarskiej lub kryminalnej nie zawsze jest do dyspozycji. Dlatego też wprowadzono w ostatnich czasach udoskonalenia, które na zasadzie episkopowej, a więc przy pomocy odbicia światła od zwykłej fotografii, pozwalają transmitować także i nieprzezroczyste pozytywki przez radio.

Również i na stacjach odbiorczych starano się wyeliminować dość kłopotliwy system elektrolityczny, kopując obrazki na zwykły papier fotograficzny, zapomocą błysków lampy katodowej, którą zasila się wprost pulsującym prądem stacji odbiorczej.

Z dziejów żydostwa polskiego

Rozluźnienie obyczajów wśród Żydów poznańskich w czasach renesansu

Skoro już mówimy o kulturze Żydów w dawnym Poznaniu, to niepodobna nie wspomnieć o „grubej rybce”, znakomitości żydowskiej, jaką nabyła gmina poznańska w r. 1578. Był nią głośny podówczas Żyd, Aszenazy Eleazar ben Elijahu, klasyczny typ między narodowego Żyda.

Urodził się w Salonikach z ojca tekarkarza. Nie miał jeszcze 24 lat, gdy powołują go na starszego gminy żydowskiej w Kairze. Urząd ten pełni przez 20 lat. Fala prześladowań zmusza go w r. 1570 do opuszczenia Kairu, więc udaje się do miasta Famagouste na

wyspie Cypr, gdzie styka się ze słynnym podróżnikiem, Eleazarem z Pezaro. Niebawem znajduje się w Kremonie we Włoszech, gdzie pisze „Joseph Lekach — Mnóżący wiedzę”, komentarz do księgi Esther, dedykowany księdzi żydowskiemu z Naxos.

W Kremonie nie zagrzewa długo miejsca, odbywa długie podróże po Europie, aż oto w r. 1578 gmina poznańska wybiera go na swego rabinę i starszego. Głośne były pono jego korespondencje z wybitnymi współczesnymi z tych czasów, jak z Salomonem Lurie z Lublina. Mojżesz Isserles

wzmiankuje o jego kilku znakomych rozprawach treści religijnej, Salomon Lurie cytuje jego rozprawy medyczne, a słynny de Medigo obdarza imię jego pochwałami z powodu niezwykłych zalet jego serca i charakteru. (Nawiasem zaznaczamy, że nie było żadnego rabina, któryby nie odznaczał się „niezwykłymi zaletami serca, charakteru, umysłu i t. p.”. Jest to typowo żydowski szablon bombastyczny). Pod koniec życia zostaje rabinem w Krakowie, gdzie umiera nagle w roku 1586. Kilku wydań doczekał się jego komentarz do opowieści historycznych pięcioksięgu p. t. „Maase ha — Irem”, wydany w Gnieźnie.

Należy przypuszczać, że pobyt tak wybitnego Żyda w Poznaniu nie pozostał bez wpływu na życie kulturalne tutejszych Żydów.

Znany kilka innych nazwisk Żydów poznańskich, atoli mniej ciekawych, niżcem się nie wyróżniających. Można by tylko dodać, że pamiętny w dziejach tutejszej gminy pożar w roku 1590, który takiego strachu napędził Żydom, jak to swego czasu pisaliśmy, że się do ostatniego wynieśli z Poznania, dostarczył natchnienia do napisania elegij dwóm Żydom, rabinowi w Trzebinie, Menachem Izaakowi i zięciowi Szymona z Gintsburga, Akibie ben Jakobowi.

Ale to byłoby też prawie wszystko, gdybyśmy nie uwzględnili medycyny, którą uprawiali i Żydzi poznańscy. Czy zawiera ona jakiś odcień renesansu, to jest bardzo wątpliwe. W Poznaniu jedynymi, znanymi nam jej reprezentantami są Mojżesz Fiszel i Samuel de Lima.

Pierwszy przybył około pierwszej(?) połowy w. XVI z Niemiec i w Poznaniu rozpoczął praktykę. Według Bersohna odznaczył się wielką wiedzą medyczną, napisał kilka rozpraw o leczeniu chorób ocznych. Posiadał praktykę w pierwszorzędnym domach Poznania. Protegował go ówczesny biskup poznański, Piotr.

Samuel de Lima, uczeń słynnego Brasavoli z Ferrary, osiadł w Poznaniu trochę później. Miał tutaj stworzyć dynastję lekarzy, podobnie jak Kalahorowie i Murgownie w Krakowie, Montaltowie w Lublinie i in.

Lecz na tem też kończy się ruch umysłowy w gminie poznańskiej w tej epoce. Renesans nie wydał żadnych poważniejszych owoców w dziedzinie kultury religijnej Żydów. Już same tytuły „znakomitych” dzieł żydowskich, które się wtedy pojawiły, jak „Pytania i odpowiedzi”, „Różnice”, „Spuścizna Jakóba” świadczą wybitnie o ich rodzaju i wartości, a raczej bezwartości. Społeczność więc żydowska była obca narodom europejskim nie tylko że względów rasowych, socjalnych i religijnych, ale i kulturalnych. Gdy się patrzy na dzieje żydostwa z różnych punktów widzenia i z dalekiej perspektywy, wprost wierzyć się nie chce, jak mógł wogóle istnieć w żywym organizmie społeczności aryjskiej tak wspaniale od niej odizolowany i murem chińskim odgrodzony truteń żydowski. Historia nie zna na całej swej przestrzeni podobnych zjawisk.

Ale wróćmy do Żydów poznańskich. Ożywienie umysłowości żydowskiej nawet w tym stopniu i tej jakości, jakie było, nie trwało długo. Rozwijała się jak tylko mogła nallepiej kabała praktyczna, przeszczepiona do nas przez Jezajasa Horowna, kwitnie scholastyka, talmud, szczególnie ów pilpulowy, gusła, mnożą się biografie cudotwórców i czarnoksiężników.

Jak mało prężny był wtedy duch rasy żydowskiej, tego dowodem rozluźnienie obyczajów wśród Żydów poznańskich i polskich wogóle w tej epoce. Tutaj mamy właśnie do czynienia z tem drugim zjawiskiem, które towarzyszy przenikaniu Renesansu do wnętrza masy żydowskiej i o którym wspomnieliśmy w poprzednim artykule, mianowicie z naruszeniem więzi organizacyjnej.

Rabini tracą na autorytecie. Chcąc go zachować nienaruszonym i chcąc naprawić ową więź organizacyjną, wydają przepisy, zwalczające wśród Żydów m. in. zbytek, a wśród Żydówek karciarstwo. (Jak wiadomo, Żydówki niegorzej łupily w karty, wierne obyczajowi, który kazal im bawić w domu położnicy aż do narodzin nowego potomka Jakóbowego. Grą w karty zabiły czas. Otoż w czasie, o którym mówimy, karciarstwo stało się namiętnością modną, zaraźliwą, niepoahamowaną wśród Żydówek).

Tak więc w tem jednym renesans żydowski podobny był do renesansu ogólnoeuropejskiego, że osłabił moralność. Jakież to wymowne i zarazem zawstydzające zestawienie!

ALEKSANDER ROGALSKI.

Plebiscyt Czytelników „Kurjera Poznańskiego” w związku z I. Konkursem Graficznym

W dniu 1 marca upłynął termin nadsyłania prac na rozpisany przez „Kurjer Poznański” pierwszy Konkurs Graficzny.

Nagród wyznaczono pierwotnie 3 (w wysokości zł 150, zł 100, zł 50). Wobec jednak nadspodziewanie licznie obeszanego Konkursu, oraz wysokiego poziomu artystycznego „Kurjer Poznański” wyznaczył jeszcze dwie dodatkowe nagrody, po 50 zł każda.

W skład Sądu Konkursowego wchodziłi pp. dyrektor Karol Zyndram-Maszkowski, dr. Alfred Brosig, Henryk Nostitz-Jackowski, prof. Jan Mroziński i red. Czesław Kędziński.

Posiedzenie Sądu Konkursowego odbyło się w poniedziałek, 11 b. m. Z nadesłanych 45 prac Sąd Konkursowy wyłaczył 15 prac. Dalej 5 pracom przyznał nagrody, 10 prac wyróżnił, a nadto 15 pracom przyznał prawo udziału w zbiorowej wystawie prac konkursowych.

Fachowa zatem decyzja Sądu Konkursowego już zapadła, i odnośny protokół spoczywa w kopercie zapieczętowanej. Szczegółowy wynik decyzji Sądu Konkursowego ogłosimy dopiero po ukończonym plebiscycie.

Plebiscyt, który dziś ogłaszamy, ma na celu szersze zainteresowanie szerokich kół naszych Czytelników sprawą grafiki artystycznej i zasmakowanie ich w jej pięknie. Z drugiej strony plebiscyt ten nasać może i samym artystom ciekawe i cenne wnioski. A w każdym razie — w jednym i drugim wypadku — spowoduje ożywienie stosun-

ków pomiędzy artystami a szerokimi kołami konsumentów sztuki.

W związku z tem rozpoczynamy dziś publikację reprodukcji grafik, przez Sąd Konkursowy nagrodzonych, wyróżnionych i dopuszczonych do wystawy zbiorowej.

Zadaniem Czytelników, chcących wziąć udział w naszym plebiscycie, będzie — przyjrzenie się dokładnie podanym w dzisiejszym i następnych numerach „Kurjera Pozn.” reprodukcjom prac konkursowych, ocenienie ich według swych upodobań estetycznych i napisanie do redakcji pisma naszego swej opinii w możliwie najkrótszych słowach z podaniem umieszczonego pod obrazem godła. Naprzykład: „Pegaz” I nagroda, „Urwisz” II nagroda i t. d.

Wyrażone w ten sposób opinie Czytelników zbliżone najwięcej do zapadłej już fachowej decyzji Sądu Konkursowego, otrzymają nagrodę.

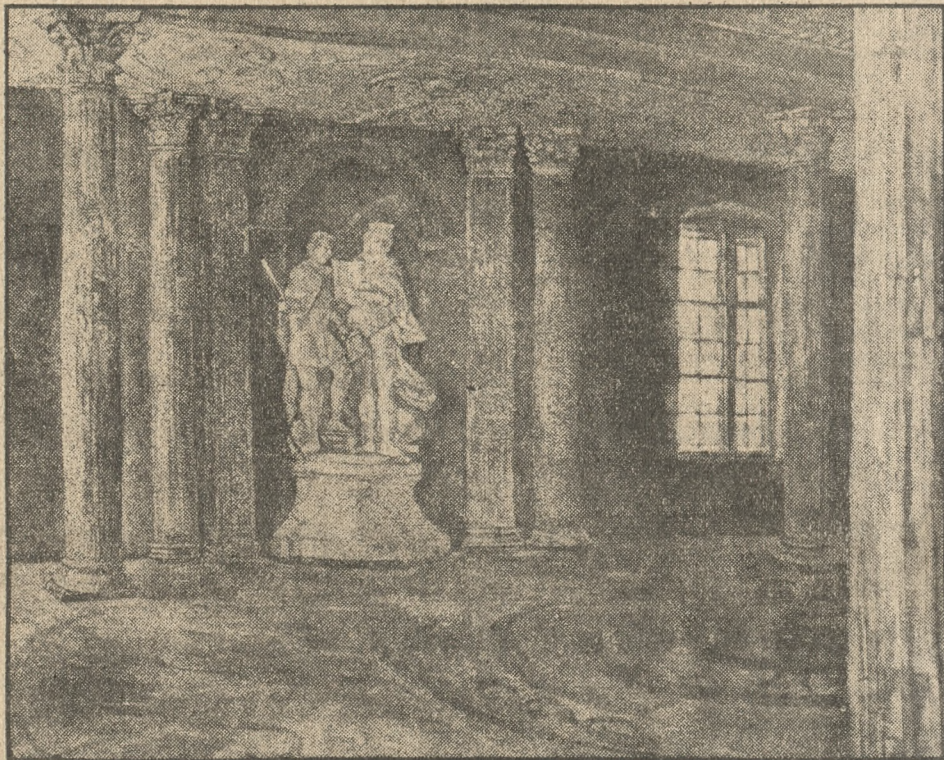
„Kurjer Poznański” przeznaczą na ten cel dwadzieścia nagród. Na nagrody zaś wybrano 20 grafik spośród nadesłanych na konkurs.

Odpowiedzi nadsyłać należy do wtorku, 26 bm. włącznie.

Nadmieniamy, że w połowie przyszłego tygodnia nastąpi otwarcie zbiorowej wystawy prac konkursowych w salonie Inst. Krzewienia Sztuki (pl. Wolności 14 a), gdzie Czytelnicy nasi będą mogli przyrzeć się oryginałom dokładniej.

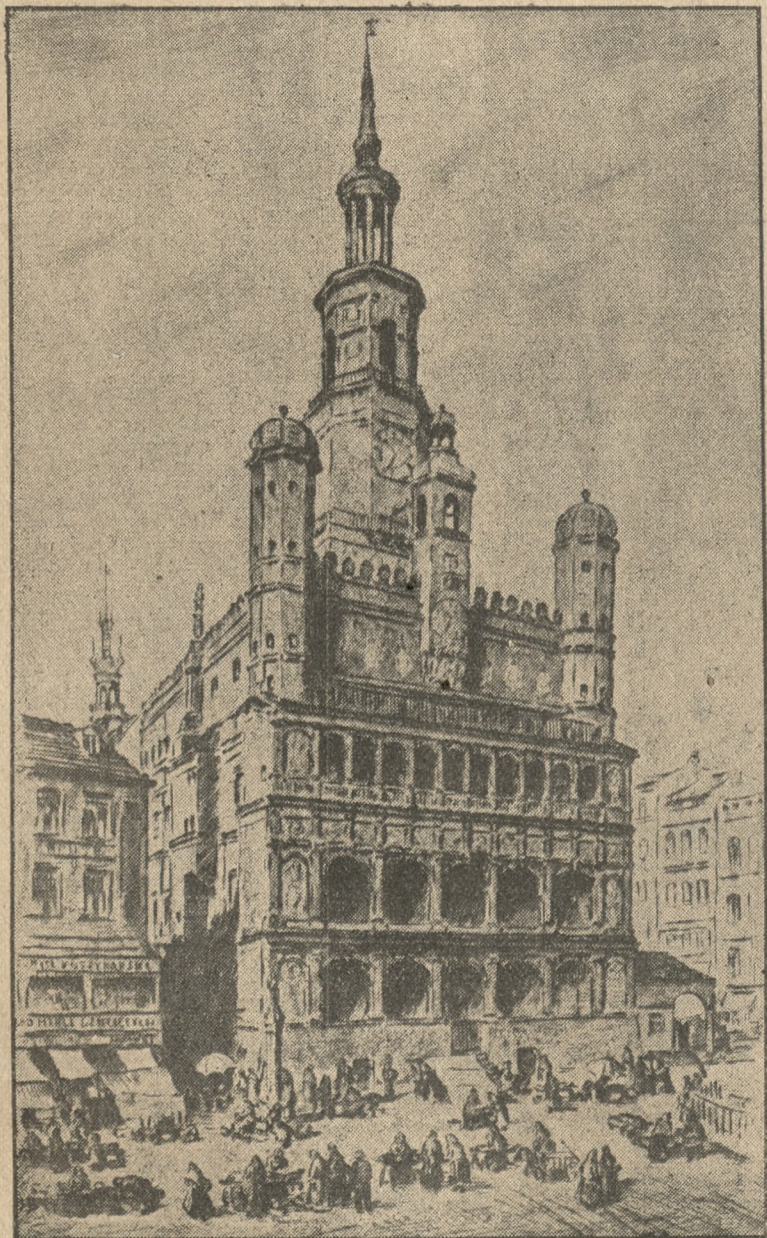
Godło: „Plastyk” — Synagoga — Litografia

Godło: „Królewska sala” — W pałacu Działyńskich — Litografia

Godło: „Zyga” — Litografia

Godło: „27 Grudnia” — Ratusz — Akwaforta

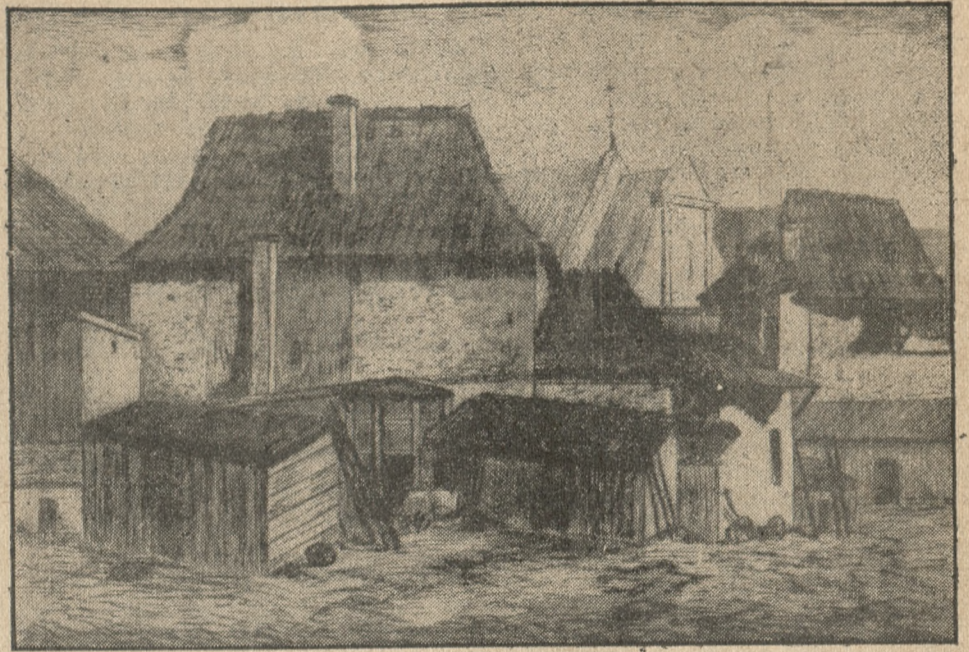
Godło: „Nr. 104” — Nowy ratusz — Litografia

Godło: „Znicz” — Ul. Wysoka — Litografia

Godło: „Z Góry Przemysława” — Akwaforta

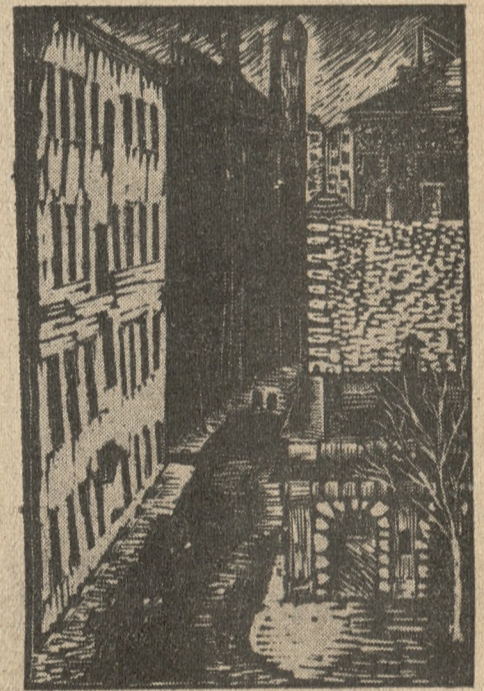
Godło: „Znicz” — Z pod Katarzynek — Suchoryt

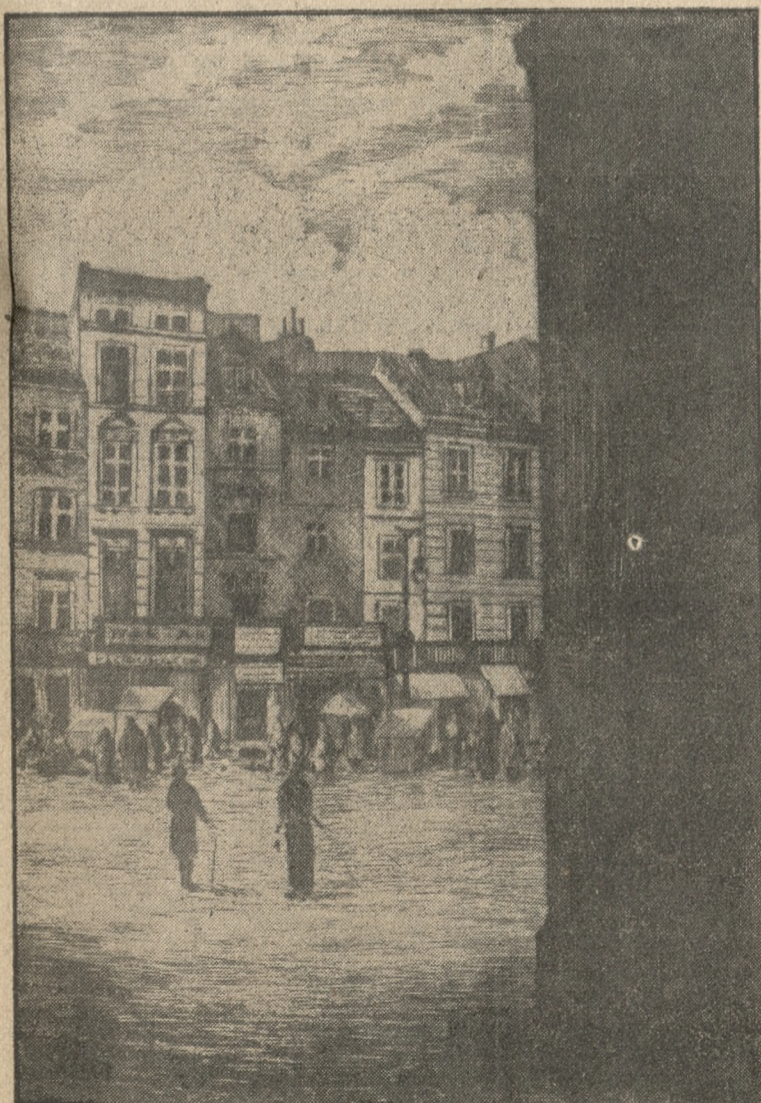
Godło: „Ju” — Kościół Franciszkanów — Drzeworyt

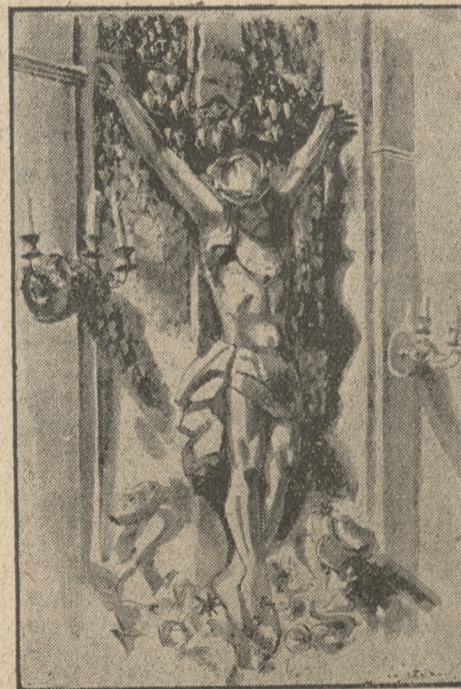
Godło: „Jarzębina” — Kościół św. Jana — Drzeworyt

Godło: „Reri” — Ul. Ratuszowa — Drzeworyt

Godło: „Staw” — Fragment St. Rynku — Suchoryt

Godło: „Wiara, Nadzieja, Miłość” — Chrystus w kościele Franciszkanów — Litografja

Godło: „Paproć” — Kościół Bożego Ciała — Suchoryt

Narcyza w Poznaniu

W Warszawie, szczególnie z wiosną r. 1844, robiło się coraz duszniej. Policja rosyjska weszła nieuczucie za wszelkimi przejawami i oznakami antyrządowej działalności poddanych. I nie bezowocnie. Raz poraz kogoś osadzano w cytaeli, raz poraz kogoś brano na zeznania, na tortury. Zaangażowanym politycznie nie było zbyt bezpiecznie siedzieć w Warszawie. A zwłaszcza takiej Zmichowskiej, gorliwej konspiratorce.

Trzeba było jej czempredziej obejrzeć się za jakimś asylum, tembardziej, że zwaliło się na nią dużo osobistych korowodów, wzbudających w niej pragnienie świeżego powietrza. Myślała o Poznaniu. Miała tam już swoich znajomych od czasu, gdy w powrocie z Paryża zatrzymała się przejściowo w Poznaniu (wrzesień 1839.) Właśnie jedna z poznańskich znajomych, Helena Turno z Obiezierza, prosiła ją o wyszukanie nauczycielki dla swych dwóch córek. A ponieważ Narcyza wiedziała, że Turnowie są ludźmi o niezwykłych zaletach charakteru i umysłu, że jej pobyt u nich będzie dla niej „prawdziwym niebem”, przeto poleciła jej — siebie.

Postanowiła jechać zaraz, mimo, że Turnowie bawili jeszcze u wód. Bo Narcyza wciąż jeszcze chowała w sercu tę jedną aspirację: założyć zakład wychowawczy — oświatowy dla kobiet w Poznaniu. A może teraz zdola ją urzeczywistnić? Więc pojechała. Z początkiem czerwca stanęła w Poznaniu, gdzie zamieszkała u Bibjanny Moraczewskiej. Czula się tutaj nad wyraz dobrze. Odrazu weszła w stosunki literackie. W domu brata Bibjanny, Jędrzeja, lub u Edwarda Dembowskiego, głośnego działacza politycznego, codzień schodzono się w kilka osób. Przychodziła więc i Tekla Dobrzyńska, dawna koleżanka z pensji pani Wilczyńskiej w Warszawie i Zofja z Kamińskich Mielęcka, natura subtelna i artystyczna, pozatem znakomita feljtonistka, i Ryszard Berwiński, jeden z dawnych jej czi przedmiotów, i Karol Baliński, poeta „więzienny”, i Roman Zmorski, poeta z cyganerii warszawskiej, i Karol Libel, poważany wszędzie filozof, i Lucjan Siemiński, znakomity dworski poeta. Spędziła w tem gronie jedne z najmiłych chwil. Będą też one miały — jak później zobaczymy — duże znaczenie dla jej twórczości literackiej. Podobną jej się Poznań. Wszak pisała o nim w liście do Anny Kisielnickiej: „...Poznań jest w dzisiejszym stanie rzeczy nadzwyczajnie ciekawe, zajmujące miasto; gdybym wiedziała, że to co pomoże, ułożyłabym ci ze wszystkich jego osobliwości taką cudną powieść, iż bym cię nakoniec zmagnezowała ciekawością...” (Listy III s. 10.)

W Poznaniu bawiła około trzech tygodni. Zabiegała gorliwie nad doprowadzeniem do skutku owego projektu co do założenia tutaj pensji

Jednak rozbił się on z powodu braku funduszy. Narcyza zawsze więcej miała chęci, niż pieniędzy. Nie przemawiała się przecież tem zbyt.

Niebawem Turnowie powrócili, i Narcyza pojechała do Obiezierza, do tego Obiezierza, które uwiecznił Mickiewicz w „Panu Tadeuszu” słowami Bartka — Prusaka:

„...krewnych mam wiele
w Poznańskim.
Jeździłem ich odwiedzić; więc
z panem Józefem
Grabowskim, który teraz jest
rejmentu szefem,
A podówczas żył na wsi blisko
Obiezierza,
Połowaliśmy sobie na małego
zwierzka.”
(VII, 19—23).

Jak Mickiewiczowi przed laty trzytęstu, tak teraz Zmichowskiej dostarczało Obiezierze po tarapatach, doznanych w burzliwej „reszcie świata” — wrażeń uzdrawiających, błogich, kojących. Wszak pisała w liście do Anny Kisielnickiej: „Mnie dobrze w małym wybranych kółku, i zdaleka tylko słyszę jakiś gwar, jakieś szumy, plotki, cuda. Obiezierze, do którego na Poznań i Oborniki się pisuje... jest śliczną.

zieloną jak szmaragd wiosenką, nad dosyć dużym jeziorzem. W jeziorze jest kąpiel prześlizgnię z małym domkiem urządzona... Pokuik mój nie urządzo- ny jeszcze, ale jak sobie na ścianach porozwieszam różne pamiątki i obrazki i dagerotypy, to mi się z niego wyjdzie nie będzie chciało.” (Listy III, strona 15—16.)

Związków z Poznaniem nie zrywała, gdyż właściwie czas swój dzieliła między Obiezierze i Poznań, do którego często zaglądała, mimo obowiązków wychowawczych. Przyjaciółki — szczególnie Tecia Dobrzyńska, Biana Moraczewska i Narcyzka — wyznaczały sobie co chwila „rendez-vous w Poznaniu. A dalej, czyniła Narcyza starania około wydania swych utworów u księgarza Zupańskiego. A i ciągnęły ją do Poznania sprawy polityczne, reprezentowane głównie przez nieugaszzonego rewolucjonistę, Edwarda Dembowskiego.

Jednak życie Zmichowskiej na gruncie poznańskim nie było pozabawione kołców. Spotkał ją bowiem tutaj bardzo przykry incydent. Chodziło mianowicie o to, że Narcyza, pytana o zdanie o niej jakimś p. Adolfie D., który niezbyt chwalebnie zapisał się w pamięci działaczy wolnościowych w Kongresówce, a który teraz w Poznaniu żenił się, sąd swój o nim wypowiedziała z całą szczerością i bezwzględnością. I powstała stąd burza,

zanoszą się na okropny skandal, rozdzili się plotki za plotkami. Grożono jej zemstą całej skojarzonej p. D. famulji. Gdyby nie była — jak sama wyznaje — przywiozła ze sobą z Królestwa wielkiego zapasu zimnej lwrwi i rozważy, to „możely zdarzenie całe dramatyczny wzięło kierunek”. Ale dzięki zabiegom przyjaciół skończyło się na urzędowych przeproszeniach. Wszelako to wszystko będzie ja jeszcze dość długo przesładować. Pod wpływem tych doznań zwierzała się bratu Erazmowi: „Już ja powiadam, że to Poznańskie to jakaś awanturyczna ziemia — tu wszystko tak burzliwie głośno idzie — ja u nas przywykłam do wielkich dramatów w bardzo spokojnej formie — tu najdrobniejsze fakta dramatyzują na olbrzymie rozmiary — ma to i złą i dobrą stronę — a potrzebą wygadania się w owym jedyńcu wolnym zakątku (Poznańskie cieszyło się w tych latach największą stosunkowo wolnością polityczną), tłumacza tu zbyt gadałową gadatliwość.” (Listy, I, s. 88.)

I jakby na osłodę tych przykrości, jakby dla rekompensaty przeżywa jednocześnie Narcyza błogi okres szalonej przyjaźni z Pauliną Złyszewską, prototypem późniejszej „Poganki”, która niby dla leczenia się u dra Karola Marcinkowskiego, a właściwie dla Narcyzy, przyjechała na kilka miesięcy do Poznania. Wtedy ta ostatnia, gdy tylko czas i sposobność znajdowała, wpadała z Obiezierza do Poznania, aby się przyjaciółką nacieszyć. Przyjaźń dwu tych kobiet — ubogiej nauczycielki i zamożnej arystokratki — zdawała się nosić wszelkie znamiona egzaltacji. Lecz była w tem niewątpliwie szczerość uczuć. „Bo już to muszę ci się przyznać, że ja tę Paulinę kocham, ale to kocham za całą jej przyjaźń ku mnie, za współność dążeń i wyobrażeń naszych...” (Listy, III, str. 14.) Owa współność dążeń i wyobrażeń to oczywiście zasady demokratyczne, od których kotłowała się w Poznaniu.

Zetknąwszy się z Dembowskim i Libeltem, zaczęła Złyszewska wygłaszać skrajne teorje rewolucyjne (p. Maurycy Mann „Poganka N. Zmichowskiej” str. 22), co miało ten skutek, że władze pruskie w listopadzie (r. 1844) postępową pannę odstawiły do granicy Królestwa.

Paulina odjechała, Narcyza została. Została pod baczną kuratelą policji pruskiej. Przyjaciółki pisują do siebie listy, które pogłębiają tęsknotę. Narcyza poczęła robić starania o paszport na wyjazd z Poznańskiego. Uzyskała go wreszcie po długich trudnościach, zdoławszy jeszcze wydać u Zupańskiego „Wolno chwile Gabrielli”.

Pojechała — pod koniec lutego 1845 — wprost do Pauliny, wzywającej ją do siebie w osamotnieniu — do Kurowa. Pojechała, by przeżyć największy dramat swego życia: w Kurowie doszło do tragicznego zerwania tak płomiennej, tak serdecznej, tak jedynej i wyłącznej przyjaźni z Pauliną, a raczej — Pauliny z Narcyzą.

ALEKSANDER ROGALSKI

CREDO

Nie!...

Nie pójdę, jak inni z wypranem odzieniem,
z licem gołębi —
lecz się w pierw stoć do głębi
kamieniem!...

Lecz się w pierw w posoce zanurzę po szyję,
lecz się w pierw brudami i grzechem opiję
i wszystko zagarnę:
westchnienia czarne,
jęki i zgrzyty,
łamiące kurcze, konwulsyjne drgania,
chwyty
kościaste wolnego konania...

Wszystko, co ziemskie, wszystko, w czem
się tarzam,
zwlokę na stopnie Twojego ołtarza —
rzucę to wszystko na słońc Twoich ścian
z chrobotem cierni, obłędu szelestem
i stanę
jakim jestem — — —
z sińcami i ranami,
z błędami, przywarami...

Stanę
przed Twojem obliczem,
lecz już nie Prochem i Niczem —
lecz krzykiem — krzykiem w krotą
wtłoczonym

stumiljonowym, szalonym,
soplami rubinowych strug
płynących z warg,
ścieżkami kamienistych dróg,
trzeszczeniem przywalonych bark...

Stanę,
jak pies skopany i bezdomny,
jak pług ogromny
u Twych złotych krat.
Przez wieczność całą, do skończenia lat
zapłonę ócz pochodnią — ogniem
gorejącym

i będę stał... młeczący...

... Młeczący...
Aż powiesz, że nieprawda, że to kławstwem
lylo;

ten mrok i te otchłanie,
to rak zalamywanie,
że to nieprawda, że to nam się śniło!...
Tyś przecież za nas przelał krew w ofierze!
Chryste!... Wierzę!...

Tobie też znana jest śmiertelna febra
i Tyś się plawil w swoim krwawym pocie,
gdy na Golgocie
najemny żoldak kopał Cię po żebrach.

Chryste — wierzę!...
Bunt, co mi w piersiach łopocę i rżęzi
zdlawiłem w szcęk swych ściśniętych
uwiezi

i wierzę,
Wierzę, że przyjdzie dzień,
dzień, chwila, minuta, blysk,
gdy miljon rąk,
łas popękanych, zczerniałych rąk
uderzy w słońca płomienisty dysk,
jak w gong!...

Choć mi skroń huczy pod łolbą uderzeń —
wierzę.

Wierzę tą wiarą przepastną, niezłomną,
jak mur ze stali, jak wszechświat ogromna,
co zdolna skrząć najtęższe pancerze —
wierzę... Chryste! Wierzę!...

Z wiary i bólu skutym orężem
JA CIĘ Z... 'CIĘŻE!...

Zejdziesz na ziemię znekańą i czarna,
odgarniesz gruzy rękami jasnemi
i męki zwały —
posiejesz swoje życiodajne ziarno
i wstanie wielki, wspaniały

SYN ZIEMI!...

K. DOBRZYŃSKI

LISTY ZE WSI WIELKOPOLSKIEJ

O gościnności

Kiedyś miasta polskie były bardzo gościnne — wszędzie, w całej Polsce, a bodaj czy najgościnniejsza nie była Warszawa, gdzie o rubla nie było trudno, ludzie lubieli i umieli żyć, a dostać można było, czego dusza zapagnęła.

Ale dziś to się zmieniło — z różnych przyczyn. I przez wojnę światową, która zmuszała prawie do skapstwa, i przez kryzys, który, jeśli nie zawsze musi aż skapstwo za sobą pociągać, to przynajmniej może służyć za pozór do niego, przez natóg, a wreszcie przez pewne ostudzenie wzajemnych stosunków między ludźmi. Wreszcie — nie wiem, ale jest tak, że ludzie miejscy o dawnej gościnności zapomnieli, może nie wszędzie i nie wszyscy, lecz — przeważnie. Bywa tak, że przyjdzie się gdzieś i, aby nie wyjść z przykre m wrażeniem, że się nie zostało gościnnie przyjętym, prosi się przynajmniej — o szklankę wody. Zeby był przynajmniej „gest”.

Na wsi tak źle nie jest. Wiesz zachowuje tradycje gościnności w całej pełni, szczerze, święcie. Bogaci i biedni, wielcy i mali. Tu gościnność jest nie tylko cnotą, lecz prawem, które — obowiązuje.

Opisałem, jak gościnnie nasza pani przyjęła byłego żebraka. Ale, prawdę mówiąc, dnia niema, by przy naszym stole nie siedział gość jakiś i by się przy nim nie pożywił. Przyjechali do naszej wioski w jakichś interesach znajomkowie z miejscowości, w której moi gospodarstwo dawniej mieszkali,

korzystając ze sposobności przyszli ich odwiedzić — już na stół wjeżdża gorąca kiełbasa. Tuż po obiedzie przyszedł w jakiejś sprawie ktoś tam — obiadu jeszcze nie jadł, prosi o kawalek kiełbasy, żeby coś przegrzyć — nasza pani stawia przed nim talerz zupy pomidorowej i olbrzymią porcję pieczonego mostku wieprzowego z pyrówkami i kapustą, a robi to tak naturalnie, jakby ten ktoś u nas się stolował i jakby ona właśnie na niego z obiadem czekała. Przyszło dwóch ludzi kupić krowę. Przy sposobności poprosili o jedzenie i herbatę — głodni, zmarnięci. Zjedli i wypili, krowy nie kupili, poszli. — Pieniądze od nich wzięłeś? — pyta męża nasza pani. — Oni to przetargowali! — odpowiada mąż. To znaczy, że ponieważ mieli dobre zamiary i szczerze się targowali, nie policzył im ani za jedzenie, ani za herbatę. Zrobiła nasza pani na kolację sałatkę z kartofli. Przyszedł obcy człowiek, aby zjeść kawalek gorącej kiełbasy. Podano mu ją w kuchni, bo w składzie bardzo zimno. Choć nie prosił, sałatkę dano mu też. Wpadł do nas ktoś, gdyśmy pili kawę („lurę zdrowotną”). — Siadajcież, napijcie się z nami kawy. — Gość się wyprasza, wykręca, nie pomaga nic — już dymi przed nim filiżanka kawy, pojawia się chleb, masło, leberka, sucha kiełbasa, zwykła — niema rady, trzeba jeść i pić. Przyszli goście tuż przed naszą kolacją, zgóry wołają, że są już po kolacji. Ale myśmy dziś zabili ciebie,

więc nasza pani smaży wątróbkę — muszą jeść. Wchodzi „niespodzianie” do kuchni w czasie obiadu człowiek wątpliwego sposobu odżywiania się. Nasza pani mruga na Wikcię, żeby podała talerz i już odkrawuje na półmisku kawalek mięsa. Jeśli przyjedzie w odwiedziny ktoś z bliskich, mowy niema o tem, by odjechał bez paczki z wędlinami.

Ale to nietylko u nas tak. Przecież ja jeżdżę, widzę, jak ludzie żyją.

Gdy się do kogo w odwiedziny przyjdzie, musi się człowiek przedewszystkiem napić kawy i zawsze jest do tego placek a nawet ciasteczka. Ale raz zajechałem — to znaczy, zajechaliśmy — do zaprzyjaźnionego gospodarza w nocy. Miałem pragnienie i zapytałem, czy nie mógłbym dostać zimnego mleka. — Jakiego? — spytała gospodyni. — Słodkiego czy zsiadłego? — Zsiadłego, jeśli jest. — Jest.

Przyniesiono mi szklenicę — Boże, skąd ci ludzie takie szklenice biorą — prawdziwie „gospodarską”, półlitrową, pełną mleka — ale co to było za mleko — opisać się nie da. Wychyliłem szklenicę do dna. — Można by poprosić jeszcze o jedną szklenkę? — Proszę! — Gospodyni wyszła do kuchni, wyniosła mi jeszcze jedną szklenicę tego jakiegoś nektaru. — Dawno tak znakomitego mleka zsiadłego nie piłem! — stwierdziłem, oddając pustą naczynie. — Wierzę! — roześmiał się gospodarz. — To była przecież kwaśna śmietana! — Che — che! Dwie półlitrowe szklenice kwaśnej śmietany. To nie ta szklanka wody, o którą się w mieście trzeba prosić. Wiem, miasto jest dziś biedne, ale przecież nie chodzi o śmietanę, lecz o — serce. Gościnność bez gościnności serca nie jest gościnnością i nie ujmuje lecz — obraża.

Przypominam sobie, byłem raz z wizytą u jednego wielkiego pana. Park, pałac, w korytarzach pałacu zbroje rycerskie, rozstawione jak lokaje i chrzęszczące pokornie i nieśmiało za zbliżeniem się — choćby lokaja, jadalnia wspaniała, podwieczorek obfity, doskonale zastawiony, a owoce cudne — jak z Kolchidy! Nigdzie takich owoców nie widziałem, chyba na Dalekim Wschodzie. Były gruchy olbrzymie, złote, bez brodawek, bez żadnych wykrzywień czy zagięć, były jabłka jak księżyc w pełni, pięknie jednodajnie rumiane, były prześlizne, olbrzymie śliwy, puszkami błękitnawym oko nęcące — a prócz tego zdobyły stół białobłękitne wazy porcelanowe z przepięknymi kwiatami — ale ja ani jednego owocu nie zjadłem, nie tknąłem. Nie cieszył mnie ten przepych, nie kusiła obfitość rzeczy dobrych, razila raczej i gniewała, ponieważ czułem, że serce gospodarza jest tylko pyszne i oschłe, że bogactwem swem chce raczej przynieść niż uradować i obdzielić — bodaj w małej częście.

Zaś tu wdzięcznym sercem przyjmę filiżankę „lury zdrowotnej”, skibkę chleba ze smalcem, bo wiem, że mi to szczerem sercem ofiarowano.

Dobrze, że gościnność w Polsce nie zaginęła.

Krzepi serca ludzkie!

Aniołowie Piastowi! Aniołowie Piastowi!

Pamiętajcie?

JERZY BANDROWSKI

Wspomnienia z SS „Kościszki”

„Milusińscy” na okręcie

Trudno jest pisać, ponieważ nasz okręt zachowuje się, jak tancerka japońska Teiko-Kiva, i boję się, że niedługo wywróci mnie razem z maszyną do pisania i kieliszkiem koniaku, który tu jest za bezcen. Doszłam do przekonania, że tylko język polski nazwał wielką falę odpowiednio, a mianowicie „bałwanem”. O, znowu taki wielki bałwan na „szkwał” uderzył z wściekłością bydlęcia biednego „Kościszki” w budo, aż jęknął! — Ja to wszystko zresztą biorę na wesoło, jako ciężką, ale zdrową narcyjską wyrypkę, ale inni moi współtowarzysze cierpią, jak potępieni. Jedni, to chorzy z urojenia, a raczej ze strachu, drudzy naprawdę nie znoszą owej murzyńskiej kołysanki i mają naruszony nerw błędny.

Dużo widać takich „błędnych rycezy”, włączających się po pokładzie i rozpychających wszystkich w walce „o dostęp do morza”. Nasz nieoceniony twórca Gdyni, min. Kwiatkowski, ciężko znosi te „Sonderfahrt in die hohe See” i od kilku dni nie opuszcza swojej kajuty. Trzymając się za obolałą głowę, może jęczy z cicha, gdy go nikt nie słyszy: „Boże, Boże, com ja sobie narobił...”

Tu, na okręcie, doszłam do przekonania, że Polacy, to — dzieci! Płaczą one, grymaszą, boją się, z naszej pięknej wycieczki robią istny „rejs do Rygi”. Z okrętu, który wyjechał na morze pod hasłem: „Odpoczywaj na morzu — pracuj na lądzie!” — zrobili jakieś: „Choruj na morzu — odpoczniesz na lądzie!”

O cudownych wycieczkach, któreśmy już zrobili, i które jeszcze na nas czekają, nie mówi się wcale. Na okręcie panuje nastrój sanatoryjny. Jedni leżą pootulani w koce i pledy niczem suchotnicy w Zakopanem, drudzy dogorywają w szpitalu. Krają proszki i pastylki na „morską depresję”. Na przywitaniu pytają się siebie: „Ile razy pan już dzisiaj jechał do morza?...”

Na okręcie poza innymi przyjemnościami, znajduje się także i pijalnia wód...ki, czyli bar, z którego nie wychodzi wcale kilku zaprzysiężonych „konfederatów barskich”. Konfederaci owi nie przejmują się zbytnio obcymi ładami, do których wciąż dobijamy, a wszystkie siły chowają na Madere. „Szkoda, że nie skręcimy na Jamajkę” — mówi jeden z nich. Wielu z nich pije dla dodania sobie courage'u — strach ma wielkie oczy, ale — zdaje się — jeszcze większe gardło! Jednego z naszych „milusińskich” zastałam któregoś burzliwego wieczoru leżącego na pokładzie i wijącego się w atakach strachu. Był to rośli, sportowy młodzian, tak zwany „dzióbka”, (ponieważ, gdy było słońce, lubił wygrzewać się na dziobie okrętu).

— Toniemy, prawda! — jęknął w stronę przechodzącego marynarza.

— No, jeszcze nie zaraz, — odparł spokojnie marynarz.

— A... czy bardzo głęboko jest w tym miejscu?

— Wystarczy...

— No, ale przecież są łodzie ratunkowe...

— Łodzie? — marynarz uśmiechnął się pogardliwie, — to na chwilę, potem wywali...

— A, a pasy ratunkowe?

— Pas, jak pan pas nałoży i siup do morza, to się pan tak wody napije, że będzie po panu, — zakończył ten dialog marynarz, odchodząc mocnym, zdrowym krokiem.

Ofiarami bezrobotnych, rozgrymaszonych „milusińskich” jest służba okrętowa, stale zajęta przynoszeniem, albo „wynoszeniem” jedzenia. Skąd linja Gdynia — Ameryka wynalazła tyłu prawdziwych dzentelmenów, jak te nasze okrętowe stewardy, pozostanie zawsze tajemnicą. Nasza sztuardessa wygląda conajmniej jak Maria Stuart, a jej kolega w białej kurtce, jak lord Douglas. Moja towarzyszką kajutowa, zobaczywszy ich pierwszy raz, rzekła uniżenie: „Może państwo będą tak łaskawi dać nam trochę ciepłej wody...” Nie wszyscy jednak goście znajdują odpowiedni ton w stosunku do tych wzorów cierpliwości i dobrego wychowania, naogół zameczają ich ciągłymi pretensjami, mając wiecznie na ustach słowa „ładne porządki”.

„Ładne porządki!” słyszy się także i w stosunku do kapitana, gdy morze zaczyna zanadto bujać okrętem. „Bujać to my — a nie nas” — czyta się w oczach obrażonych pasażerów. „Nie, coś takiego! — oburza się jakaś dama „od naszych” — przecież kapitan powinien niedopuszczać do tego, gdzieś przeciekać burzę... dobić do brzegu... a nie tak...”

Do dobrego tonu należy także narzekanie na brak ciepłej wody w kabinach, chociaż łazienek jest na „Kościszce” pod dostatkiem. Dopiero tu, na okręcie, okazało się, jak czysta nacja są Polacy, i koby to był przypuścić! Każdy z nas zna dobrze to mycie rąk u znajomych w łazience, w której zwykle ką-

pie się tylko miotła, bielizna, szczotka i małe kocięta. Znam także jednego krajowego pijaczynę, który nie mógł zrozumieć słowa „woda”. „Acha — rzekł po namyśle — to to, co pod mostem...” Ow „czyszciec” robili ci sami goście, którzy latem jeżdżą gremjalnie na półwysp Helski, gdzie wogóle o ciepłej kąpiel nie wspomina się nawet, a gorącą wodę dostaje się w małym imbryczku, już zgóry dla ułatwienia brudną. Wogóle „Kościszko” przypomina nieco Hel, także morze z obu stron, z tą różnicą na plus, że nie trzeba do niego wskakiwać. Publiczność też ta sama. Te same lyse rejenty i adwokaty, te same ministery, ministrowe i... carowe. Mamy także kilka, jakby z Jastarni wyjętych, platynowych blondynek, które w ciepłe dni, reklamują na swoich figurach „Polski Len”, a na głowach „polski tlen”.

Przekonałam się, że na morzu wychodzi z człowieka jego prawdziwy charakter, tak jak przy hazardowych grach, lub pijaństwie. Na „Kościszce” naprzykład widzi się zrównoważone „z ładu” damy, które tu nagłe zaczęły histeryzować. Biegają one po wszystkich pokładach z włosami rozwianymi w cztery strony świata i kociętuja przemocą chcących spokojnie chorować mężczyzn. — „Kiedyż więc spotkamy się na dolnym pokładzie?” — inwitują namiętnym szepem. Różnice między temperamentem Polek i Polaków też wystąpiły na morzu w całej pełni. Polscy mężczyźni to naród północny, lubiący tak, jak nasi sąsiedzi, Szwedzi i Duńczycy, często zaglądać do kieliszka, kochający dom, dzieci i żonę. Polki, to całkiem inny naród: namiętny, południowy, żywiołowy. Co druga prawie żona na „Kościszce” myślała o tem, że by pozostawionemu w kraju mężowi przypiąć różki, chociażby wielkości różków chrabaszczka. Mężowie zaś, przeciwnie, tęsknili do swoich w domu pozostawionych żon. Zdanie, wygłoszone przez jednego z nich, które przytoczę

OTYŁOŚĆ OSŁABIA SERCE

Serca otyłych obłożone tłuszczem, pracują z wysiłkiem, wyczerpują się i wcześniej odmawiają posłuszeństwa. Ziela Magistra Wolskiego „Degrosa” zawierają jod organiczny znajdujący się w morskiej roślinie Yahanga, który wprowadzony do organizmu, pobudza gruczoł tarczowy do należytej pracy, powodując spalanie nadmiernej ilości tłuszczu. Stosują się przeciwko otyłości i nie wymagają specjalnej diety. Ziela ze znak. ochr. „Degrosa” do nabycia w aptekach i drogeriach. Wytwórnia Magister E. Wolski, Warszawa, Ziela 14 m. 1.

w całości, najlepiej scharakteryzuje ich zimna, północna natura: „Nigdy już nie pojedzie na taką wycieczkę bez żony!” — jęknął.

— Czy tak pan za nią tęskni?

— Nie, tylko wówczas możeby mi inne baby dały święty spokój!

Nasi „milusińscy”, jak zauważyłam, przeważnie nie mówią żadnym językiem, jak własnym. Nigdy nie zapomnę dwóch pasażerek, eleganckich zresztą bab, które, zwiędzając autem jedną z wysp Kanaryjskich, chciały zatrzymać szofera ażeby sobie kupić bananów. „Szofer — aretez, wollen kupare bananen!” — zawołała jedna z nich, na co szofer, Portugalczyk, najlepszą angielszczyzną odparł im, że nie rozumie z ich mowy ani słowa. Inna znów świetnie ubrana „kościszczówna”, pragnąc wytłomaczyć szoferowi, że jego auto jest stare i do niczego, rzekła do niego z uroczym dąsem: „Auto — alto” — na co on mógł tylko wzruszyć ramionami. Jak widzimy, momentów humorystycznych jest na naszej wycieczce aż nadto.

MAGDALENA SAMOZWANIEC.

DLUGOWIECZNOŚĆ JEST PREMJA NATURY

dla tych, którzy dbają o zdrowie. Przy objawach sklerozy stosujcie naturalny sok czosnku z marką ochronną f. f. Apteka Mazowiecka, Warszawa, Mazowiecka 10. Broszury wysyłamy bezpłatnie. ng 7438

Już wyszedł
ZESZYT II-gi

POLSKIEGO SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO

(obejmujący nazwiska od: **Andronicus Tranquillus do Babel Franciszek** M. i.: św. Andrzej Świerad, Andrzej Bobola, Angermann Kludjusz, Ankwicze, Anny księżne polskie i Anna Jagiellonka, Antoniewicz, Antonowicz Włodzimierz, Anusz Franciszek, Appel Karol, Arciszewscy, Asnyk Adam, August II i III, Awejde Oskar i t. p.)

Zeszyt III-ci

ukazuje się 1 maja 1935 r. i będzie m. i. zawierał życiorysy Badenich, Balickiego, Bałuckiego, biskupa Bandurskiego, Baranowskich i t. d. dg 1410

PRENUMERATE

(rocznie 5 zeszytów po 96 stron dwuszpaltowych za łączną kwotę zł 25), przyjmuje **Polska Akademia Umiejętności, Kraków, Sławkowska 17**. Tamże udziela się wszelkich wyjaśnień i informacji.

Zamiejscowym wysyła się **Polski Słownik Biograficzny** po wpłaceniu na konto **P. K. O. Nr. 408-444** całorocznej prenumeraty.

Na marginesie pewnej książki podróżniczej

Na recenzję ks. dr. Gronkowskiego o książce ks. Kneblewskiego „U źródeł Świętej Rzeki”, zamieszczoną na łamach pisma naszego z dnia 3 bm. — ks. W. Kneblewski nadesłał odpowiedź, która, po skreśleniu ustępów zbyt osobistych zamieszczamy poniżej w imię bezstronności:

W odpowiedzi mojemu recenzentowi

W imię zasady „audiatur et altera pars” niech mi będzie wolno odpowiedzieć na recenzję z mojej książeczki „U źródeł Świętej Rzeki”, napisaną przez ks. dr. W. Gronkowskiego w odcińku K. P. z 3 marca b. r.

Moja praca „U źródeł Świętej Rzeki” nie ma pretensji do wyczerpującego i naukowego traktowania Palestyny. Jest książką-feljetonem, szkicem, reportażem z podróży. Nie jestem więc obowiązany do dawania odsyłaczy, wymieniania całej literatury naukowej, którą się posługuję każdy publicysta, czy nią będzie dzieło specjalne, czy jaki leksykon lub inna encyklopedia. „Ex libris libri fiunt” i to samo będzie robił mój recenzent w wielu wypadkach, kiedy wystąpi z analogiczną pracą o charakterze ściśle literackim, publicystycznym.

Nie myli się mój recenzent, kiedy podaje trzy źródła do moich czterech

rozdziałów na ogólną liczbę czterestu, z których zmuszony byłem korzystać, bo poruszają kwestie bardzo specjalne życia Arabów i ceremonjału wschodniego, dla poznania których trzeba byłoby siedzieć w Palestynie chyba całe lata, ja byłem na to za krótko.

Nie wolno się czepiać kilku szczegółów, czy nieścisłości, i wysnuwać z nich wnioski zbyt daleko idące. Historia z fotografiami jest złośliwa. W jednym z pism rzeczwiście zostały umieszczone zdjęcia, zrobione przez zawodowego fotografa, gdyż te, które fortelem musiałem zdobywać u Samarytan, ze względu na marne wykończenie do druku się nie nadawały, za mało były wyraźne. I te ostatnie posiadam w swojej tece.

Drugi moment, to twierdzenie, że wsadzam w usta dzieci samarytańskich pozdrowienie żydowskie: „szalom”. Jest to nieprawda. Przytaczam dosłownie ustęp ze str. 117: „Z tych zaułków wysypuje się dzieciak o płowych włosach... i radośnie nas witają wschodnim obyczajem, wyciągając ręczyny przed siebie”. A dalej, następne zdanie zaczyna się od wiersza, zawierającego moje powitanie: „Szalom, szalom! Jak się macie małe Samarytany”. Więc ja witałem dzieci tem wy-

rażeniem semickim, a nie mnie dzieci, nie znając bowiem języka arabskiego, czy samarytańskiego, żartem użyłem tego hebrajskiego wyrażenia.

Zastrzegam się przeciwko zarzutowi dosłowności brania cudzych materiałów do tych niewielu specjalnych rozdziałów. Zarzuty co do kilku drobnych nieścisłości geograficznych niestosowne, choć nie zawsze, jak z górą Tabor, która chociaż nie w prostej to jednak jest w krzywej linii między Nazaretem i Tyberjadą. Drugi zarzut „geograficzny” również złośliwy. Mówi ks. recenzent „Kana Galilejska leży zdaniem ks. K. między Hajfą i Nazaretem”. Ja tego na str. 169 nie twierdzę. Ustęp jest skrótowo „Z Hajfy jedziemy do Nazaretu. Po drodze Kana Galilejska”. To znaczy, że wyjeżdżając z Nazaretu, po drodze mamy Kanę, i tak jest w rzeczywistości, o której nie powinienem pouczać takiego specjalistę, jak mój recenzent. Dalej zarzut z topografii również mętny: „Grobowce królów żydowskich zwiędzał autor, schodząc z góry Oliwnej”, skoro urzędowy Przewodnik po Ziemi św. mówi „schodzi się tam szerokimi schodami” — to chyba nie pod górę tylko z góry. Analogiczne drobniaki, to dalsze wywody recenzenta. Czy aby nie używa on mocno powiększającego szkła w tym labiryncie zarzutów, aż do tego, że nie znam języków obcych dostatecznie, a szczególnie angielskiego. Daruję Szanowny

Recenzent, że nie będzie mnie uczył angielskiego, skoro dłużej siedział w środowisku anglosaskim, jak jego osoba. Zdaje się, że pięć lat pracy w St. Zjednoczonych i studjum uniwersyteckie w Washingtonie, przecież odbywane w angielszczyźnie, aż zadość wystarczą do korzystania z angielskich źródeł.

Recenzja, jakiej się nie spodziewałem, będzie mi powodem do poprawy usterek i wydania drugiego nakładu.

KS. W. KNEBLEWSKI.

Tyle ks. Kneblewski. W odpowiedzi na powyższe nadsyła nam ks. dr. Gronkowski następujące oświadczenie:

Oświadczenie.

Jakiegokolwiek natury i treści miałyby być wywody Ks. Kneblewskiego, oświadczam, że podtrzymuję w całej pełni brzmienie mej recenzji o jego książce p. t. „U źródeł Świętej Rzeki” (patrz „Kurjer Poznański” z dnia 3 marca oraz z dnia 5 marca) z tem wyjaśnieniem, że podczas redagowania recenzji nie uważałem bynajmniej książki Ks. Kneblewskiego za pracę „naukową”. Sapienti sat!

KS. DR. WITOLD GRONKOWSKI.

Na tem zamykamy polemikę na temat omawianej książki.

Redakcja.

ŻYCIE SOKOLE

Zjazdy rad okręgowych

Kujawy swartą ławą pod sztandarem „sokolim“

Inowrocław. W niedzielę, 10 bm. odbył się w sokolniczym zjeździe rady pod przewodnictwem prezesa okręgowego dha Ziętowskiego przy udziale około 40 delegatów z 20 gniazd oraz członków zarządu okr. Dwa gniazda, Gąsawa i Mogiła, nie przysłały swych przedstawicieli i nie uniewiniły się. Przewodnictwem Dzielnicę Wielkopolskiej reprezentowali dh. prezes Wolski i dhna wiceprezeska Rozmiarkowa, jako przewodniczącą dzielnicowego wydziału „Sokolic“.

Na wstępie omówiono i zatwierdzono szereg bieżących spraw organizacyjnych poczem przystąpiono do sprawozdań rocznych sekretarza, skarbnika, naczelnika i naczelniczki okręgowej, poprzedzonych dłuższymi przemówieniami prezesa, który w treściwych słowach dał ogólny pogląd na rozwój pracy organizacyjnej w okręgu. Ze sprawozdań tych wynika, że zarząd okręgowy usilnie zabiegał o prawidłowy rozwój życia organizacyjnego tak pod względem administracyjnym jak technicznym, dając inicjatywę oraz kontrolując prace gniazd przez liczne lustracje. Dzięki temu oraz dzięki obowiązkowości i sprawności czynników lokalnych, niektóre gniazda pracują wzorowo, w innych natomiast ujawniają się jeszcze różne braki i niedomagania. Okręg liczy 22 gniazda, w tym 4 gniazda żeńskie, a ogólna liczba członków wynosi 1 123, w tym 113 druhen; poza tem blisko setka młodzieży zaprawia się pod kierownictwem instruktorów i instruktoerek sokolich. Z ogólnej liczby członków 40% bierze udział w ćwiczeniach. Państwowa Odznaka Sportowa posiada około 150 druhow i druhen.

Nawiązując do sprawozdań wygłosił dh. prezes dzielnicowy dłuższe przemówienie programowe, w którym w gorących słowach przedstawił ideowe podstawy Sokolstwa, jego cele i zadania, a wyrażając zarządowi okręgowemu uznanie za jego pełną poświęcenia pracę, wzywał równocześnie przed-

stawicieli gniazd do spotęgowania wysiłków w tak pożytecznej dla narodu i państwa służbie sokolej. — Po krótkiej dyskusji udzielono, w myśl wniosku komisji rewizyjnej, jednomyślnie pokwitowania skarbnikowi i całemu zarządowi. Budżet na rok 1935 ustalono w kwocie 1 500 zł, a jako miejsce tegorocznego zlotu okręgowego wybrano Gniewkowo, na wniosek tamtejszego „gniazda, które w ostatnim czasie znacznie się ożywiło oraz utworzyło oddział żeński.

Wybory uzupełniające do zarządu nie przyniosły żadnych zmian; prezesem wybrany został w tajemnym głosowaniu jednomyślnie ponownie dh. dyr. Ziętowski, oraz członkiem zarządu dh. red. Przybylski. Poza tem zatwierdzono jednomyślnie dokonany przez naczelnictwo okręgowe wybór dha Radzińskiego ponownie na naczelnika a dha Chalupki na jego zastępcę.

Z dużym zadowoleniem przyjęto do wiadomości uchwałę dzielnicowego wydziału „sokolic“ w sprawie zwołania tegorocznego ogólnego zjazdu druhen wielkopolskich do Inowrocławia w dniu 5 i 6 października. Sprawę tę przedstawiła obszernie dhna wiceprez. dzielnic. Rozmiarkowa, podając projektowany program, obejmujący poza obradami zjazdowymi także kurs dzielnicowy dla naczelniczek oraz wystawę ozdób choinkowych.

Bezpośrednio po zakończeniu zebrania rady okręgowej odbyła się pod przewodnictwem dhny wiceprez. Rozmiarkowej konferencja druhen, w wyniku której utworzono okręgowy wydział „sokolic“ mający specjalnie opiekować gniazdami i oddziałami żeńskimi na terenie okręgu. W skład wydziału weszły druheny: przewodnicząca drowa Znaniecka, zast. przew. C. Przybylska, sekretarka Oczachowska, skarbniczka Mrozówna, przewodn. sekcji oświat. Mrówczyńska, naczelniczka Namysłowska, sekcja dochodów niestałych Korusowa, Plotkowa i Szczepańska.

Okręg Lwówecki wybija się na czoło w dzielnicę

Lwówek. Tegoroczne zebranie rady zgodnie z tradycją odbyło się w atmosferze bardzo rzeczowych debat i wykazało, że Okręg Lwówecki zalicza się do najlepszych w naszej dzielnicę.

Obrady odbyły się w lokalu dha Jana Wolskiego. Zagaił je i przewodniczył w obecności delegata Dzielnicę Wlkp. dha Tomasza Roskosza pełen niespożytej energii, dh. prezes dr. Szamborskim. Na ogólną liczbę 15 nie przysłały swych delegatów i nieusprawiedliwiły się gniazda: Lutomek. Niewierz, Terespotockie i Turowo. Wohee tych opieszalszych gniazd postanowiono wdrożyć energiczne kroki organizacyjne.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z ostatniego zjazdu rady okręgu, przystąpiono do sprawozdań rocznych. Składali je kolejno druhowie: prezes dr. Szamborski, sekretarz — Witkowski, skarbnik — Zimny, naczelnik — Galas, naczelniczka — Mińska Felicja. Wszystkie sprawozdania były opracowane wzorowo, dając bardzo dokładny przegląd pracy sokolej w okręgu. — Przedewszystkiem podkreślić należy z wielkim uznaniem, że gniazdo Lwówek męskie i żeńskie, oraz Pniewy żeńskie nie mają żadnych zaległości i finansowych. Na ogół w stosunku do r. ub. jest przyrost 10% członków. W rzeczowej dyskusji wyrażano się z uznaniem o pracy sterników okręgu, następnie na wniosek komisji rewizyjnej udzielono jednomyślnie absolutorjum całemu zarzą-

Bilans rocznej pracy okręgu średzkiego

Środa. Odbyło się posiedzenie rady okręgowej z udziałem delegata przewodnictwa dzielnicę dha dra Bochenka. Reprezentowane były gniazda w liczbie 10: Środa męskie i żeńskie, Peckowo, Starkowiec, Piatkowski, Kolniczek, Zaniemyśl, Chocicza, Krzykosy, Nowe Miasto i Brzezie. Nie przysłały delegatów gniazda: Witowo i Tangowa Górka. Przewodniczył dh. prezes Czarzyński. Poszczególni prezesi zdawali sprawozdania z działalności gniazd za r. 1934. Gniazda te wykazują na ogół ożywioną działalność. Pewną bolączką stanowi sprawa ściągania składek. Sprawozdanie z działalności zarządu złożył dh sekretarz okr. Kołodziejczak a z naczelnictwa dh naczelnik Otoccki. Zarząd odbył w roku 13 posiedzeń. Naczelnictwo okr. urządziło lustrację wszystkich gniazd i zorganizowało kursy 18 lutego, 18 marca, i 24 kwietnia 1934 r. Gniazda brały udział w zlocie jubileuszowym w Poznaniu w liczbie 113 druhen i druhow. Nad spr-

dowi.

Po krótkim, a mocnym przemówieniu delegata dzielnicę dha Tomasza Roskosza, które znalazło żywiolowy odzew na sali przystąpiono do uzupełniających wyborów zarządu. Wybrani zostali dhowie: Bogusławski, Sobkowski, Wieczorek i Markowski; do komisji rewizyjnej dhowie: Wolski, Jan, Spendowski, Zygmunt i Siwiński, Antoni; do sądu honorowego dhowie: Kowalski, Spendowski, Wąsowicz, Siwiński i Smerkowa. Podano również do wiadomości delegatów zatwierdzone przez zarząd naczelnictwo w skład którego weszli: dhowie: Galas Roman (naczelnik), Górny Franciszek (I-szy zast. naczeln.), Halas Michał (II-gi zast. naczeln.), naczelniczka okręgu i kret. Mińska Felicja.

Powołano również do życia okręgowy wydział sokolic z niestrudzoną i ofiarną w pracy prezeską dh. Maćkowiakową na czele, oraz Mińska, Smerkową i Filipowiczówną. Na wniosek naczelnictwa uchwalono urządzić w maju cztero-dniowy kurs dla naczelników gniazd, w związku z czem dobrowolnie zobowiązały się opodatkować wszystkie gniazda. Wybór delegatów do wyższych władz przekazano zarządowi. Zlot okręgu, wyznaczony na dzień 7 lipca b. r. w Lwówku. Owocne obrady zakończyły mocne, pełne wiary w żywotne siły Sokolstwa przemówienia delegata dzielnicę dha Roskosza i prezesa okręgu dha dra Szamborskiego.

wodzeniami rozwinęła się ożywiona dyskusja. Delegat dzielnicę w dłuższym przemówieniu wskazał na zadania „Sokola“ w obecnych czasach i warunkach a poza ćwiczeniami ciała położył wielki nacisk na działalność wychowawczą wśród druhen i druhow. „Sokół“ wychowuje pełnego człowieka tak pod względem fizycznym, jak i walorów duchowych, człowieka-obywatela, który rozumie doniosłość spraw ogólnych.

Po udzieleniu absolutorjum wybrano w miejsce ustępujących członków zarządu ponownie prezesem dha Czarzyńskiego Bronisława, sekretarzem, Kołodziejczak Waclawa i lawnikami Jankiewiczza Winc. i Chudogo Józefa, poza tem z gniazda Peckowa został wybrany do wydziału dh. Liedke Władysław. W skład komisji rewizyjnej weszli dhowie: Szuwalski, Rektorowski, Prauziński. — Na podkreślenie i uznanie zasługuje sprawne i pełne poświęcenie, prowadzenie spraw finansowych

okręgu przez skarbnika dha Olchta Bronisława, który mimo trudności potrafi znaleźć fundusze na najkonieczniejsze potrzeby. Dzielnice też kieruje sprawami okręgu w zastępstwie dha prezesa, który mieszka w Nowym Mieście, dh wiceprezes Dydymski.

Zlot okręgowy odbędzie się w Środzie 7 lipca. Postanowiono, opodatkować członków gniazd jednorazowym datkiem w wysokości najmniej 20 gr. na cele zlotowe. Skład naczelnictwa tworzą: naczelnik — Otoccki Franciszek, I zast. naczelnika — Szewczyk Franc., II zastępcą Rachuta Jó-

Rozwój pracy „sokolej“ w okręgu wolsztyńskim

Wolsztyn. Zjazd naczelnictwa i rady okręgowej rozpoczęły ćwiczenia naczelników gniazdowych oraz członków grona technicznego, wykonane wzorowo pod kierownictwem naczelnika okręgowego dha Adama Przybyły oraz zast. naczelnika druha Rzepy. Stało do raportu przeszło 40 druhow z 19 gniazd na 20 należących do okręgu. O godz. 11 odbyło się posiedzenie naczelnictwa, na którym dał pogląd na prace techniczne dh Przybyła. Omawiano zlot okręgowy i uchwalono odbyć go w Grodzisku wraz z zawodami okręgowymi. Następnie wybrano ponownie naczelnikiem dh. Adama Przybyły z Wolsztyna — I zast. nacz. dh. Stanisława Rzepę ze Zbąszynia oraz II zastępcą dh. Andrzeja Marciniaka z Obry, poczem wygłosił przemówienie delegat dzielnicę druhen wiceprezes Stoiński.

Popołudniu odbyło się posiedzenie rady okręgowej pod przewodnictwem wiceprezesa ks. Graszynski z Gościeszyna. Na wstępie uczczono pamięć zmarłego ś. p. dh. Ludwika Wróbla poczem stwierdzono obecność 17 gniazd na 20 należących do

GABINET KOSMETYCZNY
Mę. chemi KUNTZÓWNY
Poznań, pl. Wolności 9 m. 13.
Pielegnacja cery i włosów. Tel. 54-38.
dg 1 409

zef, sekr. — Lepczyński Józef, zast. sekretarza — Fenger Kazimierz, poza tem członkowie Dzikowski Kaz., Budasz Antoni i z ramienia zarządu okręgowego wicepr. Dydymski Roman i Sentek Teodor.

okręgu. Sprawozdanie zarządu wykazało, iż okręg pracuje dość intensywnie. Członków ogółem liczy druhow 672, druhen 12, młodzieży 162, ćwiczących posiada 342 druhow, druhen 12 i 82 młodzi. Skarbnik miał w kasie 662,70 zł. W dyskusji delegaci wykazali wiele zrozumienia dla rozwoju „Sokola“ i rzucili szereg cennych uwag.

W wyborach został prezesem dh. ks. Alfons Graszynski z Gościeszyna, wiceprezesem dh. Ferdynand Fiebig, sekretarzem dh. Euligjusz Ławecki. Dalej rada zatwierdziła wybór, dokonany przez naczelnictwo, jako lawnika wszedł dh. Franciszek Biskup z Wolsztyna, Sąd honorowy: druhowie: Borowicz, Bosa Stanisław i Hejducki. Do komisji rewizyjnej należą druhowie: Maćkowiak, Cholewa, Adameczak.

Na zakończenie delegat dzielnicę dh. wiceprezes Stoiński dał pogląd na całokształt pracy w dzielnicę zachęcając zebranych do wyłączenia wszystkich sił, aby rozwój Sokolstwa zaznaczył się coraz dobitniej. Następnie zareferował w sprawie ubezpieczeń na życie i zachęcał członków do ubezpieczenia się.

ŻYCIE HARCERSKIE

Cel pracy harcmistrza

Za „Strażnicą Harcerską“ podajemy następujące uwagi na temat celu pracy naszej.

„Celow harcerskiej pracy jest wiele. Możemy wśród nich wyróżnić:

I. Cel zasadniczy: rozwój, bezpieczeństwo i chwała potężnej Polski, katolickiej i narodowej, a obok tego celu naczelnego jeszcze cele specjalne, wychowawcze.

II. W drużynach:

1) wytworzenie z drużyn ośrodków wychowawczych, o czystej, harcerskiej atmosferze, działających sprawnie i istniejących trwale;

2) takie zorganizowanie drużyny, aby się w niej łączyły drużyny zuchów, młodzieży, wódczógów, starszych harcerzy, koła staroharcerskie i koła przyjaciel. W ten sposób ułatwimy życie harcerskie, „od lat najmłodszych do późnej siwizny“ jak najliczniejszej grupie wychowanków drużyny;

3) zapewnienie drużynie stałego dopływu ideowych chłopców;

4) zapewnienie odpowiedniego zastępcy i następcy drużynowego, aby w żadnym wypadku nie było przerwy w pracy.

III. W stosunku do harcerzy, obok celu naczelnego (wychowania dobrego Polaka):

1) rozwinięcie specjalnych cech harcerskich w każdym, n. p. wytworzenie zamilowania do służby bliżnim, pogody, karności i t. p.

2) praca drużynowego nad poszczególnymi zastępami. Zastępy, podobnie jak chłopcy, mają swój charakter, który trzeba i można urobić. Zależnie od charakteru zastępu, drużynowy musi ustalić, w jakim kierunku zamierza urobić swoje Rysie, Psy, czy Żubry (np. czystość w mowie, obowiązkowość, odwaga);

3) na koniec trzeba powiedzieć dokładnie, w jakim kierunku chce się urobić każdego z harcerzy; wskazówką będzie przy tem prawo i przyrzeczenie, trzeba jednak pamiętać, że każdy chłopiec przedstawia typ odrębny i że niemożliwe jest osiągnięcie w pracy natchmiasowego wyniku; trzeba poznać główne zalety i wady każdego i kolejno postawić sobie za cel rozwijanie zalet i zwalczanie wad, przy pomocy tych środków, jakie daje nam wychowawczy system skautowy“.

Po zjeździe Z. O. Wlkp.

Tegoroczny zjazd Zarządu Oddziału poprzedziły odprawy St. H. i instruktorów. Mile notujemy zdanie dha Rączkowskiego, wygłoszone w referacie: „Starszoharcerska służba Polsce“, że harcerz polski nie może być kosmopolitą, lecz musi przez całe życie służyć Polsce. Brawo Druhu! Macie rację! Już dosyć nam naopowiadano o różnych „braterstwach“. Znamy historję Polski i dobrze wiemy, jak naród nasz wychodził na różnych „czulych przyjaźniach“. Wyjaśnijcie, druhu — przy okazji — sprawę tę druhowi Maciejewskiemu, który — na tej samej odprawie — zapytany przez jednego z delegatów o sprawę Żydów w Z. H. P., odpowiedział, że ich w Związku nie ma, a jeśli są, to tylko przechrzy. Otóż wyjaśnijcie temu druhowi, że są u nas w Związku nie tylko Żydzi rasowi (chrzczeni i niechrzczeni); nie tylko mieszczący (o większej czy mniejszej domieszce krwi żydowskiej), zarażający swoją psychiką żydowską Polaków, ale są również Polacy-katolicy, idący świadomie czy też nie — pod komendą żydowską. *)

Na odprawie instruktorskiej zgodzono się jednomyślnie, że czas największy zamawiać na pewien okres, rozwój liczbowy harcerstwa. Ofensywa „wszoz“ grozi zalamaniem z powodu nadmiernego przerosu liczbowego. Obecnie trzeba pomyśleć o pracy „w głąb“. — Interesujące są prądy nurtujące „grupe rządząca“ w naszej Chorągwi. Sam fakt wysunięcia przez jedną i tę samą grupę ludzi aż 3 kandydatów na komendanta chorągwi mówi sam za siebie. Przypuszczalnie należy, że jedynie niedaleki termin zlotu jubileuszowego nie pozwo-

*) Zob. „Życie Harc.“ z dnia 3. III. oraz „Strażnicę Harc.“ nr. 3 r. ub. hufców. Przypuszczamy, że zainteresowanie III na ostateczną rozgrywkę wewnętrzną w

naszej „sanacji“ harcerskiej.

Sam zjazd miał przebieg zupełnie spokojny. Mało naogół uczestniczyli w nim księża, bądź to jako harcerze, bądź jako opiekunowie wzgl. kapelani drużyn, czy hufców. Przypuszczamy, że zainteresowanie wśród księży harcerstwem wzrasta stale, lecz jeszcze nie osiągnęliśmy takiej liczby księży w harcerstwie naszym, do jakiej n. p. doszli skauci francuscy.

Na sali obrad zauważyć można było aż 9 członków Akad. Koła Harc., natomiast delegaci a nawet kierownicy innych Zrzeszeń St. H. nie tylko nie otrzymali kart wstępu, ale nawet i zaproszeń. Przypuszczalnie należy, że takie foworyzowanie jednych, a szykanowanie innych do celu nie prowadzą. Tyle mówi się o konieczności zatrzymania w Związku starszych harcerzy; walczą się nawet o „łagodniejsze“ prawo dla nich — byle tylko w Z. H. P. ich zachować — a zapomina się, że właśnie z powodu szykan najróżniejszych odchodzą od nas ludzie najdzielniejsi, przestrzegający prawa bez zastrzeżeń. A może istnieje instrukcja — dotychczas nam nieznaną — nakazująca pozostawienie w Z. H. P. tylko tych St. Harcerzy, którzy... są urzędnikami państwowymi wzgl. tych którzy mają zamiar nimi zostać? — Nie tędy droga, Druhowie! Mniej zacietrzewienia, a więcej poszanowania cudzych poglądów. Idea harcerska jest zbyt wielką, by nie mogła pogodzić ludzi chcących dla niej pracować. Z. R.

Korpus Gen. Dowbór-Muśnickiego

Wydanie poczty wojskowej: 2530 sztuk znaczków luźnych, w blokach, arkuszach i na listach itp., w tem najróżniejsze błędy i rzadkości, sprzedam za 6 000 złotych. Zgłoszenia poważnych reflektantów do Kurjera Pozn. zg 10 712.

Wykwintną garderobę damską

wykonuje tylko

WARSZAWSKI SALON MÓD

dg 1352

Plac Wolności 7, I piętro

Telefon 18-92

Firma chrześcijańska

Rok zał. 1924

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Dziś rozpoczyna się turniej „Sokoła”

Zdjęcie na dworcu poznańskim zagranicznych pięściarzy, którzy przybyli na turniej „Sokoła”. Od lewej stoją pp. Dankowski (z „Sokoła”) trener Dirksen, delegat Zw. Niemieckiego Adler, Zehetmayer, delegat Zw. Austr. Kosterstiz i Hoffmann (z „Sokoła”). Siedzą również od lewej: Mayer, Bernlöhr, Stein i Murach.

Dziś zatem punktualnie o godz. 19.30 rozpoczyna się w hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich oczekiwany z ogromnym zainteresowaniem przez wszystkich sportowców czwórkowy turniej międzynarodowy poznańskiego „Sokoła”. Organizatorzy dotrzymali słowa. Ujrzymy na starcie wszystkich zapowiadanych „asów” zagranicznych i polskich. Zgromadzenie tak doborowej stawki nie jest rzeczą łatwą, słusznie też należy się pełne uznanie urządzającym, że potrafili dokonać rzeczy, której już niejedni próbowali napróżno.

Dziś rano przyjechał ostatni zawodnik zagraniczny, Czech Hrubesz ze swym opiekunem, Beranem i zatrzymał się również w hotelu „Britania”. Wszyscy zawodnicy polscy są w dobrej for-

mie i pełni jak najlepszych nadziei, zapewniając, że dolożą wszystkich starań, aby jak najgodnie bronić barw naszych.

Przypominamy, że dziś odbędą się następujące spotkania: musza — „Teddy” i Gielnik, Pela i Janowczyk; półśrednia — Hrubesz i Taborek, Murach i Misiurewicz; średnia — Stein i Chmielewski, Bernlöhr i Przybylski; półciężka — Zehetmayer i Rogowski, Mayer i Doroba. Walki trwają każda trzy koła po tyleż minut. W ringu sędziuje por. Serwatkiwicz, na punkty pp.: K. i Z. Derdowie, oraz por. Łapiński. Przedaż biletów odbywa się w „Camerze” tylko do godziny 15, a później od 17-tej nabywać można bilety tylko przy kasie.

Narciarstwo

Na malej skoczni olimpijskiej w Garmisch-Partenkirchen w Niemczech odbyły się wczoraj zawody o światło elektrycznym. Zwyciężył bezapelacyjnie Norweg Birger Ruid, który uzyskał skoki 48 i 49 m. a poza konkursem nawet 54 m.

Piłka nożna

„Warta” i „Legja”. Jutro będziemy mieli możliwość oglądania pierwszego poważnego spotkania piłkarskiego w roku bieżącym, meczu towarzyskiego między ligową drużyną „Warty” i „Legją”, wielokrotnym mistrzem „A” klasy poznańskiej Forma obu drużyn jak na początku sezonu jest bardzo dobra, o czym świadczą ich ostatnie wyniki. Dlatego też spotkanie zapowiada się nadzwyczaj ciekawie. Początek meczu na boisku „Warty” o godz. 15. (kom)
„Cybina” i „Pogoń” spotkają się jutro o godz. 11 na stadionie śródeckim w walce towarzyskiej.

Pływanie

Nowy rekord światowy ustanowił w Los Angeles Amerykanin Gilhulla na 440 y crawlom w czasie 4:48.3 bijąc swój własny rekord dotychczasowy o trzy dziesiąte sekundy. Amerykanin Medica uzyskał swego czasu nawet 4:46.8, lecz rekord ten nie był uznany wobec niewypelnienia warunków i przepisów normujących ustalanie tych rekordów.

Tennis

W piątek został wyeliminowany w San Remo ostatni nasz tenisista Tarłowski. Polak grał z Włochem Rado, przyczem wyraźnie było widać, że jest niedysponowany. Tarłowski przegrał w dwu setach 1:6 i 3:6. (PAT)

„Pentatlon” i „Polonia” Główna. Spotkanie o spadek z klasy B odbędzie się jutro o godz. 11 na stadionie wojskowym przy ul. Bukowskiej.

„San” i „Sparta” Oborniki. Zawody o

mistrzostwo kl. C i wejście do kl. B odbędą się jutro o godz. 11 na arenie.

Wśród zawodowców

Primo Carnera pokonał wczoraj Amerykanina Ray Impelletiere w 9 starciu przez techn. k. o.

Carlo Orlandi włoski mistrz Europy wagi lekkiej zwyciężył na punkty Hiszpana Jose Mica. W Zurychu Niemiec Ausboeck wygrał w wadze muszej z Francuzem Kip Lippé, zaś Niemiec Mayer uległ w wadze półciężkiej Francuzowi Lachartre również na punkty.

Z Tow. Ziemiaków Włp.

Katolickie Stowarzyszenie Kobiet w Poznaniu organizuje cykl wykładów pedagogicznych dla inteligencji w czasie od 14 marca do 4 kwietnia b. r. Na razie podejmemy tytuły wykładów w bieżącym tygodniu:

poniedziałek 18. 3., o godz. 17 „Podstawa karności w wychowaniu” — Z. Górską, „Racjonalne odżywianie dzieci” — O. Bieńkowska;

czwartek 21. 3. o godz. 17: „Trudności wychowawcze w wieku dojrzewania chłopców i dziewcząt” — prof. dr. Wachowski;

poniedziałek, 23. 3. o godz. 17: „Postawa rodziców i wychowawców” — ks. prof. Skaziński, „Pielęgnowanie osobowości w okresie pierwiastkowym” — dr. L. Posady. Powyższe wykłady odbywać się będą na malej sali Domu Królowej Jadwigi, przy Al. Marcinkowskiego 1.

Panie chcące zapoznać się z nowoczesnymi metodami cięcia drzew owocowych, prosimy o natychmiastowe zgłoszenie się do Biura Ziemiaków, Mickiewicza 33, celem zorganizowania wycieczki do Jankowic oraz ustalenia daty tego pokazu. — Dojazd z Poznania autobusem. W razie zgłoszenia się zbyt małej ilości osób, wy-

MAGGIego przyprawa do wszelkiego rodzaju potraw: zup, sosów, sałat i t.p.

Nowe ceny za powtórne napełnianie				
But. nr.	00	0	1	2
Zł.	0,36	0,68	1,35	2,15

ciężka nie odbędzie się.

Styczniowe zebranie wrzesińskiego Koła Ziemiaków odbyło się przy licznych udziałach członków i zaproszonych gości. Przewodnicząca p. Maj. Szyfterowa omówiła na wstępie program balu, który Kolo urządziło na cele kolonij letniej w czasie karnawału, poczem poleciła pamięci pań bezrobotnych m. Wrześni oraz biedne dzieci szkolne.

Wybór referentki do Sekcji Ekonomicznej odłożony został do następnego zebrania.

roku. Dochodzenie spadku skutecznie można za pośrednictwem Konsulatu Polskiego w Ameryce, właściwego dla danego terytorjum. (Kg)

— H. S. Przysługuje Panu prawo zatrzymania pozostawionego przedmiotu aż do uregulowania należności. Radzimy donieść o tem adwokatowi przeciwnej strony. (Kg)

— J. J. 1100. Jeżeli wartość działu spadkowego wynosi 20—50 tys. zł, podatek ¼ proc., jeżeli wartość przekracza 50 tys. (aż do 100 tys. zł), podatek 1 proc. (K)

— Br. R. Umowy pisemnej nie zawierano, więc opłata stempłowa nie należy się. Radzimy wnieść sprzeciw. (K)

— 10 lat. Ustawa nie przewiduje specjalnej dopłaty od sublokatora, jednak bez zgody gospodarza nie wolno odnajmować pokoi. Drobne naprawy ponosi lokator, większe (zasadnicze) gospodarz. Może Pan płacić obecnie czynsz podstawowy, czyli około 54 zł miesięcznie; nie może Pan jednak żądać zwrotu lub zaliczenia sumy nadpłaconej. Zaleganie z dwiema miesięcznymi ratami czynszu jest prawnym powodem wypowiedzenia. Sprawę „Japówki” radzimy skierować do prokuratury. Jeżeli piecyk gazowy był objęty umową najmu, może Pan oczywiście żądać nowego. Może Pan też wobec zmienionych warunków zwrócić się do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu o ustalenie czynszu. Zwolnienie bezrobotnego od podatku od lokali może nastąpić, jeżeli posiada mieszkanie tylko jedno- lub dwuizbowe i bez sublokatora. (K)

— Stała Czytelniczka — Poznań. Wyrażam znajomość spraw samorządowych. Podania do władz samorządowych, względnie, w razie ogłoszenia wakansu, do instancji ogłaszającej. (K)

— Z. O. Egzekucję z wyroku o alimenty może prowadzić tylko opiekun dziecka, a nie matka. Jeżeli dłużnik wyprowadził się do Gdańska, winien opiekun na podstawie świadectwa ubóstwa postarać się o wyrok sądu gdańskiego, pozwalający na egzekucję u dłużnika w Gdańsku. Sąd opiekuńczy winien to opiekunowi nakazać. (Kg)

„GŁOS”

nr. 5

do nabycia w kioskach i admin.
pisma: Poznań, św. Marcin 65

Cena egz. 30 groszy

Jutro wystąpi NADZIEJA PADLEWSKA

Przypominamy o jutrzejszym koncercie znakomitej pianistki **Nadzieji Padlewskiej**, który odbędzie się w auli uniwersyteckiej wieczorem o godzinie 8-mej. Melomani poważnych koncertów przyjdą zapowiedź występu jednej z najznakomitszych pianistek miejscowych z największym zadowoleniem, tymwięcej, że rzadko pojawiają się na naszej estradzie artyści tej miary co Nadzieja Padlewska. Artystka znana jest dostatecznie z swej działalności artystycznej w naszym mieście. Cała prasa poznańska podkreśla jednogłośnie wysoki artyzm Nadzieji Padlewskiej, — również recenzenci stolicy wyrazili się — z okazji występu w Filharmonji — z największym uznaniem o naszej artystce, wysuwając na pierwszy plan jej nieskazitelną technikę i muzykalność.

Bogaty program, który Nadzieja Padlewska wykona składa się z utworów Bacha, Scarlatti, Beethovena, Brahmsa, Chopina, Liszta, Glazunowa i in. Przedaż biletów w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20 w cenie 3,— zł do 90 gr., w dzień koncertu wieczorem od godziny 7 przy kasie.

zg 10 718

korespondencja

z czytelnikami

— Józef. Jeżeli obrót przekroczył sumę 13000 zł, należało wykupić świadectwo przemysłowe III kat., do czego Urząd Skarbowy może zmusić. Od ogólnego dochodu nie wolno odliczać czynszu dzierżawnego, natomiast można odliczyć państwowemu podatek obrotowy. O ile kontrakt automatycznie się nie przedłużył, może Pan stawić wniosek do urzędu rozjemczego dla spraw najmu o ustalenie podstawowego komornego z czerwca 1914

DOM HANDLOWY F. WOŹNIAK

POZNAŃ, ul. Rynkowa (Kramarska 16) udziela Czytelnikom naszym, za przedłożeniem niniejszego kuponu do dnia 23. 3. 1935

5% specjalnego rabatu, przy zakupach materiałów jedwabnych, wełnianych i wszelkich innych na: suknie, bluski, komplety, kostjmy i płaszcze.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

ZŁA PRZEMIANA MATERJI

jest często przyczyną wielu chorób (kamienie żółciowe, choroby wątroby, artretyzm, ischias, choroby skóry). Ziola

„Cholekinaza”

H. Niemojewskiego systematycznie i energicznie wzmagają czynność wątroby i wydzielają w ten sposób szkodliwe poboczne produkty przemiany materji, uniemożliwiając równocześnie zaleganie ich w organizmie. Skład główny: Warszawa, Nowy Świat 5, oraz apteki i sklepy apteczne. Żądać bezpłatnych broszur. ng 7439

Od 1-go kwietnia 1935 r.

Tanie Turystyczne Wycieczki do Z. S. R. R. „INTURISTA”

przez przedstawicielstwa

Zapisy i szczegółowe informacje przez wszystkie oddziały

Polskiego Biura Podróży „ORBIS” sp. z ogr. odp.,
Wagons-Lits//Cook,
Union Lloyd, Warszawa, Chmielna 44.

Tg 387

Poszukuje się od zaraz pierwszorzędnego

stenotypisty

względnie stenotypistki z językami polskim, francuskim, angielskim i niemieckim, ewentualnie z polskim niemieckim i angielskim. Znajomość stenografji w językach polskim i niemieckim bezwzględnie wymagana. Oferty sub. „Korespondencja” do P. A. T. w Katowicach.

ng 6854

ś. p.

Barbara Jarzębowska

długoletnia nasza kierowniczką filii w Poznaniu zmarła dnia 15 marca 1935 r. W Zmarłej straciliśmy oddaną pracowniczkę. Cześć Jej pamięci!

zg 10 720
E. WEDEL S. A. w Warszawie.

ś. p.

Barbara Jarzębowska

długoletnia pracowniczką Firmy E. Wedel zmarła dnia 15 marca 1935 r. W Zmarłej straciliśmy zacną i niezapomnianą Koleżankę. Cześć Jej pamięci!

zg 10 721
Kierowniczką i Koleżanki Centralnego Sklepu w Warszawie.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszej ukochanej matki, ś. p.

Bronisławy Człapczyńskiej

odprawi się

nabożeństwo żałobne

w kościele św. Marcina w poniedziałek, 18. bm., o godz. 8,30 rano.

Stanisławostwo Wronieccy z dziećmi. i Marjanostwo Obremscy

Za spokój duszy, ś. p.

Jana Gólkowskiego

odprawi się

msza święta

w kościele parafjalnym św. Łazarza w poniedziałek, dnia 18 marca br. o godzinie 7 rano.

zg 10 717
W smutku pogrążona rodzina.

Pogrzeb odbył się dnia 16 marca 1935 r. w Lisewie (Pomorze).

August Hoffmann, Gniezno

Szkołki drzew i róż. Tel. 212

Pierwszorzędne największe zapasy, gwarantowane odmiany, drzewa owocowe, alejowe i krzaki. Niskie i piętne róże, konifery, biliny, rośliny szparagowe, Dahlie etc. Wysyła się do każdej stacji pocztowej i kolejowej. — Katalog i cennik bezpłatnie. dg 1321

FARBY - LAKIERY - POKOSTY

FIRMY J. PEREK — LESZNO

Pokost - pod gwarancją - czyste lufany — kilo zł 1,85

zg 6 708
PO CENACH FABRYCZNYCH

TYLKO WODNA 13. DAWNEJ TELEFON W. GARBARY 53-26

Poszukujemy IMPORTERÓW

chcących sprowadzić w drodze kompensacji towary z Niemiec

Dogodne warunki. Łask. oferty z dokładnym podaniem obiektu prosimy kierować pod dg 1370 do Kurjera Poznańskiego.

Sprzedam bardzo korzystnie

przedsiębiorstwo

dobrze zaprowadzone, istniejące od 50-ciu lat na jednym miejscu zaopatrzone w nowoczesne maszyny do ciecicia i polerowania marmurów. — Zgłoszenia nadsyłać: Tadeusz Stachowski, zarządcą masy upadłościowej firmy „Marmur”, Wrocławska 18. zg 10 700

W sobotę, 16 marca 1935 r., o godz. 2-giej w nocy, zmarła, opatrzona Sakramentami św., na drogę wieczności, nasza najtroskliwsza, ukochana matka, babunia i prababunia, ś. p.

Aniela z Wiśniewskich Kostrzewska

przeżywszy lat 85. Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby, ul. Mostowa 14, na cmentarz farny przy ul. Grunwaldzkiej we wtorek, 19 bm. o godz. 4-tej. Msza św. za duszę drogiej Zmarłej odprawi się w środę, 20. bm. w kościele farnym o godzinie 8-ej rano.

zg 10 724

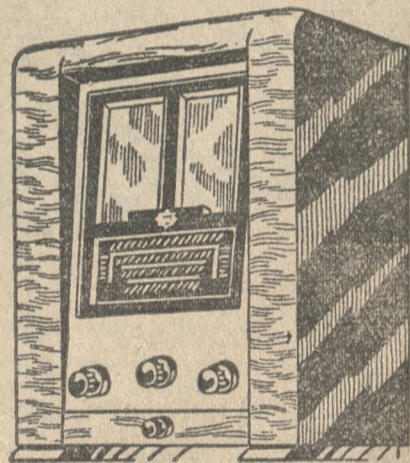
Poznań, Borzęciecki, Chłudowo.

W imieniu stroskanej rodziny

Ks. Kazimierz Kostrzewski.

REWELACYJNY WIELOOBWODOWY ODBIORNIK „LUXOR” Z PLATYNOWEJ SERJI TELEFUNKEN PRZEWIDZIAŁ I UWZGLĘDNIŁ WSZYSTKIE WASZE ŻYCZENIA. ULTRA-SELEKTYWNY PRZY ZACHOWANIU PIĘKNEGO TONU ODBIÓR STACJI Z CAŁEGO ŚWIATA.

CENA WRAZ Z LAMPAMI 396 zł

TELEFUNKEN-LUXOR

TRUSKAWIEC-ZDRÓJ

Sezon wiosenny od 1 kwietnia.

Informacyj ządać — mieszkania zamawiać tylko przez Zarząd Zdrojowy w Truskawcu. zg 7381

NOWOŚCI WIOSENNE

na płaszcze, suknie i kostjomy poleca w wielkim wyborze, po rewelacyjnie niskich cenach

R. i C. Kaczmarek - Poznań, ul. Nowa 3.

Natomiast eleganckie płaszcze damskie, męskie i dziecięce, artykuły damskie i męskie — wykwinny dział miarowy — tylko

w Domu Konfekcyjnym - R. i C. Kaczmarek

Poznań, Stary Rynek 98/100

Pr 3 059/60-11.32/3

Dla reklamy dodać będziemy do końca bież. miesiąca gratis:

przy zakupie zł 15,— ¼ tuz. chusteczek, przy 25,— zł 1 ręcznik adamaszkowy, przy 40,— zł 1 ręcznik frotte lub 2 adamaszkowe, przy zł 60,— 2 mtr. koł. batystu, przy ca. zł 100,— 2 mtr. jedwabiu na bluzkę.

zg 8 034

„HAFTOPLIS“

wykonuje mierzki okretki — dziurki wykończenie szali falban. plisowanie. Jekatyzowanie hafty monogramy tarcze gimnazjalne. obciąganie guzików nadrabianie stóp. podnoszenie oczek terminowo — najtaniej STARY RYNEK, wejście Włankowa, filja Rom. Szymańskiego 1. Pg 2917

ALUMINIOWE NACZYNIA

nadzwyczaj korzystnie po cenach wysprzedażowych. również korzystnie polecam: naczynia emalowane maszynki do mięsa młynki do kawy noże i widełce łyżki i łyżeczki

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3.

telef. 35-18 35-43.

Przyjmujemy asygnaty „Kredyt“.

zg 6072/6088

STEMPLE

L. KAPELA

WROCLAWSKA 19

nr 6 680/1

KUPUJE

MEBLE ANTYCZNE

mahoniowe, orzechowe, całe urządzenia, oddzielne sztuki. Oferty pod:

„Gotówka“ „PAR“

Warszawa, ul. Bracka 17.

Pr 2 839-62.81

Ekspedjent-dekorator

blawatnik, A. Bandel, 27 Grudnia 6, Fabryka Kołder, modnych Iran i bielizny pościelowej.

Pr 3 084-11.60

Drzewka i krzewy

owocowe ozdobne alejowe

róże

i konifery

w wielkim wyborze polecają

A. i J. JESKE

SZKOŁKI DRZEW

Jelonek, poczta Złotniki, k/Poznań

telefon 3.

Filja sprzedaży:

Poznań, ul. Emilji Szanińskiej

tramwaj linii 5.

nr 7279

ORYGINALNE PROSZKI

„MIGRENO-“

„NERVOŠIN“

R.M.S.W. 121599

ZNAK FABR.

z KOGUTKIEM

SA ŚRODKIEM KOJĄCYM BÓLE

ZASTOJOWANIE:

BOLE GŁOWY

MIGRENA, NEURALGIA

BOLE ZĘBOWE

GRYPA, PRZEZIĘBIENIA

BOLE: ARTRETYCZNE, STAWOWE, KOSTNE I T.P.

ŻĄDANIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW

ZĘ ZN. FABR. KOGUTEK

SPRZĘDAJA APTEKI

zg 6075

DOBRE I TANI

każdy m. luje

kto u nas

FARBY I LAKIERY

kupuje.

Centr. Skład Farb

właśc. M. Pupia

PIEKARY Tel. 32-05

obok Fabryki Kołder.

Obsługa ściśle fachowa.

zg 7517/8

MARZEC 19 WTOREK
 Otwarcie magazynu
TRYKOTAŻY: POŃCZOCH
 przy Starym Ryнку 71/72
 Przemiesiony z Zamkowej 5
Marceli PIELATOWSKI
 rok zał. 1923

Tylko w opakowaniu oryginalnym zaopatrzone numerem i ceną

KAWA NACHTIGAL GDAŃSK **ZAL. 1897**

Nachtigala kawa domowa

nr. 24	po 125 g	zł 0,60
" 26	" 125 "	" 0,65
" 28	" 125 "	" 0,70
" 30	" 125 "	" 0,75
" 32	" 125 "	" 0,80
" 34	" 125 "	" 0,85
" 36	" 125 "	" 0,90

Nachtigala kawa nadzwyczajna

nr. 40	po 125 g	zł 1,00
" 44	" 125 "	" 1,10
" 52	" 125 "	" 1,30
" 58	" 125 "	" 1,45

Nachtigala kawa szlachetna

nr. 64	po 125 g	zł 1,60
" 72	" 125 "	" 1,80
" 76	" 125 "	" 1,90
" 80	" 125 "	" 2,00

Kilka tysięcy funtów kawy Nachtigala, hali, higienicznie zapakuje i sprzedaje się dziennie. Najwyższe odanszenie

Nachtigala kawa od roku 1897 zawsze dobrą

W Poznaniu do nabycia u następujących firm:

J. Gadebusch, Drogerja, Nowa 7
 A. Gołębecka, Kraszewskiego 9a
 Bracia Koepp, św. Marcin 77
 Konsumverein, 5p z Wjazdowa 3

J. Stoschek, Pierackiego 13
 „Zagon“ wł. M. Smolichowa, Kraszewskiego 2
 J. Zakrzewski, Rynek Śródceki nr. 15
 St. Zawadzki, Kraszewskiego 4

dg 1341

Co dyktuje tegoroczna moda?

Najlepiej poinformuje Panią o tem nasza fachowa porada i stale kompletowane w naszym magazynie

Nowości Wiosenne

w materiałach wełnianych i jedwabiach na suknie, płaszcze, komplety i t. p.

f. kaźmierski
poznań
 Specjalny skład bławatów, St. Rynek 38/39.

Pg 2 932-11.46

NA NADCHODZĄCY SEZON
 polecamy nasze bogato zaopatrzone działy.

Kolosalny wybór wszelkich gatunków jakości i wzorów firan po cenach bezkonkurencyjnych oraz nie mniej bogato zaopatrzone działy wszelkich obić meblowych i kilimów jest rewelacją sezonu największego magazynu na Wielkopolskę firmy

MICHAŁ PIECZYŃSKI, Poznań, Stary Rynek 44
 parter i piętro. Telefon 24-14 narożnik Woźnej.
 Pomimo rewelacyjnych niskich cen udzielamy jeszcze 10% rabatu. dg 13-7

Znajdziecie prawdę w horoskopie

Pozwólcie mi bezpłatnie odpowiedzieć Wam o Waszych przeżyciach, Waszych planach na przyszłość, możliwościach finansowych i innych poufnych sprawach. Wasze możliwości życiowe, szczęście w małżeństwie, Wasi przyjaciele i wrogowie, powodzenie w Waszych poczynaniach i spekulacjach, spadki oraz wiele innych ważnych zagadnień mogą być wyjaśnione dzięki potężnej wiedzy — astrologji.

Pozwólcie przepowiedzieć Wam rzeczy zdumiewające, które mogą zmienić zupełnie kierunek Waszego życia, przynosząc szczęście i powodzenie. Wasz horoskop będzie szczegółowy, w języku zrozumiałym dla wszystkich, w objętości nie mniejszej, niż 2 całe strony.

Należy koniecznie podać datę urodzenia, nazwisko i adres własnoręcznym wyraźnym piśmem. Kto chce, może załączyć i złoty polskimi znaczkami pocztowymi na pokrycie kosztów niniejszego ogłoszenia i porta. Ponieważ taka okazja może się więcej nie nadarzyć, należy zatem nie zwlekać napisząc do: **ROXROY STUDIOS Dept. 3530 J Emmastraat 42, Den Haag, Holandia.** Porto na list do Holandji wynosi zł 0.55.

N. B. Prof. Roxroy cieszy się najwyższem uznaniem wśród swych wielu klientów. Jest on najstarszym i najslawniejszym astrologiem na kontynencie, praktykując pod tym samym adresem już od przeszło 20 lat. Dowodem niezawodności jego przepowiedni służy fakt, że wszelkie prace, za które pobiera koszty, dostarcza na zasadach „Zadowolenie pod gwarancją inaczej zwrot pieniędzy”.

N. B. Prof. Roxroy nie zna języka polskiego i dlatego odpowiadać może tylko po niemiecku (na żądanie po francusku lub angielsku). Tg 496

Prof. ROXROY
 znakomity astrolog

Otwierajcie szafy!
 Przeglądajcie garderobę!

Odzież wiosenną czyści chemicznie i farbuje

„BARWA-KAZIMAJSKI”
 Filje we wszystkich dzielnicach m. Poznania.

Już nadeszły Nowości wiosenne

w jedwabiach i wełnach na suknie, komplety i płaszcze

W. Groszkiewicz,
 Stary Rynek 59

dywany chodniki firany

Koldry na puchu, wełnie i wacie własnej fabrykacji nadal po zniżonych cenach.

Pg 290-703

Potrzebując niezwłocznie gotówki sprzedam kilka **wyjątkowo pięknych prawdziwych perskich dywanów i mostków za gotówkę.**

Śpieszne oferty pod n 6889 do Administracji „Kurjera Poznańskiego”.

PROTOKÓŁ
 z konkursu premiowego Kołontaj.

Sąd Konkursowy na posiedzeniu odbytem w dniu dzisiejszym w Katowicach przyznał jednogłośnie w myśl warunków konkursu premiowego firmy E.A. Kołontaj, Katowice-Brynów

6 premii gotówkowych i 910 towarowych o łącznej wartości zł 6.000.-

Wybranych przez Sąd uczestnikom. Nazwiska otrzymujących nagrody pieniężne postanowiono ogłosić, a nadto zawiadomić pisemnie wszystkich innych nagrodzonych.

Sąd Konkursowy:
 Dr. Dąbrowski, Notariusz
 Dr. Zdankiewicz,
 Dr. W. Safir,
 W. Pistiey,
 Katowice, dnia 28. lutego 1935r.

E.A. Kołontaj,
 R. Czermak,
 Katowice, dnia 28. lutego 1935r.

P.S. Spis nagrodzonych złożony jest u przewodniczącego Sądu Konkursowego Dra Dąbrowskiego, ul. Mieleckiego 10. Każda uczestniczka konkursu otrzyma z fabryki osobne zawiadomienie

Ogłoszenie premjowanych nagrodami pieniężnymi nastąpi mniej więcej za 14 dni.

ŚLEDZIE jarmuckie, holenderskie i szkockie w 1/2 i 1/1 beczkach
 Islandzkie w 1/2 b. 1/8 i 1/16 sadkach w wielkim wyborze stale na składzie.

ST. BAREŁKOWSKI
 Hurt. kol. Pr 3 368-11.42
 Poznań, ul. Woźna 18. Tel. 39-00 — 56-56

Młodszy zdolny **pomocnik z branży bławatnej**

mający również praktykę w konfekcji męskiej, potrzebny od zaraz. Reflektuje się litylko na siłę dobrze wykwalifikowaną. Zgłoszenia — skrzynka pocztowa 17. Inowrocław. zg 10 715

Jedna z większych fabryk wyrobów spożywczych poszukuje dzielnego z dobrimi referencjami, dobrze zaprowadzonego u klienteli w tej branży

sprzedawcy

na miasto Poznań i Pomorze. Reflektanci, którzy odpowiadają tym warunkom zechcą złożyć swoje zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, pod O. K. 200. Pg 3077-11.57

Polecamy **DO BUDOWLI!**

I-Dźwigary. Żelazo
 Żelazo do betonu
 Gwoździe i śruby
 Okucia do pieców i kuchni
 Kuchnie westfalskie
 Kotły do pralni
 Piece żelazne
 Zamki i zawiasy do drzwi i okien
 Okna lano-żelazne
 Siatkę ocynkowaną na płoty

Ceny najtańsze.
 Cenniki na żądanie.

T. Krzyżanowski
 Spółka z ogr. odp.
 w Poznaniu, ulica Szewska 16.
 Telefon nr. 33-33 i 36 90

nr 7 215/6

Parcele

budowlane nabedziesz najkorzystniej tylko za „Osiedlem Warszawskiem” przy Leśniczówce — „Główniec”. Informacje na miejscu Hepkowska. zd 60 321

Dom

nowy wolny od podatku z ogrodem pokoje 5x4. dla emeryta lub kupca na kolonialkę. Stepiński, Wągrowiec, Janowiecka 35. zd 62 913

PRZODUJĄCY MAGAZYN MÓD

damskich i męskich oraz bielizny, galanterji i towarów meblowo-dekoracyjnych.

F. WOŹNIAK Poznań, ul. Rynekowa (narożnik Kramarskiej 16)

Stały napływ nowości wiosennych w materiałach na suknie, komplety, kostjomy i płaszcze, oraz na ubrania i palta męskie
WIELKI WYBÓR MODELOWYCH KOSTJUMÓW I PŁASZCZY DAMSKICH.

Dom Konfekcyjny
R. C. Kacmarek
nr 98/100.

W. Majewicz i Ska
skład sukna
nr 77

Stan. Schulz
Galanteria damska
nr 80/82

Dom Handlowy
F. Woźniak
ul. Rynekowa 16
narożnik Kramarskiej

Bławaty
St. Muszyński
nr 95/96.

B. Hildebrandt
odzież ochronna
nr 73/74.

Haftoplis
St. Rynek 6
wejście z ul. Wiankowej

Wózki dziecięce
L. Krause
nr 26

Bogaty dział
firan, dywanów, chodników
oraz wszelkich
obici meblowych
poleca
M. Pieczyński
nr 44.
narożnik Wóźnej

Fa. B. Antkowiak
magazyn
wykw. obuwia
nr 6

Wykw. odzież męska
dział miatowy
W. Konkiewicz
nr 8.

Gramofony
Elektrotechnika
S. Kamiński
nr 13/14

Centralna Drogerja
J. Czepczyński
nr 8

Polska Centrala
Spół. Spółdz. Kolej.
oddział
bławatów i obuwia
nr 46/47.

Nowości wiosenne
w
konfekcji damskiej i męskiej
poleca
F. Lisiecki i Ska
SP. Z. O. O. nr 49.

Stary Rynek

zaprasza
tysiące przechodniów
do obejrzenia wystaw
sklepowych i zaopatrzenia
się w towary wszelkiego
branz

Meble
Bołkoś
nr 51.

Jedwabie
nowości - wełny
płótna - firany
Z. Bytnerowicz
St. Rynek 52 nar. Wodnej
bogate asortymenty wiosenne

Stanisław Schulz Stary Rynek 80/82
Swetry - Trykoty
Pończochy - Rękawiczki
Bielizna - Koronki

BŁAWATY
JEDWABIE - Damskie materiały
wełniane i bawełniane - stołowizna
St. Muszyński, Stary Rynek 90

A. DENIZOT

Luboń-(Poznań)
poleca
drzewa i krzewy owocowe, parkowe i ozdobne róże, konifery, rośliny na żywopłoty.
Cennik na żądanie! Cennik na żądanie!

Agenci - Odsprzedawcy

odwiedzający sklepy i biura wszystkich branż
poszukiwani
celem sprzedaży patentowanych i niezbędnych artykułów z dziedziny reklam wystawowych. Potrzebny kapitał kilkadziesiąt złotych. Osiągalny dochód kilkaset złotych miesięcznie. Oferty „Technovum”, Warszawa, Grzybowska 23, ng 7444

WYSYŁKOWY DOM TAPET

STRYSZYK Aleje Marcinkowskiego 19 Tel. 1292
TAPETY — CERATY — LISTWY — CHODNIKI

Tow. Fabrykacji Firanek, Tiuli i Koronek
LENKIER GETTLICH i Ska S. A. WARSZAWA
zaprasza do zwiedzania
WYSTAWY
FIRANEK oraz DEKORACJI OKIEN
urządzonej
w Poznaniu przy ul. 27 Grudnia 14.
Wszelkie informacje w lokalu wystawowym.

ZAWIADAMIAM

uprzejmie Szanowną Klientele, że jako długoletni współpracownik w firmie Skóra i S-ka, wystąpiłem z tejże firmy i założyłem własne przedsiębiorstwo sprzedazy
maszyn do pisania — leczenia — powielania
różnych fabrykatów,
wszelkich przyborów biurowych,
naprawa maszyn biurowych wszelkich systemów
Jako długoletni pracownik w tejże branży dołożę starań, aby przez solidną i fachową obsługę oraz ceny umiarkowane zaskarbić sobie zaufanie i proszę w tym kierunku o łaskawe poparcie. Z poważaniem
Marjan Nowakowski, Poznań, ul. Półwiejska 40
Telefon 37-57

Poboczny zarobek

Poszukujemy w większych miastach prowincjonalnych
informatorów
dostarczających potrzebnych nam adresów. Wynagrodzenie od adresu. Panowie, znający stosunki miejscowe, zechcą podać swoje możliwości i adres do Tow. Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124, sub: „Adresy”. Tg 493

MIESZKANIE

5-pokojowe z przynależnościami na II piętrze 27 Grudnia ewtl. na biura do wynajęcia. Łask. zgłoszenia do dozorecy Borkowskiego, Kantaka 1. zg 10 716

W postępowaniu upadłościowym nad majątkiem kupca Ignacego Brozka w Poznaniu znak akt 2 Na 3/25 ma być dokonany końcowy podział masy.
Stan masy, rozporządzalny do podziału wynosi . . . . . zł 4 709,48

Zamierza się uwzględnić:
Wierzytelności uprzywilejowane wg. § 61 liczba 1 Ord. U. . . . . zł 145,24
Wierzytelności uprzywilejowane wg. § 61 liczba 2 Ord. U. . . . . zł 1 600,73
Wierzytelności nieuprzywilejowane wg. § 61 liczba 6 Ord. U. ustalone na sumę zł 22 450,85 stosownie do przypadającej dywidendy 13,2% czyli . . . . . zł 2 963,51
ogółem zł 4 709,48

Wykaz uwzględnionych wierzytelności jest wyłożony do wglądu zainteresowanych w Sekretarjacie Sądu Grodzkiego w Poznaniu pokój 45.
Poznań, dnia 11 marca 1935 r. Pg 3081-11,28
Zawidowca konkursowy (—) Tadeusz Stachowski, ul. Ogrodowa nr. 9.

Ważne dla Pań... **WIOSNA** Zachować!!!
Nowo otwarty
Pierwszorzędny Salon Mód Damskich.
Wykonuje na miarę: suknie, kostjomy, płaszcze, mundurki, piżamy, jupe eulotte. Krój francuski i angielski. Ceny dla zjednania klienteli, mimo artystycznego wykonania najniższe. Jako wybitny krojczy wielkich firm w Warszawie (Herse), Krakowie, a przez szereg lat w Poznaniu, obsługując firmy jak: Dom Konfekcyjny, Bławat Polski, Ruciński i inne — samem daję gwarancje za piękne wykonanie.
dg 1327 **J. GALAZKA, Poznań, Wrocławska 19.**

St. Grabianowski i S-ka S. A.

Poznań, Pl. Wolności 11, tel. 40-10 40-11
poleca do dostawy z składu względ. z reprez. hut
Blachy, Pręty, Rury, Druty: miedz., mosięż., alum., cynk i zdobnicze. Metale, Armaturę (bronz i żel.), Szczeliwo, Pasy (skórzane i z sierści wielbłądziej), Tygle grafitowe i inne artykuły techniczne. dg 1404/4

OKAZYJNE KUPNO

pięknego parku, graniczącego z lasem. Ogród owocowy, warzywny, truskawki, szparagarnia. Razem 33 morgi. W parku ładny wygodny dom 11 pokojowy, oficyna piętrowa, budynek gospodarski, lodownia. Miejsceowość zdrowa o wysokiej kulturze. Od Poznania 35 km. Szosa, kolej, autobus w miejscu. Oferty: Ziemianin, poczta Ostroróg Wlkp. zg 10 704

WARSAWA ZŁOTA 5
Lecznica
Wznowienie Operacje
DR. MICHAŁEK-BRODZKI CHALUPNY

Mieszkanie

komfortowe, 4 duże pokoje, kuchnia, hoł i łazienka, świeżo odrestaurowane, posadzka parkietowa, drugie piętro w górnej części św. Marcina od zaraz do wynajęcia. Warunek: częściowy zwrot renowacji. Oferty Kurjer Pozn. zg 10 723.

Skład żelaza w Lesznie

w rynku wraz z domem, zaprowadzony od 100 lat z powodu śmierci właściciela firmy Falk Hamburga korzystnie za gotówkę zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia A. Szmani, Leszno, Plac Metziga 23. ng 7421

Potrzebny Majster stolarski

jaknajlepiej obeznany z wyrobem wykwintnych mebli formierowanych pokoi jadańnych i sypialek, pierwszorzędny rutynowany fachowiec, energiczny, solidny, mocny dozorować nad większą ilością stolarzy. Kandydaci tylko o wysokich kwalifikacjach, którzy pracowali w większych przedsiębiorstwach, i mogą się wykazać zdolnościami, zechcą przelać szczegółowe oferty z podaniem warunków, dotychczasowej działalności z dołączeniem odpisów świadectw i fotografii do Kurjera Poznańskiego pod dg 1337.

Dzierżawy

majątku około 600 morg poszukuje inżynier agronom, b. dyrektor dóbr, referencje i świadectwa pierwszorzędne. — Przyjmie również poręczającą administrację, zapewniając stały i pewny dochód z majątku. Gwarancja hipoteczna. Adres: Ziemianin, poczta Ostroróg Wlkp. zg 10 703

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11.15.

1. KAMIENICE

Sprzedam
połowe kamienicy z zarządem. Oferty Kurjer Poznański zg 64 47 6

Parcele
willowa kupie, podac cene, polozenie. Oferty Kurjer Pozn. zg 64 883

Willkę
nowa Puszczykowo, Puszczykowo tylko od właściciela korzystnie kupie. Oferty Kurjer Pozn. zg 64 848

Kamienica
komfortowa, cena 210 000.— wpłaty 80 000, dochód 27 000 sprzedam reszta hipoteka. Maciejewski, Zwierzyniecka 8, telefon 62-66, zg 99

Dom
nowy tanio sprzedam. Budzyński Kolejowa 32. zg 65 367

Kamienica
centrum dochód 15 100 cena — 100 000 wpłaty 50 000. Zgłoszenia zleceniodawcy kupujących. Oferty Kurjer Pozn. zg 65 753

Kamienice
dwoma składami, centrum mniejszego miasteczka, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zg 65 556

Kamienica
z trzema składami i piekarnią w Środzie z powodu śmierci właściciela zaraz na sprzedaż. Cena 45 000 zł. Jest również skład sprzętów domowych do objęcia. Zgłoszenia Aleja Hetmańska 44, m. 3. zg 65 460

Kupię
dochodowa, komfortowa kamienica 3-4-pokojowa od właściciela bez pośrednictwa, przy przynajmniej jednej ulicy. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zg 65 484

Willa
10 pokojowa, 2 morgi ogrodu, cena 40 000, wpłaty 20 000. Jaskiewicz, Poznań Aleje Marcinkowskiego 27 — 13. zg 65 798

Wybór
korzystnych kamienic, will poleca Gruszczyński, Pocztowa 30. zg 65 444

Kamienicę
centrum, komfortowa, dochód 12 000.—, sprzedam 70 000.—. Oferty Kurjer Poznański zg 65 633

Kamienica
z dużym placem pod budowę, dochód 12 tysięcy. Wpłaty 60 tys. Oferty Kurjer Pozn. zg 65 455

Teren
budynkami — zaraz sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zg 65 836

Willę
w Poznaniu kupi emeryt uwzględnia sie tylko oferty z dokl. podaniem warunków, ceny kupna, obciążenia, rok budowy, położenie itp. Łask. oferty Kurjer Pozn. zg 65 696

Sprzedam
kamienicę trzypiętrową, w której miesi sie dobrze prosperujący interes rzemieślniczy. Oferty Kurjer Poznański zg 65 828

Kamienica
Poznaniu donosi 4 700 sprzedam 33 000. Oferty Kurjer Poznański zg 63 799

Kamienicę
centrum Poznania sprzedam właściciel za siedemkrotny czynsz podstawowy, dochód przeszło 9 000.—, mieszkania trzy- cztero-pokojowe. Oferty Kurjer Poznański zg 65 678

2. PIENIĄDZ

3 000
poszukuje wspólnika do fabrykacji gilz. Oferty Kurjer Pozn. zg 65 312

15 000,—
wspólnika poszukuje fabryka przetworów żywnościowych, procentowanie kapitału w stosunku rocznym do 100%. Oferty Kurjer Poznański zg 65 321

5000 zł
pożyczki szuka właściciel apteki na 1 kwietnia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zg 65 435

4000,—
kto pożyczki, dobra gwarancja, otrzyma posadę klerowniczą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 65 604

Posada
książkowego dobrze płatna udział zyskach za wkład zł 3 000. Oferty Kurjer Poznański zg 65 578

Student
krytycznej sytuacji szuka pożyczki 50.—. Oferty Kurjer Poznański zg 65 676

Wspólnika
lub wspólniczki gotówka 1000 — 2000 zł celem otwarcia jadłodajni w Gdyni szuka starsza, gospodarna, sumienna wdowa. Spieszne oferty Kurjer Poznański zg 65 691

3. LETNISKI I UZDROWISKA

Bystra
„Słoneczna” (nazwa dawniejsza „Uzdrowisko”) Dra Szarewskiego pensjonat dla zdrowych i uzdrowieńców. Ceny umiarkowane ng 5308

Puszczykowo
willa Helena przy dworcu pokoje umeblowane oraz próżne. zg 65 209

6. OŻENKI

Panna
ładna 10 000 wyprawę wyjdzie za mąż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 65 457

Szczegółnej
uwadze polecamy jedynie znane z rzetelności biuro matrymonjalne „Przyszłość”. Poznań, przesyłać 90 sześciu par. zg 65 401/2

Panna
30, krawcowa, posiadająca 4000, wyjdzie za mąż. Biuro „Przyszłość”. Poznań, Strzałowa 3 — telefon 24-03 zg 65 333/4

Panna
28 gospodarna, posiadająca 30 000 wyjdzie za mąż. Biuro „Przyszłość”. Strzałowa 3, telefon 24-03 (Znacek odpowiedź). zg 65 335

Dla przyjaciela
lat 30, wykształcenie techn. na samodzielnym stanowisku, szukam znajomości inteligentnej pani do lat 27, cel matrymonjalny. Majątek konieczny. Łaskawe odpowiedzi Kurjer Poznański zg 65 141

Korpulentna
dobra, znająca życie na waf z braku znajomości poszukuje towarzystwa starszego szlachetnego pana. Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer Pozn. zg 63 637

Panna
lat 26, gospodarna, posagu 120000 wyjdzie za mąż. Biuro „Przyszłość”. Poznań, Strzałowa 3. Znacek odpowiedź. zg 65 351/2

Idealistka
pozna starszego pana z towarzystwa najchętniej wdowca dzieckiem, cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 65 205

Urzędnik
państwowy, lat 35, przystojny posłubi panne odpowiednia do lat 30. Oferty Kurjer Poznański zg 65 224

Emeryt
lat 40, pozna pania do 50. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zg 65 231

Bezdzienna
wdowa gotówką 12 tys. szuka męża na stałej posadzie lub emeryta do lat 55. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 65 435

Emerytka
młodsza wyjdzie za emeryta lub pana na stałej posadzie. Oferty Kurjer Poznański zg 65 165

Eleg. fryzjerie
pewna egzyst stała klientela za-
raz sprzedam. P.wód rodzinny.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 319

Dom
5 pokoi, półtoramorgowy sad ta-
nio sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański zdg 62 932

Lampa kwarcowa
(Hchnau) na prad stały oraz lam-
py naswietlaniowe

"Vitalux"
„universalne" korzystnie do
sprzedania „Banka". — Wrocław-
ska 30. — nr 7 450

Skład
rzeźniczy z mieszkaniem przy ru-
chliwej ulicy Poznania sprzedam
lub współną zaraz. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 65 349

Skład
rzeźniczy z mieszkaniem i warsz-
tatem w Poznaniu ruchliwej uli-
cy sprzedam. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 65 342

Radjo
esterolampk. sieciorowe szafa. 162ka
Marcin 13 — 10. — zdg 65 343

Świetna egzystencjal
skład kolonialny bardzo dobrze
prosperujący w Poznaniu bardzo
pchlwa ulica tanio na sprzedaż
spowodu choroby właściciela. Of-
erty Kurjer Pozn. zdg 65 433

Kolonjalke
towarem mieszkaniem sprzedam.
Adres Kurjer Pozn. zdg 65 507

Wypredaż
likwidacyjną! Firankę, stor. kap.
obrusów. — Filiet, sztydelkowych.
Ceny okazjone. Pocztowa 29 — 11
zdg 65 509

Antyki
rozmaite meble obrazy świeczniki
kryształowe zegary kryształowy
stara porcelana, perskie pomis-
ty. chusty tureckie Saloniki
damski sprzedam Skarbowa 4 —
parter lewo. — zdg 65 475

Zegarki
reczne, szwajcarskie na minucie
regulowane, gwarancja od 20.— zł
poleca Chwilkowski, św. Marcin
nr. 40. — dg 1 399

Wytównię
wód mineralnych, rozlewnie pów
zaprowadzona sprzedam. Ko-
scielna 16, skład kolonialny.
zdg 65 337

Wózek
biały nikiowy św. Marcin 56 m. 33
zdg 65 639

Plac pod budowlę
przy przynajmniej ulicy Pozna-
nia, 1000 m², oraz
nieruchomość
z dochodem 10 000 zł rocznie sprze-
dać tanio razem lub osobno. Cena
według gminy. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 65 622

Samochód
„Ford" dobrym stanie za bezcen
Jeżycka 39 R. Polewn.
zdg 65 600

Rower — Fotto
3x4 korzystnie Śniadeckich 15
— 3. — zdg 65 599

Motocykl
A. J. S. 500 cm, z przycepką
sprzedam zgłoszenia Ogrodowa 4
m. 3. — zdg 65 738

Wiatrówek
dla towarzysza sprzeda war-
sztat puzkarski. Św. Marcin 27.
zdg 65 757

Każdy może nabyć ra-
dio-odbiornik sieciowy
już za
zł 135.—.

Gała Europol
„Zarówka". Poznań, Al. Marcin-
kowskiego 16, przy kościele.
dg 1 388

Ogródek
działkowy — lub prace pół zysku
Łukowa 10. I. prawo.
zdg 65 747

Skład spożywczy
z maglem, mieszkaniem 2 pokoi-
wym od zaraz korzystnie na
sprzedaz. Adres wskaże Kurjer
Pozn. zdg 65 742

Nowy Dom Komisowy
Woźna 16
poleca korzystnie Jadalinie — Sy-
pialnie

Gabinet 200.—
Komplet debowy okazja
Burka
wszelkie meble używane okazji-
nie sprzedaje — kupuje.
ng 6 767

Kasa kelnerska
„National" gotowa do użytku —
Wielka 20. Okazjony Skład.
ng 6 763

Jadalnie — Sypialnie
Gabinety
męskie debowe wykonanie jak
nowe korzystnie

Burko
żaluzjone amerykańskie różne in-
ne meble używane

Wielka 20
Okazjony Skład. — ng 6 765

Meble
najtaniej poleca fabryka mebli
Szczaniecki, Tama Garbarska 3.
zdg 65 567

Chevrolet
okładowka 1 1/2 tonny bryty do-
brym stanie. Wielka 20. Oka-
zjony Skład. — ng 6 764

Gospodarstwo
96 mórg pszennej przy Ostrowie,
26 000, wpłaty 4 000, reszta amor-
tyzacja. Koszalin, Fredry 6.
zdg 65 608

Maszynę
damska Singer, wpuszczana tanio
sprzedam. Śródka, Ostrówek 15,
mieszkanie 13. — zdg 65 561

Piec
łazienkowy i wannę cynkowa
sprzedam. Mikut, Grunwaldzka
nr. 25. — zdg 65 634

Pianino mahoniowe
Sommerfelda jak nowe dobry ton
okazyjnie

Skrzydło czarne
Carl Becke krzyżowe bardzo krót-
kie okazjone

Kasa National
6 obsłuz okazjone

Kasa żelazna
mniejsza okazjone Poznański,
Dom Komisowy, Dominikańska 3
Pg 3 987-11.65

Jadalnie dębowe
Gabinety męskie
bardzo tanio!
poleca Poznański Dom Komis-
owy, Dominikańska 5.
Pg 3 033-11.66

8 mórg Żegrzu
naprzeciw Chartowa sprzedam
zaraz. Zgłoszenia „Par" pod 11.67
Pg 3 091-11.57

Kanapa
— leżanka tanio. Strzelecka 10,
mieszkanie 4. — zdg 65 607

Dom
masywny zabudowaniem, ogród
owocowy, warzywny na sprzedaż.
Mikolajczak, Strykowo. pow. Poz-
nań. — zdg 65 820

Suknie
używane tanio. Marcin 48 — 7.
zdg 65 813

Okazjal
Piła taśmowa, heblarka, wyrów-
niarka na sprzedaż cena 1.200.—
Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 810

Sprzedam
zamienię platformę na wóz. —
Bóznicza 10/11. — zdg 65 725

Jadalnia
róża polerowana, stolarnia. Sto-
larska 2. — zdg 65 724

Kiosk
egzystencjal, w lesie. Informacja
Wodna 13, m. 5. — zdg 65 722

Harmonjum
fabrykant niemiecki, kase nowo-
czesną National. Pocztowa 11,
m. 6. — zdg 65 790

Fryzjerie
800.— Poznaniu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 789

Pianino
koncertowe zagraniczne, czarne.
tanio. Matejki 58, m. 1.
zdg 65 786

Rzeźnictwo
w centrum Poznania 4-pokojowym
mieszkaniem, duże pracownice,
korzystnie sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdg 65 827

Skład
nabiału, ulica ruchliwa, zaraz na
sprzedaz, ciężarówka okazjone.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 65 826

Ford
ciężarowy 2-tonnowy, Kopernika 9,
mieszkanie 6. — zdg 65 804

„Praga"
limuzyna 8/24 dobrym stanie na-
tachmiast do sprzedania. Niska 1.
zdg 65 780

Gabinet
męski, w dobrym stanie w skórce.
Oglądać można we f-mie K. Jan-
kowski, Zwierzyniecka 7, (Ry-
chlik M.) — zdg 65 776

Sprzedam
okazyjnie maszyny do prasowa-
nia garderoby. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 65 575

Skład
delikatowo wódeczyn przy ru-
chliwej ulicy. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 65 577

Motocykle
New Imperial Matchless nowe
modele nadeszły. Nowaczyk, Gór-
na Wilda 30. — zdg 65 579

Kawiarne-Cukiernię
sprzedam okazjone. Zapewnio-
nie egzystencjal. Lokal bezkonku-
rencyjny, blisko duże Pomorza.
Poważni reflektanci z gotówką
do 8 tys. zł, zgłosza oferty do
Kurjera Pozn. zdg 65 433

Singera
maszyna damska nowa
Pianino
zagraniczne tanio

Kluby
skórzane gabinet męski
Kasa National
Dominikańska 1 — 1.
zdg 65 645

10. MAJĄTKI

Majątek
490 morgowy 80 jeziora 60 łaki
zabudowania dobrym stanie in-
wentarza korzystnie wpłaty 50 000
z przycepką 50 000 amortyzacji.
Rutkowski, Poznań, Półwiejska
5 — 7. — zdg 65 608

Majątek 400—800 mórg
kupię za gotówkę, dobra ziemia,
zabudowania, komunikacja, przy-
szość. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
ng 7 374

11. KUPNA

Wiatrówki
używane i nowe skupuje. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 65 076

Meble
maszyny, rowery, gramofon, gar-
derobe, rozmaitości kupuje. Dom
Komisowy. Słowackiego 39.
zdg 65 322,3

Kupuje
używane meble, garderobe, obu-
wie, kwity lombardowe, skład
komisowy, Słusarska 6a.
dg 1396/7

Kupię
parcelę budowlaną lub dom —
wille — czynszowa nowa wzgl.
niekończoną blisko tramwaju.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 64 847

Złoto
srebro, kwity lombardowe kupu-
je, najwyższe ceny płaci „La-
mus". Strzelecka 1.
Pg 2923-53.450

Kiosk
kupię lub zadzierżawie za gotów-
kę. Oferty podaniem ceny Kur-
jer Poznański zdg 64 513

Plótina
nieprzemakalnego używanego —
większą ilość kupię. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 65 073

Maszynę
do pisania kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 288

Kupimy
motory, prad zmienny. Oferty
cena do Kurjera Poznańskiego
zdg 65 247

Dom
z składem rzeźniczym kupię —
wpłaty 10 000. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 65 189

Nieruchomość
6—8 pokojowa z ogrodem z mo-
żliwością urządzenia 2 mieszkań.
warunek dobra komunikacja do
centrum Poznania. Tylko szcze-
rholowe oferty i warunki sprze-
dazy z dokładnym adresem będą
rozpatrzone Kurjer Poznański
zdg 65 182

Skórki futrzane
surowe niewyprawione kupuje.
Oferty Poznań. Prusa 19, m. 13.
zdg 65 179

Kupię
maszynę traktorową 10/100 cm
12/100 cm i 8/80 cm używane lub
nowe za natychmiastową gotów-
kę. Zgłoszenia Agencja Kurje-
ra Poznańskiego, Teszno.
ng 7420

Kurje
używany kocion miedziany ewentl.
z mech. mieszadłem, wagę decy-
malną 200 kg, motor pieciolitonny
prad zmienny lub motor benzyn-
owy. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 64 782

Gabinet
męski i kluby kupię. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 64 793

Aparat
„Leica" okazjone kupię. Oferty
Kurjer Pozn zdg 65 266

Planino
zaraz kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 65 423.

Motor
dwukonny prad stały 220 wolt to-
karkę (dwukierk), kuskie. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 65 480

Parcele
kupię 400—500 gotówką, przy
tramwaju lub wille, 3 pokoje,
dwumieszkanie od gospodarza
— wielkość — cena. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 65 400

Fiat 505
chłodnice używana i wietrznik kupię.
Oferty. cena Kurjer Poznań-
ski zdg 65 393

Motocykl
angielski 500 cm, dobrym stanie
korzystnie oddam. Wrocławska
30, m. 10. — zdg 65 357

Wózek
dziecięcy, używany kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 381

Rower
męski „Torpedo"
Wage
stółowa 5—10 kg w dobrym sta-
nie kupię. Oferty Kurjer Poznań-
ski ng 7 524

Patefon
mało używany, walizkowy kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 447

Transmisję
motorek kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 530

Kupię
wiertarkę elektryczną, dentystycz-
ną, 220 wolt prad zmienny. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 65 616

Kamienicę - wille
czynszowa, nowa kupię. Wpłaty
do 50 000. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdg 65 618

Gabinet - Jadalnię
używaną kupię. Oferty. Kurjer
Pozn. zdg 65 030

Skład
spożywczy z mieszkaniem poszu-
kuje. Oferty wraz ceną do Kur-
jer Pozn. zdg 65 744

**Willę komfortową jedno-
mieszkaniową**
dużym ogrodem Puszczykowie —
Puszczykówku kupię za gotówkę.
Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla
9. — zdg 65 727

Urządzenie
składowe kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 715

Kolonjalke
z małym mieszkaniem w okolicy
dworca głównego kupię. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 65 558

Wózek
dziecięcy sportke, nowoczesny,
używany kupię. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański dg 1405

Piekarnię
lub cukiernię w dobrym położe-
niu kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 65 701

Gabinet
w dobrym stanie kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 855

Kupię
wolant mały. Pocztowa 16 — m.
8. — zdg 65 684

Maszynę
do pisania dobrym stanie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 777

12. DO WYNAJĘCIA

2
mniejsze pokoje z kuchnią zaraz.
Poznań, Palacza 94. — zdg 65 106/7

Pokój z kuchnią
do wynajęcia II piętro Teczowa
11 m. 6. gospodarz. — zdg 65 511

Trzy pokoje
łazienka od 1. 4. 1935 Grodziska
13. — zdg 64 442

Dwupokojowe
Sześciorokojowe
Wyspiańskiego. — wysoki parter
wolne od 1 kwietnia. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 64 509

7
odnowione, piętro od zaraz. Dzia-
łyńskich 8, gospodarz. — zdg 64 443

Czteropokojowe
komfortowne, garażem wolne. —
Agenci wykluczeni. Dąbrowskiego
88 gospodarz — zdg 64 635

5-pokojowe
I ptr. wolne gospodarz. Długa 3,
m. 9. (Zielone ogródki). dg 1354

Dwupokojowe
łazienka, pokój, nowy dom wy-
najmie gospodarz. Leonarda 1a,
Winiary. — zdg 54 894

3 pokoje
blisko Rynku I. piętro przynale-
żytości wprost od gospodarza,
tylko bardzo porządny lokato-
rowi. Kwartalny czynsz ustawa-
wy — kaucja gwarancyjna. Zgło-
szenia „Par" pod nr. 11.30.
Pr 4052-11.30

4
pokoje z przyłączeniami I piętro,
3 balkony od 1 kwietnia. Luksu-
sowa willa Ostroroga, wiadomo-
tel. 20-91. — zdg 65 276

Mieszkanie
w Ławicy wzdłuż...
darz. Bittner, Dąbrowskiego 70.
zdg 65 140

Dwupokojowe
kuchnia, Pocztowa, czynsz mie-
sięczny. Informacje...
Zielone 3 — 21. — zdg 65 659

Dla dentysty
świetna egzystencjalna mieszkanie
po długoletniej praktyce denty-
stycznej bez konkurencji. Przy
rynku 6 dużych pokoi, łazienka,
pokój służący, balkon, ogród-
kiem — bez. Swarzędz. Wszechni-
ca 5. Pokaje stróż, lub Poznań
27 Grudnia 7, m. 9. Telefon 20-33
zdg 65 635

4
pokoje parter, komf. 89 miesięcz-
nie. Gen. Prądyńskiego 11 —
Gospodarz. — zdg 65 654

Czteropokojowe
dwa balkony przynależności. —
czynsz miesięczny 86.15 od 1-go
kwietnia. Zwrot kosztów 250.—
złot. Spokojna 19 — 9. —
zdg 65 280

Pięciopokojowe
komfortowe, Pocztowa 16, dozorca.
zdg 65 239

Czteropokojowe
komfortowe I. piętro, czynsz mie-
sięczny. Ostrowski 10, dozorca.
zdg 65 240

4 pokoje, balkon
II piętro, komfort, śródmieście,
dzierżawa rok i pół zgóry 1 800
zł, od gospodarza zaraz. Pośred-
nicy wykluczeni. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 65 269

5
pokoi II. p. przynależnościami,
bardzo ładne, słoneczne, suche
balkon spokojnie przy tramwaju
willi od 15 kwietnia 35. Adres
wskaże Kurjer Poznański
zdg 65 230

5
blisko Parku Wilsona I. pięcie
komfort. gospodarz. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 65 137

Dwupokojowe
wolne. Przemysłowa 41, stróż.
zdg 65 129

Czteropokojowe
wolne. Kopernika 4, stróż.
zdg 65 128

Czteropokojowe
I piętro z lampami elektr. od-
stapie, czynsz 75 miesięcznie. —
Zgłoszenia filja Kurjera Poznań-
skiego Focha 74. — zdg 65 249

Pięciopokojowe
centrum miasta, wszelkie przyna-
leżności korzystnie od 1 kwietnia
Informacje: Mostowa 11, biuro.
zdg 65 168

4 pokoje
mieszkanie przy Starym Rynku
częściowo z meblami do oddania.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 65 604

7, 6, 5, 4 i 3
pokojowe mieszkania, biura, skła-
dy w każdej dzielnicy wskaże
„Domus". Plac Wolności 14 a.
Informacje bezpłatne. zdg 56 169

Skład skór i przyborów obuwniczych

przy ruchliwej ulicy w Poznaniu korzystnie sprze-
dam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 63 072/3.

5 pokojowe
słoneczne II, zaraz 120 zł. Patro-
na Jackowskiego 29. Inf. Związek
Lekarzy, Skarbowa 9. — zdg 65 199

5
pokojowe Górna Wilda, II ptr.
komfort 1. 4. od gospodarza. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 034

3
i 1 mniejszy komfortowe, pewne-
mu platnikowi. Aleja Hetmań-
ska 16, stróż. — zdg 65 136

Pięciopokojowe
komfort odnowione, piece, sło-
neczne. Chelmońskiego 8, m. 4.
zdg 64 906

Trzy ładne duże
słoneczne pokoje, willa — kom-
fort — parter, lub piętro od 1.
4. niedrogo do wynajęcia. Infor-
macje ulica Winiary 124 (Ofi-
cerskie osiedle — Cytañela) lub
telefon 29-85 — Pr 3 072-11.52

4 - pokojowe
komfortowe mieszkanie od 1. 4.
ul. Szamarzewskiego wolne
wprost od gospodarza. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 65 379

5
pokojowe, ul. Fredry, I ptr. kom-
fort, centralne ogrzewanie od
1. 4. dla poważnego reflektanta.
Nadaje się na biura lub prakty-
ke. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 376

Sześciorokojowe
nowoczesne, I piętro, śródmieście.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 65 330.

Sześciorokojowe
słoneczne. Focha 72. — zdg 65 338

Pięciopokojowe
110.—, czteropokojowe 75.— trzy-
pokojowe 46.— dwupokojowe 35.—
Podgórna 5 m. 4. — zdg 65 505

Trzypokojowe
słoneczne od 1. 4. 35 r. Aleja Ma-
łopolska 9 — zdg 65 503

</

Stróżostwa
szukam, zawód cieśla. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 316

3 pokoje
kuchnia poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 344

2
pokoje kuchnia łazienka szukam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 333

Trzypokojowego
(obszerniejszego dwupokojowego) mają, nauczyciel emeryt. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 462

2-3
pokoje kuchnia centrum poszukuje „Zarówka”. Poznań, Al. Marcinkowskiego 16. zdg 65 441

Mieszkanie
3 pokój, nie wyżej II, w śródmieściu od 1. 4. wyczerpujące oferty Kurjer Pozn. zdg 65 756

Pokój
z kuchnią poszukuje od gospodarza, place czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 800

Dwu-
trzypokojowego od gospodarza poszukuje, czynsz półroczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 829

5
pokojowego mieszkania z centralnym ogrzewaniem w centrum poszukuje, pewny platnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 651

2 pokoje i kuchnię
od gospodarza poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 642

Urzednik
kolejowy, dwupokojowe z kuchnią Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 665

Pokoju
kuchnia urzędnicza państw. gospodarza, śródmieściu. Łazarz, Jeżyce, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 6 593

Emeryt
poszukuje trzypokojowego najwyżej I. ptr. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 833

2-3
pokoi z kuch. za czynszem miesięcznym poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 329.

14. ZAMIANA MIESZKANIA

3
pokoje z kuchnią zamienie na 2 pokoje z kuchnią. Warunek śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 226

Zamienię
2 pokoje z kuchnią z portjerstewem na takie same bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 315

Trzypokojowe
kuchnia, śródmieście, miesiecznie 47.—, na pokój kuchnia śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 383

15. POKOJE UMEBL.

Elegancki
panu, światłem, herbata 45 zł. Ogrodowa 12, 1. zdg 64 858

Pokój frontowy
umeblowany z osobnym wejściem z wszelkimi wygodami z całkowicie dobrą utrzymaniem, — względnie bez utrzymania od 15, 3 do wynajęcia. Słowackiego 37, m. 2, front, parter, lewo. zdg 65 556

Plac Wolności 9 — 12
dla pań. zdg 64 568

Pokoik
umeblowany od 1. 4. tanio. Wąły Jagiello 22, m. 6. zdg 64 713

Dwuosobowy
Ratajczaka 12 — 10. zdg 64 866

Nowomiejski
5a m. 9 dwa łącznie komfortowe zaraz. zdg 65 044

2
pokoje z kuchnią u samotnego pana, tylko osobom inteligentnym. Adres Kurjer Poznański zdg 64 992

Balkonowy
jedno, dwuosobowy. Stroma 26, m. 11. zdg 65 271

Przyjezdny
1.50, Wrocławska 13 — 11. zdg 65 286

Dwuosobowy
Wierzbicice 11 — 9. zdg 65 287

Centrum
wygodami, Składowa 1. I. 8 wejście, m. 17. zdg 65 292

Frontowy
słoneczny. Matejki 2, m. 5. zdg 65 297

Frontowy
łazienka, telefon. Skarbowska 7, mieszkanie 8. zdg 65 139

Wynajmę
dwa pokoje, biura, Młyńska 9, Masłowsky. zdg 65 138

Pokój
dla dwóch panów. Śniadeckich 15 m. 1. zdg 65 136

Mickiewicza
18 a — 5. zdg 65 243

Frontowy
dwuosobowy utrzymaniem — bez Focha 41, I. zdg 65 248

Jedno-
dwuosobowy: Jasna 18, m. 8. zdg 65 192

Pokój
z utrzymaniem. Ogrodowa 19, m. 9. zdg 65 185

Elegancki
niekrepujący umeblowany. Ogrodowa 10 — 4. zdg 65 164

Pokoik
Słowackiego 39 — 9. zdg 65 155

Pokoik
Focha 84 — 9. zdg 65 251

1-2
osobowe pokoje z meblami lub bez. Bydgoska nr. 2, m. 8. zdg 65 150

Panu
Dąbrowskiego 2, m. 16. zdg 65 140

Śródmieście
elegancki, utrzymaniem — bez. Waly Jana 11 — 2. zdg 65 086

Wierzbicice
35 — 6 komfortowe, gabinet, sypialka, telefon, ewentl. utrzymaniem. zdg 64 801

Panienkom
małżeństwu, 3 Maja 5 — 16. zdg 64 945

Centrum
dwuosobowy wygodami zaraz, obiady. Składowa 1 — 6. zdg 65 424

Ratajczaka
11 — I — 85. zdg 65 414

Dwuosobowy
wejście klatki. Strzelecka 13 m. 16. zdg 65 416

Wspólny
panienko. Rybaki 14 m. 8. zdg 65 403

Pokój
Matejki 55, m. 10. zdg 65 310

Pana
na wspólny frontowy. Chwałszewo 48, — 9. zdg 65 314

Pokój
Nowy Rynek 13 m. 4. zdg 65 348

Niekrepujący
Marcina 22 — 9 utrzym. — bez 1. 4. zdg 65 346

Słoneczny
ewentualnie, obiady. Wrocławska 14 m 10. portj. 1994

Niekrepujący
Waly Zyz. Augusta 1 — 10. zdg 65 512

25 zł
umeblowany. Wierzbicice 23 — 9 zdg 65 476

Mickiewicza
3 mieszk. 9 elektryczność urzednikowi. zdg 65 473

Dwuosobowy
utrzymaniem 3 Maja 3a m. 17 zdg 65 469

Umeblowany
jasny, krawcowa, Fredry 4, II. zdg 65 398

Pokój
od 1 kwietnia. Mickiewicza 11, ptr., prawo. zdg 65 385

Jedno-
dwuosobowy lepszy. Wybickiego 12 — 3. zdg 65 466

50 zł
miesięcznie wspólne mieszkanie, utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 451

Niekrepujący
Półwiejska 32 — 2. zdg 65 442

Mickiewicza
17 — 4. zdg 65 489

Pokój
próżny zaraz wynajęcia. Grunwaldzka 17, m. 1. zdg 65 528

Nowliwy
zaraz. Wielka 7, m. 8. zdg 65 524

Panienko
na pokój. Pocztowa 27 — 8. zdg 65 612

Grunwaldzka
23 — 4, frontowy, balkonowy. zdg 65 613

Dwuosobowy
Kraszewskiego 5 — 5. zdg 65 638

Komfortowy
panu na stanowisku Jasna 12 — 5 narożnik Dąbrowskiego. zdg 65 754

Przyjezdny
korzystnie niekrepujący. Ratajczaka 9 — 8. zdg 65 752

Elegancki
paniom, małżeństwu. Jasna 8 — 4 zdg 65 751

Słoneczny
miły. — Łąkowa 10 I prawo. zdg 65 748

Próżny
frontowy, duży, na biuro. Marcina 15 — 5. zdg 65 741

Pokój
próżny do wynajęcia. Sew. Mielżyńskiego 22, mieszkanie 19. zdg 65 620

Niekrepujący
utrzymaniem. Wrocławska 30 — 7. zdg 65 566

Słowackiego
53 — 17, panom (małżeństwu). zdg 65 605

Pokój
komfortowy korzystnie do wynajęcia Kraszewskiego 11 — 16. zdg 65 525

Utrzymaniem
lub bez. Strzelecka 5 — 5. zdg 65 606

1-2
osobowy. Mikut. Grunwaldzka 25. zdg 65 631

Komfortowy
z telefonem Działalskich 9 m. 8. Pr 3 089-11.59

Aleje Marcinkowskiego
1, m. 7. zdg 65 580

Tani
pokój Bukowska 31 m. 12. zdg 65 819

Ratajczaka
19, m. 8. zdg 65 845

Klatki
Wroniecka 13, Restauracja. zdg 65 822

Słoneczny
klatki schodowej 1-2 osób. Centrum. Adres Kurjer Poznański zdg 65 555

Jedno-
dwuosobowy, dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15, m. 3. zdg 65 544

Panu
wygodami. Orzeszkowej 7 — 5. zdg 65 519

Dwa
komfortowe. Śniadeckich 50, I. zdg 65 677

Czysty
duży pokój do wynajęcia. Łąkowa 8, m. 6. zdg 65 783

Balkonowy
Wierzbicice 17 — 9. zdg 65 837

Elegancki
Kantaka 5 m. 4. zdg 65 838

Pokój
osobnym wejściem, wszelkimi wygodami. Matejki 57, m. 11. zdg 65 711

Kraszewskiego
19 — 7. zdg 65 706

Stanowisku
panu. Józefa 3 — 5. zdg 65 686

Plac Wolności
14 a m. 10 pokoje utrzymaniem, lub bez, ewentl. przyjezdny. zdg 65 739

Frontowy
Ogrodowa 2 — 7. zdg 65 832

16. SZUKA POKOJU

Pokoiku
niekrepującego tanio obiady, bez poszukuje rzemieślnik od 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 273

Próżnego
pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 208

Jeden
umeblowany na biuro, centrum zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 258

Próżnego
pokoju 15. 4. — samotna, place zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 378

Solidna
panienka szuka pokoiku za 10.— Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 374

Pokoiku
miłego, czystego, własna pościel, panienka, okolica Garbar. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 317

Za
posłuże szukam pokoiku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 808

17. LOKALE

Ubikacje
na biuro lub warsztat wolne I. IV. Waly Zygmunta Augusta 3, m. 4. zdg 62 819

Skład z mieszkaniem
3 pokojowym, obszernym i jasnym, kuchnia, łazienka, niski parter, nadające się również na biuro wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia: J. Łoga, Poznań, ul. Słowackiego 18 telefon: 66-89. Pr 2 927-11.15

Ga. 150 m²
ubikacji przemysłowych poszukuje. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 64 472

Sutereny
wolne Długa 3 m. 9. dg 1353

Skład
wolny Długa 3 m 9. dg 1352

Lokal handlowy
parter, piętro (dawn. hurtownia K. Ignatowicza) ul. Jeznicka korzystnie wynajmę. Zgłoszenia Młyńska 12, m. 6. zdg 65 294

Lokal
przemysłowo - handlowy szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 65 216

Lokale handlowe
blisko dworca autobusowego — gdzie utworzono kilka lat restauracje, kawiarnie, nadające się na inną branżę, nadające się zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 161

Skład
obecnie fryzjer, piwnica na składnice wynajmę. Wodna 28. zdg 65 014

Lokalu
handlowego mieszkaniem dzielnicą Ostroroga poszukuje lipiec. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 148

Warsztaty
garaże, mieszkanie. Wielkie Garbary 34. zdg 65 154

Rzeźnictwo
w powiatowym mieście garnizonowym, pracownia, skład mieszkaniowy, stajnia, chlewy do wynajęcia. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego, Września. ng 7514

2
ubikacje na cele handlowe wolne Dominikańska 5. Pr 3 074-54.12

2, 3, 4, 5pokoi
biuro lekarzowi centrum ew. mieszkanie Plac Świętochłzyski 4 I. piętro. zdg 65 481

Pokoje
po notariuszu na biura wynajmę Grudnia 10 — 2. zdg 65 478

Ubikacje
dotychczas handel, hurt, rozlewnia mleka, Focha 55, od zaraz. Gospodarz. zdg 65 395

Składy
narożnikowy, piwnicami. Masztalarska 7 a. zdg 65 488

Lokal handlowy
po firmie „Haftoplis”. Kurzanoga 10. Informacje Stary Rynek 93, skład. zdg 65 731

Lokal handlowy
Stary Rynek 10, parter, pierwsze piętro. Informacje Stary Rynek 93, skład. zdg 65 730

Próżnego
składu z mieszkaniem, zapłacę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 830

Centrum
2 próżne biurowe. Fredry 6 — 6. zdg 65 825

Skład
duży z jasnymi ubikacjami pomocznymi zaraz do wynajęcia, ul. Pierackiego 15, m. 7. zdg 65 823

Skład
z 2-pokojowym mieszkaniem w Luboniu do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 65 778

Skład
do wynajęcia. Matejki 68 — 6, godzina 2. zdg 65 515

Urządzenia
składowe gablotki tanio. Dąbrowskiego 94. zdg 65 705

Skład
50 zł miesięcznie. Gen. Prądyńskiego 11, gospodarz. zdg 65 660

Rzeźnictwo
odstanie. Poznań-Solac. 51-ska 11. zdg 65 652

18. DZIERŻAWY

Poszukuję
zaraz lub od 1. 7. 35 r. dzierżawy majatków od 800 do 2000 mórg bez lub z inwentarzem na Pomorzcu lub w Poznanskim. Oferty pod adresem Jan Thiel, Białowierzka powiat Tuchela. zdg 64 305

Dzierżawy
majatku ca 1 000 mórg poszukuję zaraz dyplomowany agronom. — Inwentarze niekoniecznie kompletne. gotówki 40 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 100

Wydzierżawię
moja piekarnia, cukiernia, kawiarnie urządzenie mechaniczne, do tego ubikacje, sala dancinowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 7447

Piekarni
poszukuje celem dzierżawy — wprost od właściciela. Oferty Kurjer Pozn zdg 65 474

Piekarnia
od 1. 4. do wydzierżawienia. — Zgłosz. Kurjer Pozn. zdg 65 811

Interes w zbożowy
bez konkurencji wydzierżawię. — Świdzki, Miłostaw. zdg 65 554

Magazyny
fabryczne zaraz wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 835

Piekarnię
bez konkurencji zaraz wydzierżawię. Nowicka, Solec Kujawski, Toruńskie Przedmieście 30. ng 7529

Ogród
owocowy, warzywny. Zgłoszenia Prusa 19 szklarnia. zdg 65 708

2 apteki
na G. Śląsku do wydzierżawienia jedna w centrum, potrzebna gotówka 20 tys. wzgl. 5 tys. Reflekt. z referencjami, zgłoszenia do „Par”. Katowice pod Formacją. Pg 3083-71.19

22. ZGUBY

Dog
„Lord” złoty centkowany zaciął. Zwrot wynagrodzeniem Półwiejska 30 Janicka. zdg 65 814

23. ROZMAITE

Instrumenty muzyczne
przyjmuje do naprawy i wykonanie fachow.

St. Niewczyk
skład i pracownia instr. muzycznych. Poznań, ulica Br. Pierackiego 11. dg 1244/5

Transporty samochodowe
przeprawką wykonuje korzystnie firma spedycyjna

W. Mewes Nast.
św. Wojciech tel 2335 dg 1 221

Bacność Jarocin
zakład artystycznych fotografii pod F-a „Foto-Matejko” właściciel Teodor Klar, Rynek 18. ng 7442/3

Wróży
chiromantka systemem rosyjskim, predko się spełnia. Poznań, Rybaki 10 — 8. zdg 65 551/2

Jazdy samochodem
osobowym, limuzyna za 30 groszy km, uskuteczniam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 760

Krawcowa
szyje modne i tanio. Pietraszewska. Wleka 10 — 8. zdg 65 591/2

Dodatki do ubrań
najtaniej największy wybór. — **Andrzejewski,** Szkolna 13. dg 1 344/5

Ładnego
1-rocznego chłopca odda na własne. Przytulisko dla niemowląt. Słowackiego 43. zdg 64 461

Przyjździ
Znam Twoją przyszłość. Marcin 39 — 8. Wróżka zdg 65 652

Tapicer
Lewicki, naprawia materace 3.—, leżanki 4.—. Skarbowska 21 — 28. zdg 64 694

Przerabiam
wykonuje tanio swetry, pullovery, bluzki kostiumy sportowe itp „Tricot”. Poczłowa 23. Pr 2 916-9.25

FABRYKA EDMUND RYCHTER ZAWSZE WIERNA SWEJ DEWIZIE

NISKIE CENY WYSOKIE GATUNKI TOWARÓW.

Kupując w naszych magazynach odbiorca wydobycia MAXIMUM z każdego wydanego złotego ponieważ nie cena lecz JAKOŚĆ decyduje
POLECAMY: PALTA wiedeńskie fasony na jedwabiu — Ulstroragiany — Ubrania męskie — Spodnie — Golfy — Bryczesy — Wiatrówki — Kufelki skórzane — Płaszczki i Peleryny gumowe. Materiały z metra w setkach deseni i kolorów do dyspozycji Szan. Kupujących.

Szczególną uwagę zwracamy na nasze cenniejsze znane Serja I. 120,- zł Serja II. 100,- zł Serja III 80,- zł
trzechseryjne wykonanie ubrań męskich na miarę;
Kroj, dodatki i wykonanie na wysokim poziomie. Następnie polecamy UBRANIA LUKSUSOWE z najlepszych szewiotów i czesaneek
białych od zł 130,- do 175,- Nasze oddziały wykonania na miarę stoja u szczytu doskonałości. 6-ciu pierwszorzędnych
krojczych tworzą z dobrego najlepsze.

Przebój Sezonu — Wykwintne palta na jedwabiu — Jeden Fason — Trzy Ceny — Dla każdej kieszeni — 50, 75 i 95 zł
Wystawa i sprzedaż powyższych palt przy ul. Franciszka Ratajczaka 2

GOTOWE FUTRA stale na sładzie.

EDMUND RYCHTER

Wydajemy nasze towary także za bonę Tow. „Kredyt“
ul. Wrocławska 14 Poznań ul. Wrocławska 15 ul. Kaliska Ostrow Rynek
telefon 21-71 telefon 54-93 tel. 35 tel. 35
ul. Franciszka Ratajczaka 2, telefon 54-15, 26-07 Wielkopolski

KUPIEC

branży skór wyprawnych i przyrządów obuwniczych
przyjmie zastępstwo na skóry podszewkowe, wierz-
chowe i przybory obuwnicze ewtl. na ekstrakty, che-
mikalny i narzędzia garbarskie. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zg 93.

Korepetycje
francuskiego poszukuje. Adres
wskazę Kurjer Pozn. zdg 65 723

Korepetytor
poszukiwany dla ucznia gima-
nazjum im. Bergera, łacina, fran-
cuskie, matematyka. Zgłoszenia
Wodna 22, m 8. zdg 65 584

Magister matematyki
uczeni matematyki, fizyki w
szkolnym zakresie. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zg 65 704

Kursy handlowe
Ludomira Sawickiego, Plac Wol-
ności 2, Początek 1 kwietnia.
zdg 65 682

25. MUZYKA

Aranżować
na fortepian prima, kto się podej-
mie? Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 127

Nuty
Antek Polcmaister. — Co bez
młoci wart jest świat — Śmiech
— oraz inne nowości przegrze-
wane bieżąc polecą A. Cybulski
Poznań, św. Marcina 9/10
ng 7 523

Fortepian
dobry, ładny, odda. a dzierzawę,
Aleje Marcinkowskiego 2 m. 6.
zdg 65 335

Kto
przygotuje konserwatorium ka-
pelmistrza tanio. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 65 350

Strojenia
naprawy fortepianów fachowo, ta-
nio. Drygas, Podgórną 10 a.
zdg 65 467

Duet
z skordionem od zaraz Kepno
cukierka - Nowy - Świat" w. W.
Dudań. zdg 65 806

Kwintet
I-rydzny, konc-dancing, młodzi,
kolorowe i czarne smokingi, hu-
mor, śpiew wolni I. IV. Zgło-
szenia Guhr, Ostrow Pozn.
ng 7590

26. SZUKA POSADY

Ozłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy do jednej trzeciej cenie
drobnych.

Ekspedjentka
z branży blawatnej, towarów
krochmalnych, konfekcji damskiej, z
7-letnią praktyką i z szyciem
przy płaszczach damskich poszu-
kuje odpowiedniej posady za
kauceją. Łaskawe oferty Kurjer
Poznański dg 1303

Bilansista
rutynowany poszukuje zajęcia —
prawnik, księgowość godzinowo
lub za 20 zł miesięcznie. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zg 57 555

Gorzelnik - kasjer
dobry fachowiec biegły książko-
wo poszukuje od 1. 7. rb. posady.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 60 255

Rządca
Wielkop. z pierwszorzędniemi re-
ferencjami. Ostatnia posada 16
lat, wskutek parcelacji klucza
księżecego wolny od zaraz. Przy-
jmuje posadę jako samotny. Wy-
magania skromne. Oferty do
Kurjera Poznańskiego
zdg 63 543

Kucharz
samotny w sile wieku, z długolet-
niemi pierwszorzędnych domów
świadectwami poszukuje od 1. 4.
1935 ewtl. zaraz posady. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zg 64 308

Waga właściciela kina
Doświadczony operator z dosk.
świad., który ma prawo do wy-
świetlania filmu szuka posady.
Jest zarządcą elektrotechnikiem i
posiada jednoroczną praktykę ślu-
zarską oraz znajomości aparatury
kinoiowej. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zg 64 419

Krawcowa
dom garderobe-bielizna szuka po-
sady. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 64 671

Aptekarski
asystent — egzamin wojewódzki
długoletnia praktyka, poszukuje
posady lub zastępstwo. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 62 435

Kupiec-księgowy
dobry organizator, absolwent
szkoły handlowej, lat 26, poszu-
kuje odpowiedniej posady. Oferty
Kurjer Poznański ng 1336

Kawaler,
lat 21 szuka posady pom. księgo-
wego w poważnym przedsiębior-
stwie, wzgl. młynie. Kaucji nie
posiadam. Łaskawe oferty Kur-
jer Poznański zdg 64 802

Kuchmistrzini
która kierowała większych zak-
ładach, sanatoriach, długolet-
nia praktyka poszukuje posady
zaraz lub później. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 65 193

Żelazniak
działny ekspedjent z dłuższą prak-
tyką przyjmie posadę zaraz. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
ng 7512

Szofer
praktyka trzech, sumienny, na-
wskroś uczciwy, dobrymi polece-
niami poszukuje pracy, może być
3 dni w tygodniu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 283

Pierwszorzędny
starszy cukiernik i kucharz szuka
posady. Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zg 62 217

Śluzaczka
szuka posady gotowania. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 305

Gospodyni - kucharka
dobrymi świadectwami obejmie
posadę lepszym domem od zaraz
lub kwietniu. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 65 262

Panienska
uczciwa szuka posady do cukier-
ni lub do restauracji. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 65 268

Posługaczka
nawskroś uczciwa, zafana z po-
leceniem szuka posady 3 razy ty-
godniowo. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 65 205

Ślusarz - mechanik
po skożonej służbie wojskowej
szuka jakiegokolwiek zajęcia —
miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 206

Uczciwa
sumienna przyjmie posadę jednej
osoby lub bezdzietnego małże-
stwa. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 211

Pracznka
czysta poleceniem szuka prania
2.50. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 215

Kreślarz techniczny
poszukuje posady w wykonywa-
niu rysunków technicznych. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 220

Absolwent
3 letniej Szkoły Handlowej szuka
jakiegokolwiek zajęcia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 228

Dziewczyna
pierwszorzędnie poleciona, zdolna
własną posadą oddam za utrzy-
manie od 1. kwietnia do lekkiej
posady w domu. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 65 225

Początkujący
szafer - mechanik lat 32, żonaty
bezdzietny, z dłuższą praktyką
warsztatową, z prawem jazdy na
wszelkie pojazdy mechaniczne posu-
kuje jakiegokolwiek posady z
dobrymi referencjami. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 65 227

B. administrator
domu, zna meldunki, b. urzędnik
samorządowy poszukuje stróżo-
stwa. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 65 131

Śluzący
kawaler dobrze pojęty, dobre
świadectwa poszukuje posady od
zaraz lub od kwietnia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 242

Panna
za utrzymanie przyjmie posadę
do towarzystwa lub do dzie-
ci. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 245

Krawcowa
dom garderobe-bielizna szuka po-
sady. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 64 671

Aptekarski
asystent — egzamin wojewódzki
długoletnia praktyka, poszukuje
posady lub zastępstwo. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 62 435

Kupiec-księgowy
dobry organizator, absolwent
szkoły handlowej, lat 26, poszu-
kuje odpowiedniej posady. Oferty
Kurjer Poznański ng 1336

Kawaler,
lat 21 szuka posady pom. księgo-
wego w poważnym przedsiębior-
stwie, wzgl. młynie. Kaucji nie
posiadam. Łaskawe oferty Kur-
jer Poznański zdg 64 802

Kuchmistrzini
która kierowała większych zak-
ładach, sanatoriach, długolet-
nia praktyka poszukuje posady
zaraz lub później. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 65 193

Żelazniak
działny ekspedjent z dłuższą prak-
tyką przyjmie posadę zaraz. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
ng 7512

Szofer
praktyka trzech, sumienny, na-
wskroś uczciwy, dobrymi polece-
niami poszukuje pracy, może być
3 dni w tygodniu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 283

Pierwszorzędny
starszy cukiernik i kucharz szuka
posady. Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zg 62 217

Śluzaczka
szuka posady gotowania. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 305

Gospodyni - kucharka
dobrymi świadectwami obejmie
posadę lepszym domem od zaraz
lub kwietniu. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 65 262

Panienska
uczciwa szuka posady do cukier-
ni lub do restauracji. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 65 268

Posługaczka
nawskroś uczciwa, zafana z po-
leceniem szuka posady 3 razy ty-
godniowo. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 65 205

Ślusarz - mechanik
po skożonej służbie wojskowej
szuka jakiegokolwiek zajęcia —
miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 206

Uczciwa
sumienna przyjmie posadę jednej
osoby lub bezdzietnego małże-
stwa. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 211

Pracznka
czysta poleceniem szuka prania
2.50. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 215

Kreślarz techniczny
poszukuje posady w wykonywa-
niu rysunków technicznych. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 220

Absolwent
3 letniej Szkoły Handlowej szuka
jakiegokolwiek zajęcia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 228

Dziewczyna
pierwszorzędnie poleciona, zdolna
własną posadą oddam za utrzy-
manie od 1. kwietnia do lekkiej
posady w domu. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 65 225

Początkujący
szafer - mechanik lat 32, żonaty
bezdzietny, z dłuższą praktyką
warsztatową, z prawem jazdy na
wszelkie pojazdy mechaniczne posu-
kuje jakiegokolwiek posady z
dobrymi referencjami. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 65 227

B. administrator
domu, zna meldunki, b. urzędnik
samorządowy poszukuje stróżo-
stwa. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 65 131

Śluzący
kawaler dobrze pojęty, dobre
świadectwa poszukuje posady od
zaraz lub od kwietnia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 242

Panna
za utrzymanie przyjmie posadę
do towarzystwa lub do dzie-
ci. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 245

Dziewczyna
wiejska uczciwa skromna szuka
miejscą do wszystkiego. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 252

Panienska
zamiejscowa, dobrej rodziny do
składu piekarni lub do dzieci
znająca szycie, robotki szuka po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
zdg 65 253

Bufetowa
z kilkoletnią praktyką, dobre
świadectwa poszukuje pracy. —
miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 259

Pracznka
sumienna bardzo akurata posu-
zuje prania. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 65 184

Drogerzysta
poszukuje jakiegokolwiek pracy
za małym wynagrodzeniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 65 183

Ogrodnik
kamerdyner młodszy, znający do-
brze oba zawody po wojskowości
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 65 181

Bona - wychowawczyni
z praktyką, uczciwa i obojętno-
wa, znająca szycie i robotki po-
szukuje posady w lepszym domu.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdg 65 186

Ogrodnik
żonaty, poszukuje jakiegokolwiek
posady obejmie stróżstwo. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 64 972

Ogrodnik
żonaty, poszukuje jakiegokolwiek
posady obejmie stróżstwo. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 64 972

Ogrodnik
żonaty, poszukuje jakiegokolwiek
posady obejmie stróżstwo. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 64 972

PROGRAMY RADJOWE

WARSZAWA

Niedziela, dnia 17 marca.

9 audycja poranna, 10 muzyka religijna z płyt, 10.30 transmisja nabożeństwa z kościoła św. Krzyża w Warszawie. Kazanie, 12.05 przegląd teatralny, 12.15 poranek muzyczny z Filharmonii Warszawskiej z utworów Liszarda, Wagnera, z Wykonawczy Orkiestrą Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozmińskiego, Roman Wraża (bas), Roman Chojnacki (prekacja), W. przerywy około godz. 13 — 13.15 fragment słuchowiskowy z „Pataków Arystofanesa”, w oprac. prof. Stefana Srebrnego (transm. z Wilna) 14 „Co kto lubi” — Coctail płytowy, 15 „Wyhodowane rozsąd i nowalji” — wygłosi Edward Nehring, 15.15 utwory na fagot solo (płyty), 15.22 przegląd ryneków produktów rolnych, 15.35 utwory charakterystyczne z płyt, 15.45 „Z doświadczeń rolniczych w kraju Sowiech” — wygłosi Emil Wierzbicki, 16 koncert solistów, Wykonawcy: Paweł Lewicki (fortep.) i Kazimierz Wilkomirski (wolonczela), 16.40 recytacja prozy, „Fragment z życia Karola Wielkiego”, 17 muzyka lekka, — 17.35 „Jak sie lowi zwierzata” — pogadanka dla dzieci starszych — wygl. dr. J. Zabiński, 17.50 kultura życia codziennego, 18 „Muzyka w polskim domu”, Wykonawcy: Maria Świecicka (fortep.), Józef Karolkiwicz (baryton) i Tadeusz Kowalski (wolonczela), 18.45 życie młodzieży, 19.08 muzyka symfoniczna (płyty), 19.45 „Haluce na polskich stawkach” — wygl. Bohdan Pawłowicz (felieton), — 20 muzyka lekka, Wykonawcy: orkiestra P. R. pod dy. Stanisława Nawrota i chór Eryana (tr. ze Lwowa), — 20.45 dziennik wieczorny, 20.55 jak pracujemy i żyjemy w Polsce, 21 na wesolej lwowskiej fall, 21.30 „Co czytać” — szkic literacki, 21.45 wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłosi P. R., 22.15 koncert złożony z utworów Henryka Opolskiego w wykon. orkiestr. P. R. pod dyr. Józefa Ozmińskiego, Stanisława Argasińska (śpiew), 23.05 wieczór taneczny.

POZNAN

Niedziela, dnia 17 marca.

Poznań 9 audycja poranna z Warszawy, 9.55 program na dz. bież., 10 Schubert (płyty), 10.30 tr. z Warszawy, 12.05 pozad. dla dzieci, 12.15 „Akademia polskomurkańska” (tr. do Bukaresztu), Wyk.: Ork. Filh. poznańskiej pod dyr. dr. Zygmunta Latoszewskiego, orkiestra wojskowa oraz Janina Hupertowa (śpiew) i prof. Franciszek Łukasiewicz (fort.), akomp. prof. Raczkowski, — 14 koncert życzę z płyt, 15 pozad. roln. p. tyt. „Uprawa wiosenna” (wygl. dr. Kurylowicz), 15.15 muzyka z płyt, 15.22 z Warszawy, 15.35 muzyka z płyt, 15.45 — 19 transm. z Warsz., 19.08 utwory Piotra Maszyńskiego, Wykon.: Chór „Harmonia” pod dyr. M. Weizta, 19.45 — 21.30 transm. z Warsz. i Lwowa, 21.30 transm. międzynarodowego meczu bokserkiego, urządzanego przez K. S. „Sokol” w Poznaniu, — 21.50 tr. z Warszawy, 22.05 koncert, 22.20 z Warszawy, 23.05 muzyka taneczna z płyt.

Poniedziałek, 18 marca.

Poznań — 6.30 audycja poranna z Warszawy; 7.45 program na dz. bież.; 7.50 wskazówki praktyczne; 8.00 tr. z Warszawy; 11.57 tr. z Warszawy; 13.55 przegląd teatralny; 15.45 tr. z Warszawy i Lwowa; 18.25 chwila społeczna; 18.30 skrzynka ogólna; 18.40 życie kult. i społ. Poznania; 18.45 transm. z Warszawy; 19.07 program na dz. nast.; 19.15 skrzynka rolnicza (omówi) p. E. Horak; 19.25 wiadom. sport.; 19.30 tr. z Warszawy; 22.00 koncert reklamowy; 22.15—23.05 tr. z Warszawy.

ZAGRANICZNE

Niedziela, dnia 17 marca.

Hilversum 20.55 festival Mozarta z udziałem Jacques Thibauda (skrzypce). Radio Paris 21 piosenki dawne i nowoczesne w wy-

kład filmowy; 18.10 audycje uroczyste; 18.25 chwila społeczna; 18.30 skrzynka ogólna — korespondencje bieżąca omówi dr. Marian Stepowski; 18.45 audycje o kolicznościach; 18.15 „Skrzynka rolnicza”; 19.25 wiadomości sportowe; 19.35 duety w wykonaniu Zofii Temnickiej i Ireny Bardy; 19.50 przegląd filmowy; 20.00 „Wesola wdówka” — Fr. Lehara (najpiękniejsza melodie), Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. St. Nawrota, Maryla Karwowska (sopran) Janusz Popławski (tenor) i inni; 20.45 dziennik wieczorny i inni; 20.55 „Jak pracujemy i żyjemy w Polsce”; 21.00 koncert symfoniczny w wyk. orkiestry symf. P. R.; 22.15 muzyka taneczna.

POZNAN

Niedziela, dnia 17 marca.

Poznań 9 audycja poranna z Warszawy, 9.55 program na dz. bież., 10 Schubert (płyty), 10.30 tr. z Warszawy, 12.05 pozad. dla dzieci, 12.15 „Akademia polskomurkańska” (tr. do Bukaresztu), Wyk.: Ork. Filh. poznańskiej pod dyr. dr. Zygmunta Latoszewskiego, orkiestra wojskowa oraz Janina Hupertowa (śpiew) i prof. Franciszek Łukasiewicz (fort.), akomp. prof. Raczkowski, — 14 koncert życzę z płyt, 15 pozad. roln. p. tyt. „Uprawa wiosenna” (wygl. dr. Kurylowicz), 15.15 muzyka z płyt, 15.22 z Warszawy, 15.35 muzyka z płyt, 15.45 — 19 transm. z Warsz., 19.08 utwory Piotra Maszyńskiego, Wykon.: Chór „Harmonia” pod dyr. M. Weizta, 19.45 — 21.30 transm. z Warsz. i Lwowa, 21.30 transm. międzynarodowego meczu bokserkiego, urządzanego przez K. S. „Sokol” w Poznaniu, — 21.50 tr. z Warszawy, 22.05 koncert, 22.20 z Warszawy, 23.05 muzyka taneczna z płyt.

Poniedziałek, 18 marca.

Poznań — 6.30 audycja poranna z Warszawy; 7.45 program na dz. bież.; 7.50 wskazówki praktyczne; 8.00 tr. z Warszawy; 11.57 tr. z Warszawy; 13.55 przegląd teatralny; 15.45 tr. z Warszawy i Lwowa; 18.25 chwila społeczna; 18.30 skrzynka ogólna; 18.40 życie kult. i społ. Poznania; 18.45 transm. z Warszawy; 19.07 program na dz. nast.; 19.15 skrzynka rolnicza (omówi) p. E. Horak; 19.25 wiadom. sport.; 19.30 tr. z Warszawy; 22.00 koncert reklamowy; 22.15—23.05 tr. z Warszawy.

ZAGRANICZNE

Niedziela, dnia 17 marca.

Hilversum 20.55 festival Mozarta z udziałem Jacques Thibauda (skrzypce). Radio Paris 21 piosenki dawne i nowoczesne w wy-

Gospodyni
do wszystkiego poszukuje posady do jednej osoby, najchętniej na wieś, długoletnie świadectwa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 65 404

Poszukuje
prania. Wierzbicice 40, m. 1.
zdg 65 384

Posadę
na prowincji przyjmie inteligentna panienska z polskim i niemieckim szkoła handlowa, praktyka biurowa, mianowicie do towarzystwa starszej pani lub w podróży, do przyjęcia lekarza lub dentysty, sekretarki lub t. p. Łaskawe oferty Kurjer Poznański
zdg 65 458

Szofer
poszukuje posady, z dłuższą praktyką, możliwie kauceją. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 452

Gospodyni-kucharka
znająca dobra kuchnię warszawsko-jarska poszukuje pracy w hotelu, restauracji lub większym domu. Oferty Kurjera Poznańskiego zdg 65 450

Krawcowa
z długoletnią praktyką specjalistka garderoby dziecięcej, ubranka dla chłopców, bielizna i wszelkie przeróbki poszukuje posady po domach. Kwiatowa 11, m. 7.
zdg 65 445

Samodzielnia
uczciwa, z dobrymi świadectwami z dobrym gotowaniem poszukuje posady w mniejszej rodzinie od 1. 4. lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 638

Krawcowa
z długoletnią praktyką specjalistka garderoby dziecięcej, ubranka dla chłopców, bielizna i wszelkie przeróbki poszukuje posady po domach. Kwiatowa 11, m. 7.
zdg 65 445

Samodzielnia
uczciwa, z dobrymi świadectwami z dobrym gotowaniem poszukuje posady w mniejszej rodzinie od 1. 4. lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 638

Samodzielnia
uczciwa, z dobrymi świadectwami z dobrym gotowaniem poszukuje posady w mniejszej rodzinie od 1. 4. lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 638

PROGRAMY RADJOWE

WARSZAWA

Niedziela, dnia 17 marca.

9 audycja poranna, 10 muzyka religijna z płyt, 10.30 transmisja nabożeństwa z kościoła św. Krzyża w Warszawie. Kazanie, 12.05 przegląd teatralny, 12.15 poranek muzyczny z Filharmonii Warszawskiej z utworów Liszarda, Wagnera, z Wykonawczy Orkiestrą Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozmińskiego, Roman Wraża (bas), Roman Chojnacki (prekacja), W. przerywy około godz. 13 — 1

Fabryka Bielizny
Dom Plócien
J. SCHUBERT
 teraz Stary Rynek 76
Dom Czerwony
 poleca
wszelką bieliznę miarową.
 Pz 2918-9.40

Handlowiec
 rutynowany polski niemiecki perfekcyjnie szuka jakiegokolwiek posady kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 548

Posługaczka
 dobrem poleceniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 543

Dobrem
 gotowaniem 1—2 osób szukam posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 644

Kucharka
 samodzielna do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 461

TEATRY
 Poznań, sobota, 16. 3.
 TEATR POLSKI: — Dziś „Studentka”.
 Niedziela, 17. 3. o godzinie 4: „Rozkoszna dziewczyna”.
 Niedziela, 17. 3. o godzinie 8: „Studentka”.
 TEATR WIELKI (Opera): „Nieszpory sycylijskie” — premjera.
 Niedziela, 17. 3. „Kraina uśmiechu”.
 Poniedziałek, 18. 3. Teatr nieczynny.
 TEATR NOWY: Dziś: — Występ baletu Parnella.
 Niedziela, 17. 3. o godzinie 3:30: „Wszystko za milard” po cenach najniższych.
 Niedziela, 17. 3. o godzinie 8: Wieczór Baletu Parnella.
 Poniedziałek, 18. 3. Wieczór Baletu Parnella.
 Wtorek, 19. 3. Wieczór Baletu Parnella.

KINA
APOLLO METROPOLIS
NASZE PROGRAMY NAJLEPSZE
 TEL 5-56
 ng 5484

KINA
 Poznań, sobota, 16. 3.
 APOLLO: „Antek Policmajster”.
 CORSO: „Nagana”.
 GWIAZDA: „Wiosenna Parada”.
 METROPOLIS: „Antek Policmajster”.
 MOJE: „Miłość Tarzana”.
 ORZEŁ: „Miodowy miesiąc i Noc strachu”.
 OŚWIATOWE T. C. L.: — 1) „Malibu”, 2) „Balli” kraina cudów.
 RENAISSANCE: „Ludzie za kratami”.
 SFINKS: „Prywatne życie Henryka VIII i jego sześć żon”.
 SŁONCE: Wesola wdówka.
 TECZA-Lazarz: „Czarna Perla”.
 TECZA-Wilda: „Czarna Perla”.
 WILSONA: „Pożar nad Wolgą”.

Stenotypistka
 znająca stenografię i księgowość szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 535

Dzielnia
 ekspedientka szuka posady w kolonialce lub cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 534

Krawcowa
 dobrem krojem poszukuje posady dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 564

Poszukuję
 posady dobrem gotowaniem bez spania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 809

5000,—
 gwarancji poszukuje posady podróżującego. Oferty 142 772 Jarocin, poste restante. zdg 65 765

Gorzelnik
 kawaler, 7-letnia praktyka, dobrymi świadectwami, szuka posady zaraz lub od 1. VII. 35. Łaskawe oferty uprasza Gieldon, Góra, powiat Jarocin. zdg 65 805

Panienska
 zna pisanie na maszynie, stenografię, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 803

Służąca-kucharka
 dobrem gotowaniem, znająca chów drobiu szuka posady na probostwo lub jako pokojowa w majątku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 557

Dziewczyna
 z dobrymi świadectwami poszukuje posługi z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 549

Pracznia
 polecona poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 479

Panna
 szuka posady do dzieci dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 637

Krawcowa
 z długoletnią praktyką, dobrem krojem poszukuje pracy w domu poza dom na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 625

Gospośnia
 dobra kucharka pilna długoletni świadekta zaraz lub później szuka posady Poznań — Gdynia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 623

Dziewczyna
 poszukuje posługi lub do dziecka. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 624

Krawcowa mistrzyni
 poszukuje posady, może wyjechać. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 619

Gospośnia
 średni wiek, zaufana, poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 571

Gospośnia
 kucharka dobrze polecena, w posiadaniu, poszukuje posady od 1. kwietnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 572

Dziewczyna
 z dobrem gotowaniem, praniem, poszukuje posady 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 421.

Dziewczyna
 ze wsi z gotowaniem poszukuje posady 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 420.

Dziewczyna
 samodzielna, z osiem letnim świadectwem poszukuje posady do samotnej osoby lub do bezdzietnych małżeństwa od 1. 4. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 419.

Osoba
 wiek średni, znajomością gospodarstwa, wszechstronnie zajmie się domem szuka zajęcia, probostwo, majątek. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 412.

Kupiec
 podróżujący dobrze zaprowadzony poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 308

Dziewczyna
 uczelnią, pracowita poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 514

Kawaler
 szuka posady jako robotnik, woźnego, placowego lub stróża, złoży kaucję pod zabezpieczenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 427.

Umiejająca
 szyć bieliznę odzież haftować — szuka posady do składni konfekcyjnego lub magazynu. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 530

Przychodnia
 uczelnią czysta poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 365

Robotnik
 woźnica poszukuje posady złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 380

Krawcowa
 dzielna poszukuje zajęcia po domach 1,50 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 331.

Gospodyn-kucharka
 samodzielna poszukuje posady od zaraz lub 1. 4. 35. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 454

Pracznia
 dobra siła poleca się poza dom. Podgórna 3 — 4. zdg 65 212

Magister
 praw, lat 34, kawaler poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Złoży kaucję. Pośrednictwem wynagrodzi. Przemysły, Rogozińskiego 17, dla „W”. zdg 65 439

Zdolny
 kawaler, wojskowy i cywilny, — średnie wykształcenie, przyjmie posadę kierownika lub przykrawacza w solidnej firmie. Przemysły, Orlat 6, do właściciela. zdg 65 438

Urzędnik gospodarczy
 lat 30 z ukończoną szkołą rolniczą i handlową oraz 10-letnią praktyką w wzorowych majątkach poszukuje posady urzędniczą od zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 65 437

Młoda
 sympatyczna, biegła stenotypistka szuka posady względnie godziny. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 65 527

27. WOLNE MIEJSCA

3 panie,
 które chcą sobie stworzyć stałą, niezależną egzystencję przy wysokich dochodach w poważnej firmie, zechcą się zgłosić poniedziałek od 10—13 i 15—18. Podgórna 14, m. 1. Tg 487

Chłopaka
 lat około 18, posyłek, różnych prac przyjmie składnicę drzewa. Synowie uczelnych rodziców dobrymi świadectwami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 64 569

Portjer
 potrzebny zaraz kaucja 400,— zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 074

Służąca
 wszystkiego. Prusa 19 — 8. zdg 65 702

Sprzedawców
 domokrajnych — jarmarcznych gotówka. Zgłoszenia Pierackiego 18 — 15. zdg 65 694

Uczennica
 do krawcowej potrzebna. Szmarzewskiego 2, m. 3. zdg 65 653

Ekspedjentka
 branży obuwia. Zgłoście Waleczak Poczta 3. zdg 65 734

Uczennica i chłopiec
 do posyłek potrzebni. Zgłoszenia w poniedziałek. Olszewski, Półwiejska 11. zdg 65 279

Zarządzająca
 domem, folwarkiem potrzebna. — Zgłoszenia Marszałka Focha 4, m. 5, 18 marca 8—10, 3—5 Smółski. zdg 65 295

Dziewczyna
 z gotowaniem, pracowita i uczelnią potrzebna. Patrona Jackowskiego 41, m. 2. zdg 65 296

Krawca
 krojeckiego, samodzielnego na konfekcję damska, gotowa, miarową poszukuje Szuster, Stary Rynek 76. zdg 65 301

Kucharka
 dobrem gotowaniem do dwóch osób potrzebna do Puszczykowa Zgłoszenia Hotel Polonia 118. zdg 65 214

Dziewczyna
 uczelnią zaraz potrzebna. Warchałewski, Półwiejska 41, skład. zdg 65 217

Szewe
 na męską pierwszorzędna prace. Siodłowski, Szkolna 18. zdg 65 124

Służąca
 z gotowaniem do wszystkich potrzebna od 1 kwietnia. Kochanowskiego 4, m. 5. zdg 65 257

Poszukuję
 samodzielnie gotująca, lubiąca dzieci sierotę. Grochowska, Grodziska 6. zdg 65 198

Farbiarza i pracza chemicznego
 (tylko pierwszorzędna siła) przyjmie zaraz Zakłady Przemysłowe „Tezca”. Pralnia i Farbiarnia, Kraków. ng 7404

Potrzebny
 kwalifikowany mistrz mydlarski do wszelkich wyrobów w zakresie wchodzących. Oferty z pretensjami do Kurjera Poznańskiego zdg 65 195

Kucharka
 która pracowała w mniejszej jadłodajni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 061

Ekspedjentki
 biegłej do działu gramofonów i płyt poszukuje. K. Kłosowski, ul. 27 Grudnia 6. zdg 65 425

Czeladnik
 rzemieślniczka specjalista na wyroby mięsne zaraz potrzebny. Janikowski, Kepno, Warszawska. ng 7521

Pisarz
 podwórzowy potrzebny zaraz, pensja 50,— zł. Zgłoszenia pisemne, odpis świadectw kierować Kurjer Poznański zdg 64 814

Wyęcycielka
 osoba inteligentna w średnim wieku, zaufana, znająca się na gospodarstwie domowym, dobrej kuchni, wypiekaniu ciast potrzebna na majątek. Zgłoszenia z życiorysem, fotografią, podaniem pretensji do Kurjera Pozn. zdg 64 901

Szofer - mechanik,
 kawaler, uczelny, trzeźwy, pracowity również poza szoferstwem potrzebny, pensja 40 zł, referencje i odpisy świadectw niezwracalne. Majetność Jankowy, poczta Kepno. zdg 64 900

Ekspedjent
 dekorator składu blawatów w mieście prowincjonalnym może się zgłosić. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego, Września. ng 7515

Podróżujących
 na Poznańskie i Pomorskie, branży materiałów piśmiennych poszukuje na prowizję poważna fabryka w dzielnicy gumy do wycierania. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 65 090

Dziewczynkę
 półtoraroczną oddam na własne Oferty Kurjer Pozn. zdg 65 510

Dziewczyna
 przychodnia, gotowaniem. Kraśńskiego 13 — 15. zdg 65 359

Rutynowanego
 przedstawiciela podróżującego branży kosmetycznej na Poznańskie — Pomorze poszukuje poważna wytwórnia. Zgłoszenia „Marabu”, Lwów, Hetmańska 22. ng 7525

Gospodyn-kucharka
 samodzielna, która była kilka lat u księżki poszukuje posady od zaraz lub 1. 4. 35. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 453

Posługaczka
 świadectwami potrzebna. Aleja Hetmańska 13, m. 3. Zgłoszenia 3—5. zdg 65 443

Elew gospodarczy
 z ukończoną szkołą rolniczą z praktyką gospodarczą, trzeźwy, sumienny i obowiązkowy z skromnymi wymaganiami potrzebny od zaraz na wiekisy majątek na Pomorzu. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 65 434

Ogrodnik
 wszechstronnie obezpany w swoim zawodzie z długoletnią praktyką i poważnymi referencjami potrzebny od 1 kwietnia 1935 r. Biedkowo, poczta Biedkowo — powiat Poznań. zdg 65 486

Prasowaczka
 potrzebna. Poznańska 25. zdg 65 526

Ogrodniczkę
 wykształconą, kaucja poszukuje. Zgłoszenia Grodzki, Skrzyńska 23 zdg 64 823/3

Agenci poszukiwani!
 Tanie, łatwe do sprzedaży artykuły. Gwarantujemy 50 zł dziennie. Wzory darmo. Samborska skrzytka 22. zdg 57 566/7

Akwizytor
 ogłoszeniowy, dzielny, do dobrego wydawnictwa poszukiwany. Zgłoszenia piśmiennie „Par” pod 54.13. Pg 3 071-54.13

Uczennica
 rok szycie, króci. Wally Jadwigi 3a — 9. zdg 65 375

Fileciarke
 f. uczennice przyjme. Szwajcarska 14 m. 4. zdg 65 334

Apteka
 o obrocie 100 tys. zł. przyjmie współpracownika-człk udziałowca z kapitałem 20 tys. zł. Warunki do omówienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 406.

Uczeń
 piekarski potrzebny zaraz. Poznań, Chwaliszewo 17. zdg 65 186/7

Dziewczynę
 gotowaniem, zysła do wszystkiego potrzebna zaraz. Adres wskaże Oredownik dg 1394

Samodzielna
 posada sprzedaż miesa Poznanu Janu — pani za pożyczke 1500 zł hipoteka gwarancja. Agencja Kostrzyn. ng 7526

Uczennicę sierotę
 na miarową pracę damska z utrzymaniem przyjme Zeberski, Jarocin Wolności 24. ng 7531

Przyjme
 paniękę w naukę krawieczyzny półrocznej. Poznań, Szkolna 13 m. 5. zdg 65 533

Fryzjerka
 Śródka, Ostrówek 10/11. Gościński. zdg 65 674/5

Agentów
 do sprzedawania kos po wsiach poszukuje „Zniwo”. Lwów, Zółkiewska 34. n 5944

Podróżującego
 poszukuje wytwórnia mydeł Piękary 9. zdg 65 636

Pierwszorzędny
 rzemieślnik (wyroby mięsne) poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 65 640

Ekspedjentka
 branża papiernicza potrzebna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 65 609

Kucharka
 pierwszorzędna z wykintnym gotowaniem, zaprawianiem, pieczeniem ciast, prasowaniem, znająca się na wszelkich pracach wchodzących w zakres gospodarstwa domowego może się zgłosić od 1 kwietnia na prowincje na stałą posadę za dobrem wynagrodzeniem. Oferty wraz z świadectwami i wysokością wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego zdg 65 630

Młody
 czeladnik siodlarski zaraz potrzebny Toruń, Szymański, Słowackiego 79 Pg 3 090-64.35

Samotny
 ogrodowy potrzebny zaraz Rataje ul. Wioślarska 70/72. dg 1 408

Handlarze
 domokrajczy mogą się zgłosić Poznański Park Rozrywkowy Droga Debińska. zdg 65 818

Przychodnia
 cały dzień. G. Wilda 42 m. 11 zdg 65 817

Kasjerka-ekspedjentka
 do cukierni, zwarancji 300,—. Warunki dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 816

Dziewczyna
 gotowaniem zamilowaniem do niemowlęcia potrzebna. Stary Rynek 71. Fotograf. zdg 65 729

Woźnica
 wyżywieniem, spaniem zaraz. Olejniczak, Bóżnica 10/11. zdg 65 726

Przedstawiciel
 młody inteligentny, przystojny w składach kolonialnych i drogeriach zaprowadzony potrzebny zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 793

Młodego robotnika
 uczelniego z rowerem znajacego zaped elektryczny potrzebuje. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 792

Tokarz
 narzedziarz na precyzyjne prace. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 720

Służąca
 „Cukiernia Słowiańska”, Marszałka Focha 70. zdg 65 635

Dziewczyna młoda
 do posług. Świadectwa. Em. Szczaniekiej 14 a, m. 4. zdg 65 847

Gorzelnicy
 na dwukolumnowy aparat potrzebny zaraz. Dąbrówka Kościelna, poczta Głęboczek, zarząd majątku, zdg 65 801

Do
 gospodarstwa 30 ha ziemi ornej na Kresach potrzebuje samodzielnego gospodarza-karbowego. Oferty przesyłać Ciecichanów, Szymanowski Kościuszki 11. ng 7533

Marszantka
 samodzielna, dłuższa praktyka, — która zna dobrze ekspedycje potrzebna od zaraz. Wskaże Kurjer Poznański zdg 65 547

Posługaczka
 Poznańska 28, m. 6. Zgłoszenia 7—8 wieczór. zdg 65 546

Marszantka
 samodzielna zdolna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 65 641

Karmelarz
 dobry fachowiec na wszelkiego rodzaju cukierni, szczególnie silnie nazdane, obezpany z automatem plastyk, tylko siła pierwszorzędna zaraz potrzebny. Oferty pod „Karmelarz”, do Kurjera Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 7532

Natychmiast
 potrzebny na zastępstwo lekarza dentysta na dłuższy czas. Kuczyński, lekarz dentysta, Gniezno, ulica Dąbrówka, ng 7528

Masazystki, masażysty
 obezpanych z elektroterapią — oraz

pokojowej
 poszukuje zaklad leczniczy. Zgłoszenia z odpisami świadectw kierować do Uzdrawiska Ubezpieczalni Krajowej w Inowrocławiu. dg 1 496

Czeladnik
 krawiecki, pierwszorzędna siła na duże sztuki może się natychmiast zgłosić Stanisław Nowakowski, Chodzież. dg 1-07

Lódkarz
 dzielny fachowiec i grzeczny w obsłudze potrzebny od 1 kwietnia. Podanie pensji przy wolnym mieszkaniu i jedzeniu. Berchtal Gniezno, Wenecja. ng 7527

Lekarke
 dentystke chrześcjanke poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 65 536

Panienska
 do składu pieczywa potrzebna. Grabarczyk, Rynek Wildki, obok kościoła. zdg 65 551

Kelner
 samodzielny, dobrze zaprowadzonej restauracji, winiarni z gwarancją 300 potrzebny Zgłoszenia „Pawilon”, Pocha 15. zdg 65 602

28. ROZRYWKA

Wesoło
 spędzisz wieczór. Restauracja Eden, plac Działowy 11. zdg 65 464

„Gwiazda”
 Al. Marcinkowskiego 28. Wiosenna Parada z ulubioną Franciszką Gaal tylko jeszcze 4 dni. zdg 65 617

Pożar
 nad „Wolga” w Niedziele, ostatni dzień. Kino Wilsona. zdg 65 307

„Londyńska”
 Maszalarzka poleca swym bywalcom sympatyczny wieczór — koncert, ceny zniżone. zdg 65 540

Okazjal
 Czytelnikom Kurjera Poznańskiego wykonuje horoskopy szczegółowe roczne loteryjne na 6 lat, na zasadach obliczeń astrologicznych ze wskazówkami postępowania w życiu, miłości, handlu, grze w loterii. Napisz imię, nazwisko, datę, godzinę, miejsce urodzenia, (ewentualnie zapytania), dołącz 2,— zł w znaczkach pocztowych. Instytut astrofologiczny „Merkur”, Katowice, ul. Kochanowskiego 14. Miss Marta Filipczak, astrologini porad życiowych udziela codziennie osobicie od godz. 9—20. zdg 65 095

POMPY
 wszelkiego rodzaju
 oraz
 węże do wody
 poleca
St. Duchowski
 Poznań,
 Al. Marcinkowskiego 25
 zc 10-19

Humor zagraniczny

— Cygare, którym mnie dziś poczęstował, było znakomite!
 — W istocie, pomyliłem pudełko!
 („Strix” — Sztokholm). S. F.

Co tutaj — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc kwiecień 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami wstępnymi danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potoczniejszymi 200 gr. wyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach te same do godz. 11.15, większe dłużej według możliwości „drobne” do g. 11.30, w dni przedświąteczne w tem 5 nagłówek; słowo nagłówek (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe w skutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potoczniejszymi 200 gr. wyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach te same do godz. 11.15, większe dłużej według możliwości „drobne” do g. 11.30, w dni przedświąteczne w tem 5 nagłówek; słowo nagłówek (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe w skutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

P. F. O. Poznań nr. 200 149